

Research and Development Journal Loei Rajabhat University วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

VOL 17, NO 60, April - June 2022

ปีที่ 17 ฉบับที่ 60 เมษายน - มิถุนายน 2565

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Research and Development Journal, Loei Rajabhat University

ปีที่ 17 ฉบับที่ 60 เดือนเมษายน – มิถุนายน พุทธศักราช 2565

วัตถุประสงค์

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นวารสารระดับชาติที่ส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพในลักษณะของบทความวิชาการ (Academic article) บทความวิทยานิพนธ์ (Thesis article) และบทความวิจัย (Research article) ของนักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา ในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสาขาอื่นๆ ในด้านสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยครอบคลุมสาขามานุษยวิทยา นิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจและการจัดการ ประวัติศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ภาษาศาสตร์ พัฒนาสังคม พัฒนาชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้บทความที่ลงตีพิมพ์และเผยแพร่จะต้องผ่านการกลั่นกรองจากคณะกรรมการ (Peer review) ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอก มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย อย่างน้อยบทความละ 3 ท่าน โดยผู้พิจารณาไม่ทราบชื่อผู้แต่ง และผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้พิจารณา (Double-blind peer review)

ที่ปรึกษา

รศ.สมเจตน์ ดวงพิทักษ์

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (Peer Reviews)

ดร.ศักดิ์ชาย รักการ	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
รศ.ดร.กฤตพา แสนชัยธร	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.นพมาศ สุวชาติ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.อังคณา ตุงคะสมิต	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผศ.ดร.ทวี ชัยพิมลผลิน	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
รศ.ดร.กล้าหาญ ณ น่าน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ดร.จรัสดาว คงเมือง	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผศ.ดร.ยอดพล เทพสิทธิ์า	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รศ.ดร.จินดาวัลย์ วิบุลย์อุทัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รศ.ดร.ดวงเด่น นาคสีหราช	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผศ.ดร.กฤษณะ ลาน้ำเที่ยง	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ผศ.ดร.วีระยุทธ ลาสงยาง	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ผศ.ดร.เพียงแข ภูผายาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
ผศ.ดร.กมลวรรณ วรรณธำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผศ.ดร.ปิยฉัตร ทองแพง	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

รศ.ดร.วาโร เพ็งสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ดร.วินัย มีแสง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
รศ.ดร.สุทธิชัย หล่อตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผศ.ดร.วิกานดา เกษตรเอี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผศ.ดร.อโณทัย หาระสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผศ.ดร.ปกรณ เมฆแสงสวย	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผศ.ดร.จันทร์เพ็ญ อนุรัตน์นันท	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รศ.อาจารย์ มีอินทร์เกิด มีสิทธิ์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ดร.เกรียงศักดิ์ ไชยาภักดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ผศ.ธีระศักดิ์ เชี่ยวเวทย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ผศ.ดร.ปิยพงษ์ ชุมศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ดร.อนุภูมิ คำยัง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ผศ.ดร.อัญชลี โกะนะนุช	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

กองบรรณาธิการ

ศ.ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ผศ.ดร.ไพฑูรย์ มนต์พานทอง	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ผศ.ดร.พิมพ์มาดา วิชาศิลป์	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
รศ.ดร.รุ่งระวี วีระเวสส์	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
ผศ.ดร.ไพโรจน์ นวลนุ่ม	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ผศ.ดร.อรทัย เลียงจินดาถาวร	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รศ.ดร.เอมอร แสนภูวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
ผศ.จักรกฤษ สถาปนศิริ	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รศ.ดร.วีระกิตติ์ เสาร่ม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รศ.ดร.รักษนก แสงภักดีจิต	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.ขวัญฤดี พรชัยทิวัดถ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผศ.ดร.วิภาวี กฤษณะภูติ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงภักดี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รศ.ดร.สุทธิชัย หล่อตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
รศ.ดร.ธนวิทย์ บุตรอุดม	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
รศ.ดร.นัยนา อรรถนатар	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
รศ.ดร.พรสวรรค์ ศิริภิญญาภรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ผศ.ดร.ยิ่งศักดิ์ คชโคตร	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

บรรณาธิการอำนวยการ

ผศ.ดร.สุพรรณิ พุกษา	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพ
---------------------	--------------------------------------

บรรณาธิการ

ดร.สัณชัย เกียรติทรงชัย

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.รุ่งกานต์ อินทวงศ์

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ฝ่ายวิจัยและพัฒนา

ดร.วิศิษฐ์ศิริ ชูสกุล

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ฝ่ายบริการวิชาการ

ผศ.ดร.เนตรนภา พงเพ็ชร

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา ฝ่ายโครงการพระราชดำริ

ดร.ขวัญคุณิษฐ์ อินทรตระกูล

รักษาการหัวหน้างานวิจัยและพัฒนา

ผศ.ดร.ธัญชัย บุญหนัก

รักษาการหัวหน้างานสารสนเทศการวิจัย

เจ้าหน้าที่ประจำกองบรรณาธิการ

นางสุพัตรา จันทร์รอด

นักวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนา

นางสาวปรีตถกร พลตาหาญ

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

นายปริญญา จิตรโคตร

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

นางสาวกมลศรี ราชวงษา

พนักงานสถาบันวิจัยและพัฒนา

นางสาวจิตรานนท์ วรรณพงศ์

นักวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนา

นายธนพงษ์ สุนทราวิรัตน์

นักวิชาการคอมพิวเตอร์

เจ้าของ

สถาบันวิจัยและพัฒนา ชั้น 4 อาคารที่ 20 มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ถนนเลย-เชียงคาน ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย 42000

โทร. 042-835223-8 ต่อ 41141-2, 042-808000 ต่อ 51143, 086-643-7010 โทรสาร 042-813061

E-mail: research_lru@hotmail.com

เว็บไซต์สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย: <http://www.research.lru.ac.th/>

กำหนดออก ปีละ 4 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม, ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน,
ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน, และ ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม

ปีที่เผยแพร่ พ.ศ. 2565

ISSN 2774-1109 (Online)

การเผยแพร่ เผยแพร่เป็นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ผ่านเว็บไซต์วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/researchjournal-lru>

- ข้อความที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนแต่ละท่าน สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และกองบรรณาธิการ ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยและไม่มีส่วนรับผิดชอบใดๆ
- สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ขอให้ผู้อ่านอ้างอิงในกรณีที่ท่านคัดลอกเนื้อหาบทความในวารสารฉบับนี้

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยและพัฒนา ของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นวารสารที่นำเสนอผลงานบทความทางวิชาการ/บทความวิทยานิพนธ์/บทความวิจัย ของนักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษาในด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสาขาอื่นๆ ในด้านสหวิทยาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ดังต่อไปนี้ มานุษยวิทยา นิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจและการจัดการ ประวัติศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา ภาษาศาสตร์ พัฒนาสังคม พัฒนาชุมชน เพื่อการเผยแพร่ผลงานแก่ผู้สนใจต่อไป

สำหรับนักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิต นักศึกษา หรือผู้สนใจที่มีผลงานและมีความประสงค์จะเผยแพร่ผลงาน สามารถส่งผลงานของท่านตามหัวข้อและแบบฟอร์มของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา จะส่งผลงานของท่านให้ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านและประเมินผลงานของท่าน เพื่อให้ผลงานของท่านเป็นที่ยอมรับและได้รับการเผยแพร่ต่อไป

ขอขอบคุณผู้เขียน ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะที่ปรึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องตลอดจนผู้อ่านที่ให้ความสนใจจนทำให้วารสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ปีที่ 17 ฉบับที่ 60 จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางวิชาการ หากมีข้อบกพร่องประการใด สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ยินดีน้อมรับคำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อไป

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

การปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการคลังอะไหล่ชิ้นส่วน กรณีศึกษา บริษัท XYZ จำกัด โดย ณัฐวรรณ สมรรถจันทร์ และ ณปาล อุทัยรัตน์	1
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมใช้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุของกลุ่มผู้ค้าอีคอมเมิร์ซในประเทศไทย โดย แวมมยุรา คำสุข, พัทธรา โพชนิกกร, เอกชัย ไชยดา, ชีวินท์ นฤนาท, และ อนัญญา บรรณพิศุทธิ์	9
การพัฒนาระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม โดย เกศรินทร์ ภูพานี และ ชลธิ์ โพธิ์ทอง	17
แรงจูงใจต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดย ทวีพันธ์ นันต์ พละบุตร และ สกภาพร บริบูรณ์วัฒน์	28
ปัญหาและแนวทางการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับบทบาททนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในการคุ้มครองเด็ก และเยาวชนในคดีอาญา: กรณีศึกษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเลย โดย ปิยวรรณ เสนาเจริญ	37
การใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะตามกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะ โดย ก้องนภา ชินวงศ์ และ วิภรณ์ รักษาปวงชน	46
เจตคติและปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) ของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและเทียบเท่าในจังหวัดนราธิวาส โดย ไฮดา สูดินปรีดา, พูนพิศ อิตินันท์ และ บงกช กมลเปรม	56
ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดย ชินเชิง แก้วก่า, สาทิยา กลิ่นสุคนธ์ และ รัชดาพร คำแก้ว	62
การพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดย วิทยา เต่าสา, ภัทราพร สร้อยทอง, นฤมล อินทวิเชียร และ ประสาร อินทเจริญ	73
ความรู้ ทักษะ ทักษะการจัดการสิ่งปฏิกูลของคณงานจัดการสิ่งปฏิกูลในจังหวัดนครราชสีมา โดย นร ระวาดชัย, ทิพาภรณ์ ราชูธร, พัทธี ศรีฤๅตา, ดร.ณิธิ อินทวิแสง, วลัยลักษณ์ ราชวงศ์ และ ศุภานิช ศรีวิไล	82

การปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการคลังอะไหล่ชิ้นส่วน กรณีศึกษา บริษัท XYZ จำกัด

An Efficiency Improvement for Spare Part Warehouse Management: Case study of XYZ Company

ณัฐวรรณ สมรรคจันทร์^{1*} ณปาล อุทัยรัตน์²Nathawan Samakachan^{1*} Napal Uttayaratana²Corresponding Author's Email: aom.nathawan@gmail.com¹

(Received: July 9, 2021; Revised: September 14, 2021; Accepted: December 13, 2021)

บทคัดย่อ

การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำเทคนิคการวิเคราะห์แบบเอบีซีและเทคนิคควบคุมด้วยการมองเห็นมาประยุกต์ใช้ภายในคลังอะไหล่ชิ้นส่วน และเพื่อปรับปรุงเวลาในการเบิกอะไหล่ โดยจากการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น พบว่าคลังอะไหล่ชิ้นส่วน บริษัท XYZ จำกัด มีการจัดวางอะไหล่ชิ้นส่วนปะปนกัน ไม่มีตำแหน่งที่ตายตัวจึงทำให้เกิดปัญหาในการใช้เวลานานในการเบิกอะไหล่ ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานรวมถึงไม่มีกำหนดตำแหน่งการจัดเก็บและไม่มีป้ายแสดงตำแหน่งการจัดเก็บอะไหล่ที่ชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแนวทางในการแก้ปัญหาการจัดการคลังอะไหล่คือใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบเอบีซี และเทคนิคการควบคุมด้วยการมองเห็นมาประยุกต์และปรับใช้ในการปรับปรุงการจัดวางอะไหล่ชิ้นส่วนเพื่อลดระยะเวลาในการเบิกจ่าย จากการวิจัยพบว่าสามารถลดเวลาในการเบิกอะไหล่ลงได้เฉลี่ย 7.38 นาทีต่อครั้ง จากที่ใช้เวลา 18.55 นาทีต่อครั้งเหลือ 11.17 นาทีต่อครั้งหรือลดลง 39.78%

คำสำคัญ: คลังสินค้า การคิดวิเคราะห์แบบเอบีซี การควบคุมการมองเห็น

Abstract

The purposes of this research were to study the application of ABC analysis technique and visual control technique in spare parts warehouse and to improve spare parts retrain time. According to the analysis, it found that the spare parts in the warehouse of the XYZ company were mixed up combination of spare parts and had no fixed position which be the cause of retrain time consuming and operating delay. In addition, the warehouse had no indication of storage location and clearly label. Therefore, the theories of ABC analysis and visual control were used in this study to improve and modify the arrangement of spare part in order to decrease the spare parts retrain time. Finally, the spare part retrain time was reduced to an average of 7.38 minutes per time, from 18.55 minutes per time to 11.17 minutes per time, or 39.78%.

Keywords: warehouse, ABC analysis, visual control

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันธุรกิจการค้า การผลิตและการขนส่งมีหลากหลายแห่ง ซึ่งในแต่ละธุรกิจมีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดการคลังสินค้าเพื่อจัดเก็บรักษาสินค้า ตั้งแต่วัตถุดิบ สินค้าระหว่างผลิต สินค้าสำเร็จรูปหรือแม้กระทั่งอะไหล่ ชิ้นส่วนภายในคลังสินค้าเพื่อให้กระบวนการดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น การบริหารจัดการคลังสินค้าและ

สินค้าคงคลังจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญมากที่จะต้องมีการจัดการอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่าในอุตสาหกรรมจนถึงร้านค้าขนาดเล็กต่างๆ ยังพบปัญหาในการบริหารคลังสินค้า ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ให้การจัดเก็บสินค้า การรวบรวมสินค้า การแบ่งแยกสินค้า เป็นต้น (คำนายอภิรักษ์กุล, 2550) ปัจจุบันคลังสินค้าอะไหล่ชิ้นส่วนของ บริษัท XYZ จำกัด เป็นคลังสินค้าสำหรับจัดเก็บอะไหล่ชิ้นส่วน

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

¹ Lecturer, Logistics and Supply Chain Management Program, Faculty of Management Science, Nakhon Pathom Rajabhat University

² Lecturer, Logistics and Supply Chain Management Program, Faculty of Management Science, Loei Rajabhat University

ซึ่งมีพื้นที่ในการจัดเก็บอย่างจำกัด และยังไม่มีระบบในการบริหารการจัดเก็บอะไหล่ชิ้นส่วน จึงทำให้เกิดปัญหาภายในคลังสินค้า จากการศึกษาสำรวจและเก็บข้อมูล พบว่า อะไหล่ชิ้นส่วนไม่มีการจัดสรรพื้นที่ในการจัดเก็บให้เป็นสัดส่วน รวมถึงไม่มีการแยกประเภทอะไหล่ชิ้นส่วนที่ชัดเจน ทำให้ยากต่อการค้นหา ใช้เวลานานในการเบิกจ่ายอะไหล่ (Picking time) รวมถึงเสียเวลาในการรื้อย้ายอะไหล่ชิ้นส่วนส่วนที่ไม่ต้องการออกมา และเสียเวลาในการจัดเก็บเข้าที่เดิมด้วย จากการศึกษาปัญหากระบวนการเบิกอะไหล่ออกจากคลังสินค้าเกิดความล่าช้า โดยเวลาการเบิกอะไหล่ออกจากคลังเฉลี่ยก่อนการปรับปรุงอยู่ที่ 18.55 นาทีต่อครั้ง จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการวิเคราะห์แบบเอปซี และทฤษฎีการควบคุมด้วยการมองเห็น (ชนะเกียรติ สมานบุตร, 2558) มาเป็นแนวทางประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้าอะไหล่คงคลัง ของ บริษัท XYZ จำกัด เพื่อส่งผลการหยิบอะไหล่ชิ้นส่วน ในการซ่อมบำรุงให้กับพนักงานหรือผู้ที่ดูแลรับผิดชอบมีการจัดการที่สะดวกรวดเร็วและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการคลังสินค้า (ศิริภรณ์ วิเศษพล, 2559)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

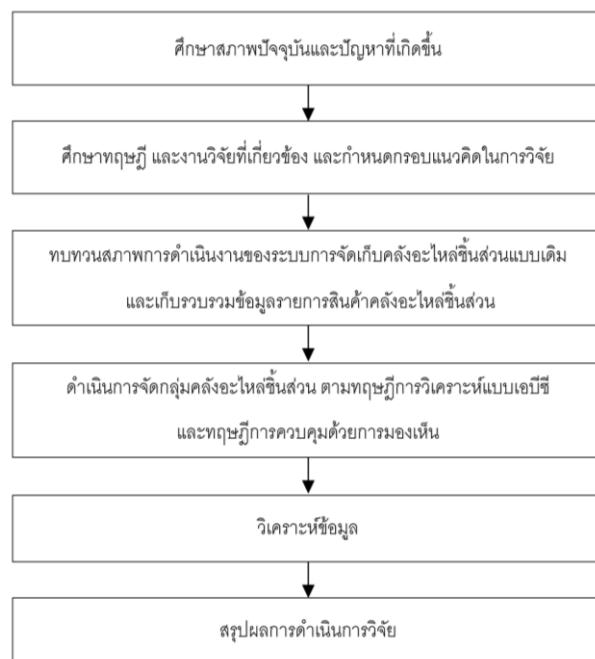
1. เพื่อศึกษาการนำเทคนิคการวิเคราะห์แบบเอปซีมาประยุกต์ใช้จัดเรียงอะไหล่ชิ้นส่วนภายในคลังอะไหล่ชิ้นส่วน บริษัท XYZ จำกัด
2. เพื่อศึกษาการนำเทคนิคการควบคุมด้วยการมองเห็น มาประยุกต์ใช้ภายในคลังอะไหล่ชิ้นส่วนบริษัท XYZ จำกัด
3. เพื่อพัฒนาปรับปรุงการเบิกอะไหล่และลดเวลาในการหยิบอะไหล่ ภายในคลังอะไหล่ชิ้นส่วน บริษัท XYZ จำกัด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนการศึกษาประกอบด้วย 1) การศึกษาและวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา 2) การสร้างแบบเก็บข้อมูลรายการสินค้าภายในของคลังอะไหล่ชิ้นส่วน ตามหลักการจัดการสินค้าคงคลัง ตามทฤษฎีการวิเคราะห์แบบเอปซี และ

ทฤษฎีการควบคุมด้วยการมองเห็น และ 3) วิเคราะห์ผลและนำเสนอข้อมูล ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 วิธีดำเนินการงาน

2. ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ผู้วิจัยเลือกในครั้งนี้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานที่ปฏิบัติงานในส่วนหนึ่งของคลังอะไหล่ชิ้นส่วน จำนวน 14 คน ของบริษัท XYZ จำกัด

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

หลักการจัดการสินค้าคงคลัง ตามทฤษฎีการวิเคราะห์แบบเอปซี และทฤษฎีการควบคุมด้วยการมองเห็น โดยการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการจับเวลาของพนักงานที่เดินหยิบสินค้าจำนวน 50 ครั้ง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมและสังเกตเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในคลังอะไหล่ชิ้นส่วน โดยการหาข้อมูลย้อนหลัง 3 เดือน เช่น ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในคลังสินค้า ข้อมูลการตรวจนับ ข้อมูลการจัดเก็บข้อมูลการจัดพื้นที่

การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ข้อมูลจากบริษัท และรวบรวมข้อมูลจากตารางทางด้านการบริหารจัดการและด้านอื่นๆ จากแหล่งค้นคว้าต่างๆ ได้แก่ เอกสาร วารสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัยและเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงข้อมูลดังกล่าวจะเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ

ทางด้านการจัดการสินค้าคงคลัง รวมไปถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผนบริหารจัดการสินค้าคงคลัง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประยุกต์ใช้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นภายในคลังอะไหล่ชิ้นส่วน 40 รายการ ในการปรับปรุงระบบการจัดเก็บอะไหล่ชิ้นส่วนในคลังสินค้าแบบใหม่ ทางผู้วิจัยได้นำข้อมูลต่างๆ ด้านราคาและปริมาณการใช้งานต่อไตรมาสที่รวบรวมไว้มามาวิเคราะห์และหาทฤษฎีที่สามารถนำมาช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งการปรับปรุงมีดังนี้

5.1 การวางแผนออกแบบการจัดเก็บอะไหล่ ภายในคลังอะไหล่ชิ้นส่วนใหม่ให้เหมาะสมกับพื้นที่ โดยพิจารณาจากขนาดพื้นที่ขนาดของสินค้าและมูลค่าสินค้าแต่ละประเภท โดยใช้หลักการของทฤษฎีการวิเคราะห์แบบเอบีซี ด้วยเงื่อนไข

เดียวกับมูลค่าสินค้าเป็นหลักสำหรับการในการออกแบบและจัดโซนพื้นที่จัดเก็บสินค้า

5.2 การปรับปรุงเรื่องการจัดเก็บอะไหล่ภายในคลังอะไหล่ชิ้นส่วนให้เป็นระเบียบและอะไหล่ชิ้นส่วน ถูกจัดเก็บได้อย่างถูกต้องซึ่งทางผู้วิจัยได้นำหลักการทฤษฎีการควบคุมด้วยการมองเห็นมาช่วยในการจัดเก็บสินค้า การแบ่งประเภทอะไหล่ชิ้นส่วน และการจัดหมวดหมู่อะไหล่ชิ้นส่วน เพื่อลดเวลาในการทำงานให้รวดเร็วยิ่งขึ้น

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับคลังอะไหล่ชิ้นส่วนยังขาดการบริหารจัดการอย่างมากเนื่องจากไม่มีการแยกประเภทของสินค้า จึงทำให้มีการปะปนกันซึ่งยากต่อการเบิกจ่ายเข้าสู่ไลน์การผลิต และทำให้เสียเวลาจัดเตรียมสินค้าก่อนทำการจัดส่ง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลรายการสินค้าภายในคลังอะไหล่ชิ้นส่วน

ลำดับ	รหัสสินค้า	ราคาต่อหน่วย (บาท)	ปริมาณการใช้สินค้าคงคลังต่อไตรมาส (หน่วย)	มูลค่าสินค้าคงคลัง (บาท)
1	AR-01	31	720	22,320
2	AR-02	14	936	13,104
3	BA-01	25	540	13,500
4	BA-02	25	468	11,700
5	WT-09	135	120	16,200
6	AE-05	75	264	19,800
7	FF-41	8	1,476	11,808
8	FP-42	5	936	4,680
9	FS-43	35	864	30,240
10	MA-01	275	1,344	369,600
11	MN-06	276	1,632	450,432
12	MP-17	278	1,764	490,392
13	MM-13	289	1,632	471,648
14	MM-28	278	1,488	413,664
15	LC-22	55	24	1,320
16	PK-53	170	768	130,560
17	AM-05	95	60	5,700
18	WK-32	826	180	148,680
19	GE-45	425	144	61,200
20	ER-91	135	96	12,960
21	NB-44	69	1,872	129,168
22	LK-92	85	168	14,280

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	รหัสสินค้า	ราคาต่อหน่วย (บาท)	ปริมาณการใช้สินค้าคงคลังต่อไตรมาส (หน่วย)	มูลค่าสินค้าคงคลัง (บาท)
23	YE-75	15	384	5,760
24	FC-23	7	108	756
25	PA-52	24	60	1,440
26	UR-33	1,150	192	220,800
27	AQ-52	69	192	13,248
28	PP-63	650	168	109,200
29	FL-12	443	432	191,376
30	PH-05	147	12	1,764
31	JK-36	110	216	23,760
32	BC-74	120	24	2,880
33	YT-64	7	408	2,856
34	DD-28	30	276	8,280
35	KF-55	12	684	8,208
36	DS-36	358	84	30,072
37	AS-74	55	108	5,940
38	WR-20	60	744	44,640
39	CV-39	5	1,320	6,600
40	BN-61	1,250	180	225,000
รวม				3,745,536

ผลการวิจัย

1. พัฒนารูปแบบการใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์แบบเอปีซีภายในคลังสินค้า จากตารางที่ 1 แสดงรายการสินค้าภายในคลังอะไหล่ชิ้นส่วน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลและจำแนกรายการสินค้า โดยนำข้อมูลการจำหน่ายสินค้าตั้งแต่เดือน มกราคม ถึง เดือนมีนาคม 2564 มาทำการแยกกลุ่มสินค้า (กรณีที่ใช้ข้อมูลการจำหน่ายสินค้าเดือนมกราคม ถึง

เดือนมีนาคม 2564 เนื่องจากทางกิจการไม่มีการจัดเก็บข้อมูลการจำหน่ายสินค้านย้อนหลัง) ซึ่งจำแนกเฉพาะสินค้าที่จัดเก็บในคลังอะไหล่ชิ้นส่วน โดยมีจำนวนสินค้าทั้งหมด 40 รายการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือทฤษฎีการวิเคราะห์แบบเอปีซี เพื่อให้คลังสินค้ามีประสิทธิภาพมากขึ้น แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การคำนวณมูลค่าคลังสินค้าอะไหล่ชิ้นส่วนต่อไตรมาส (จัดเรียงตามทฤษฎีการวิเคราะห์แบบเอปีซี)

ลำดับ	รหัสสินค้า	ราคา/หน่วย (บาท)	ปริมาณการใช้สินค้าคงคลัง (หน่วย)	มูลค่าสินค้าคงคลังต่อไตรมาส (บาท)	ร้อยละของมูลค่าสินค้า	ร้อยละสะสมของมูลค่าสินค้า	กลุ่ม
1	MP-17	278	1,764	490,392	13.08	13.08	A
2	MM-13	289	1,632	471,648	12.58	25.66	A
3	MN-06	278	1,632	453,696	12.10	37.76	A
4	MM-28	278	1,488	413,664	11.03	48.80	A
5	MA-01	275	1,344	369,600	9.86	58.66	A
6	BN-61	1,250	180	225,000	6.00	64.66	A

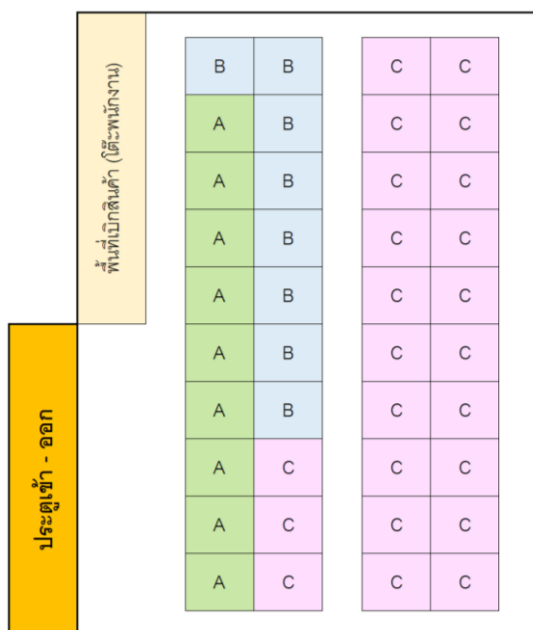
ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	รหัสสินค้า	ราคา/หน่วย (บาท)	ปริมาณการใช้สินค้า คงคลัง (หน่วย)	มูลค่าสินค้าคงคลัง ต่อไตรมาส (บาท)	ร้อยละของ มูลค่าสินค้า	ร้อยละสะสม ของมูลค่าสินค้า	กลุ่ม
7	UR-33	1,150	192	220,800	5.89	70.55	A
8	FL-12	443	432	191,376	5.10	75.65	A
9	WK-32	826	180	148,680	3.97	79.62	A
10	PK-53	170	768	130,560	3.48	83.10	B
11	NB-44	69	1,872	129,168	3.45	86.55	B
12	PP-63	650	168	109,200	2.91	89.46	B
13	GE-45	425	144	61,200	1.63	91.09	B
14	WR-20	60	744	44,640	1.19	92.28	B
15	FS-43	35	864	30,240	0.81	93.09	B
16	DS-36	358	84	30,072	0.80	93.89	B
17	JK-36	110	216	23,760	0.63	94.53	B
18	AR-01	31	720	22,320	0.60	95.12	C
19	AE-05	75	264	19,800	0.53	95.65	C
20	WT-09	135	120	16,200	0.43	96.08	C
21	LK-92	85	168	14,280	0.38	96.46	C
22	BA-01	25	540	13,500	0.36	96.82	C
23	AQ-52	69	192	13,248	0.35	97.18	C
24	AR-02	14	936	13,104	0.35	97.53	C
25	ER-91	135	96	12,960	0.35	97.87	C
26	FF-41	8	1,476	11,808	0.31	98.19	C
27	BA-02	25	468	11,700	0.31	98.50	C
28	DD-28	30	276	8,280	0.22	98.72	C
29	KF-55	12	684	8,208	0.22	98.94	C
30	CV-39	5	1,320	6,600	0.18	99.11	C
31	AS-74	55	108	5,940	0.16	99.27	C
32	AM-05	97	60	5,820	0.16	99.43	C
33	YE-75	15	384	5,760	0.15	99.58	C
34	FP-42	5	936	4,680	0.12	99.71	C
35	BC-74	120	24	2,880	0.08	99.78	C
36	YT-64	7	408	2,856	0.08	99.86	C
37	PH-05	147	12	1,764	0.05	99.91	C
38	PA-52	24	60	1,440	0.04	99.94	C
39	LC-22	55	24	1,320	0.04	99.98	C
40	FC-23	7	108	756	0.02	100.00	C
รวม			23,088	3,748,920	100		

หมายเหตุ: กลุ่ม A คือ สินค้าที่มีมูลค่าสูง กลุ่ม B คือ สินค้าที่มีมูลค่าปานกลาง และ กลุ่ม C คือ สินค้าที่มีมูลค่าต่ำ

จากตารางที่ 2 ผลการจัดกลุ่มสินค้าคงคลังตามทฤษฎีการวิเคราะห์แบบเอบีซีตามมูลค่าสินค้า โดยดูจากร้อยละซึ่งจะทำการแบ่งจากร้อยละมูลค่าสินค้าคงคลังด้วยการนำเอารายการแต่ละรายการบวกกันให้ได้ตามเกณฑ์ของแต่ละกลุ่มได้กำหนดไว้ หากรายการใดที่ทำการบวกร้อยละของมูลค่าสินค้าแล้วอยู่ในช่วง 70 ถึง 80 ให้จัดอยู่ในกลุ่ม A ซึ่งมีจำนวน 9 รายการ แล้วคำนวณหารายการในชั้นถัดมาด้วยการบวกร้อยละมูลค่าสินค้าแต่ละรายการแล้วหากมีค่าร้อยละรวมอยู่ในช่วง 15 ถึง 20 ให้จัดอยู่ในกลุ่ม B ซึ่งมีจำนวน 8 รายการ และสุดท้ายคำนวณหารายการในชั้นถัดมาด้วยการบวกร้อยละมูลค่าสินค้าแต่ละรายการแล้วหากมีค่าร้อยละรวมอยู่ในช่วง 5 ถึง 10 ให้จัดอยู่ในกลุ่ม C ซึ่งมีจำนวน 23 รายการ

หลังจากจัดกลุ่มอะไหล่ชิ้นส่วน ผู้วิจัยได้วาง Layout คลังอะไหล่ชิ้นส่วน โดยอะไหล่ที่มีมูลค่าสูงให้วางไว้ที่ตำแหน่ง A ซึ่งใกล้กับประตูเข้าออกและใกล้กับพื้นที่ตรวจสอบสินค้ามากที่สุด อะไหล่ที่มีมูลค่าปานกลางให้วางไว้ที่ตำแหน่ง B และอะไหล่ที่มีมูลค่าต่ำให้วางไว้ที่ตำแหน่ง C ตามลำดับดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนผังภายในคลังสินค้าจัดวางกลุ่มสินค้าคงคลังตาม ทฤษฎีการวิเคราะห์แบบเอบีซี

2. พัฒนารูปแบบการใช้ทฤษฎีการควบคุมด้วยการมองเห็นในคลังอะไหล่ชิ้นส่วน การทำป้ายกำกับสินค้า เพื่อให้สะดวกต่อการจัดเก็บและเป็นระเบียบเรียบร้อย ลดการใช้พื้นที่ภายในคลังสินค้า ซึ่งปัจจุบันอะไหล่ชิ้นส่วน มีการเก็บที่ไม่ถูกวิธีปะปนกัน กระจัดกระจายอยู่หลายพื้นที่ใน

คลังสินค้าไม่มีป้ายกำกับว่าอะไหล่ชิ้นส่วนประเภทอะไรบ้าง จึงทำให้พื้นที่ในคลังสินค้าไม่เพียงพอต่อการใช้งาน โดยผู้วิจัยได้นำหลักการทฤษฎีการควบคุมด้วยการมองเห็นมาใช้ในการปรับปรุง เรื่องการบอกตำแหน่ง การจัดวางอะไหล่ชิ้นส่วน การแยกประเภทอะไหล่ชิ้นส่วนให้ชัดเจน และมีการกำหนดสีต่างๆ ได้แก่

สีเขียว ใช้แทนสินค้าประเภท A การจัดเรียงไว้ด้านหน้า Shelf เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบสินค้า

สีฟ้า ใช้แทนสินค้าประเภท B โดยมีการจัดเรียงไว้ถัดจากกลุ่ม A เข้าไป

สีชมพู ใช้แทนสินค้าประเภท C โดยมีการจัดเรียงไว้ถัดจากกลุ่ม B เข้าไป

เพื่อทำการแยกหมวดหมู่อะไหล่ชิ้นส่วนแต่ละประเภทออกจากกันอย่างชัดเจน เพื่อช่วยให้พนักงานสามารถค้นหาอะไหล่ และจัดเก็บอะไหล่ได้อย่างถูกต้องและเป็นระเบียบ จึงส่งผลให้ระยะเวลาในการทำงานของพนักงานใช้เวลา น้อยลง ซึ่งภายในป้ายจะระบุตำแหน่งการจัดวางอะไหล่ ระบุรหัสและชื่ออะไหล่ชิ้นส่วน เพื่อให้พนักงานง่ายต่อการค้นหา และการจัดเก็บอะไหล่ ส่งผลให้การดำเนินงานรวดเร็วลดปัญหาการใช้เวลาในการค้นหาอะไหล่ชิ้นส่วนและการหยิบอะไหล่ชิ้นส่วนผิดในระหว่างการจัดหาอะไหล่ในการเบิก-จ่ายอะไหล่ชิ้นส่วน โดยผลการจับเวลาการหยิบอะไหล่ชิ้นส่วนของพนักงานในแต่ละครั้ง หลังการปรับปรุงคลังสินค้า โดยใช้การจับเวลา เพื่อเก็บค่าเวลาการหยิบอะไหล่ชิ้นส่วนของพนักงานเพื่อนำไปใช้ในการคำนวณหาค่าการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างก่อนการปรับปรุงและหลังการปรับปรุงคลังสินค้า โดยการจับเวลาทุกครั้ง ผู้วิจัยได้ทำการจับเวลาตั้งแต่พนักงานได้รับใบรายละเอียดการเบิกอะไหล่ชิ้นส่วนจนกระทั่งสินค้าออกจากคลังสินค้า พบว่า ระยะเวลารวมในการหยิบอะไหล่ชิ้นส่วน จำนวน 50 ครั้ง ก่อนการปรับปรุงคลังสินค้าอยู่ที่ 927.35 นาที (เฉลี่ย 18.55 นาที/ใบเบิกสินค้า) และหลังการปรับปรุงระบบการเรียงอะไหล่ชิ้นส่วนภายในคลังสินค้า ได้ระยะเวลารวมในการหยิบสินค้าอยู่ที่ 558.30 นาที (เฉลี่ย 11.17 นาที/ใบเบิกสินค้า) ซึ่งสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ว่าเวลารวมในการหยิบอะไหล่ชิ้นส่วนพนักงานใช้เวลาในการหยิบสินค้าลดลงเนื่องจากการปรับปรุงระบบการจัดเก็บอะไหล่ชิ้นส่วนแบบใหม่เพื่อช่วยให้พนักงานค้นหาอะไหล่ชิ้นส่วนได้รวดเร็วขึ้น โดยผู้วิจัยได้นำ

เวลาที่ได้จากการจับเวลาทั้ง 50 ครั้งเพื่อมาหาค่าเฉลี่ยระยะเวลาในการหยิบอะไหล่ชิ้นส่วนของพนักงานหลังการเพิ่มประสิทธิภาพ พบว่า เวลาเฉลี่ยหลังการเพิ่มประสิทธิภาพ คือ 369.05 นาที (เฉลี่ย 7.38 นาที/ใบเบิกสินค้า)

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การปรับปรุงประสิทธิภาพการจัดการคลังอะไหล่ชิ้นส่วน โดยการใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์แบบเอบีซี แบบ Single criteria ด้วยมูลค่าสินค้า ทำให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานคลังสินค้าอะไหล่ชิ้นส่วน จากที่แบบเดิมเป็นการจัดคลังสินค้าแบบ Random ไม่เป็นระเบียบจึงทำให้ Picking ตีขึ้นจากเดิม และสามารถลดระยะเวลาการค้นหาอะไหล่ชิ้นส่วนในการเดินหยิบอะไหล่ชิ้นส่วนของพนักงานได้ดียิ่งขึ้นกว่าก่อนปรับปรุง ผู้จัดทำวิจัยได้ดำเนินการสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. การปรับปรุงระบบการจัดเก็บอะไหล่ชิ้นส่วน โดยการจัดกลุ่มสินค้าตามทฤษฎีการวิเคราะห์แบบเอบีซี มีรายการสินค้าทั้งหมด 40 รายการ โดยแบ่งเป็นกลุ่มดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการจำแนกประเภทสินค้าคงคลังตามการวิเคราะห์แบบเอบีซี (ABC Analysis)

กลุ่ม	จำนวนรายการของสินค้าคงคลัง	ปริมาณการใช้สินค้าคงคลัง (หน่วย)	มูลค่าสินค้าคงคลังรวม (บาท)	ร้อยละมูลค่าสินค้าคงคลัง
กลุ่ม A	9	8,844	2,984,856	79.62
กลุ่ม B	8	4,860	558,840	14.91
กลุ่ม C	23	9,384	205,224	5.47

การควบคุมอะไหล่คงคลังแต่ละประเภทของตัวอย่างข้างต้น มีมาตรการในการควบคุมดังนี้ อะไหล่คงคลังกลุ่ม A ผู้ที่รับผิดชอบดูแลนั้นจะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษเพราะมีมูลค่าสูง ซึ่งจะต้องทำการตรวจสอบทุกสัปดาห์และมีการจัดบันทึกอย่างละเอียดทุกครั้งที่มีการเบิกจ่ายหรือการดำเนินการเกี่ยวกับอะไหล่ประเภทนี้ ส่วนอะไหล่คงคลังกลุ่ม B จะให้ความสนใจรองลงมาจากกลุ่ม A โดยกำหนดให้มีการตรวจสอบทุก 3 ถึง 4 เดือน และสำหรับกลุ่ม C มักจะมีการสั่งซื้อครั้งละปริมาณมากๆ เนื่องจากอะไหล่ชิ้นส่วนมีปริมาณมากและมี

มูลค่าต่ำไม่จำเป็นต้องควบคุมแบบเข้มงวดมากนัก จึงกำหนดให้มีการตรวจสอบปีละครั้ง

2. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการเบิก-จ่ายอะไหล่ชิ้นส่วนภายในคลังสินค้า โดยการใช้ทฤษฎีการควบคุมด้วยการมองเห็นเพื่อปรับปรุงภายในคลังสินค้า การทำป้ายกำกับรุ่นสินค้า เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเบิก-จ่ายอะไหล่ชิ้นส่วน และเป็นระเบียบเรียบร้อย ลดการใช้พื้นที่ภายในคลังสินค้า ทางผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงการจัดวางอะไหล่ชิ้นส่วน การบอกตำแหน่งการจัดวางอะไหล่ชิ้นส่วน การแยกประเภทอะไหล่ชิ้นส่วน โดยการกำหนดสีต่างๆ เพื่อแยกหมวดหมู่อะไหล่ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้นและสามารถทำให้พนักงาน จัดเก็บ และเบิกจ่ายอะไหล่ได้อย่างถูกต้องตำแหน่ง และใช้เวลาค้นหาอะไหล่ลดลง ส่งผลให้การเพิ่มประสิทธิภาพการเบิก-จ่ายอะไหล่ พนักงานใช้เวลาลดลง 369.05 นาทีหรือคิดเป็นลดลง 39.78% ต่อใบเบิกสินค้าจากการเก็บข้อมูลระยะเวลาในการหยิบอะไหล่ ของพนักงาน ในการหยิบสินค้าจำนวน 50 ครั้ง ก่อนและหลังการปรับปรุงระบบการจัดเก็บอะไหล่ชิ้นส่วน (การทดสอบได้อ้างอิงจากใบเบิกชุดใหม่ แต่มีรายการอะไหล่และจำนวนอะไหล่ไม่แตกต่างกับใบเบิกสินค้าชุดเก่า) ซึ่งแสดงในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบระยะเวลาในการหยิบสินค้าก่อน – หลังปรับปรุงคลังสินค้า (การหยิบสินค้าจำนวน 50 ครั้ง)

การเก็บข้อมูลการหยิบสินค้า	เวลารวม (นาที)	เวลาเฉลี่ย (นาที)
ก่อนการปรับปรุง	927.35	18.55
หลังการปรับปรุง	558.30	11.17
เวลาที่ลดลง	369.05	7.38

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาการดำเนินงานภายในคลังอะไหล่ชิ้นส่วนของ บริษัท XYZ จำกัด จากการนำเสนอการจัดการสินค้าคงคลังด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แบบเอบีซี (ABC analysis) ในข้างต้นนั้น สามารถช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับผิดชอบให้ดูแลในส่วนของสินค้าคงคลัง สามารถจัดการบริหารสินค้าคงคลังที่มีปริมาณมากๆ และยังจัดเรียงลำดับความสำคัญของสินค้าคงคลังได้ (ธัญกมล ทองก้อน และ ภรณ์ทิพย์ ทุลยลักษณ์, 2562) อย่างไรก็ตามเกณฑ์ที่ใช้

แบ่งกลุ่มสินค้าคงคลังที่ได้กล่าวไปในเนื้อหาข้างต้นเป็นเพียงค่าประมาณเท่านั้น การนำไปใช้จริงจะต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของสินค้าคงคลัง เช่น ประเภทสินค้าคงคลัง ความยากง่ายต่อการจัดเก็บ ขนาด และน้ำหนัก วัสดุที่มีความจำเป็นต่อการผลิตหรือขาย อายุการใช้งานสั้น เป็นต้น ส่วนการควบคุมสินค้าคงคลังแต่ละประเภทนั้น ขึ้นอยู่กับนโยบายของกิจการภายใต้เงื่อนไขที่กิจการสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างรวดเร็ว และเกิดต้นทุนในการบริหารสินค้าคงคลังที่ต่ำที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐปรียา ฉลาดแย้ม (2559), ปรัชมรณ์ เศรษฐสุเสถียร และ กฤติยา เกิดผล (2562), ชัยชุมพล สิงสนอง และ กาญจนา กาญจนสุนทร (2563) ในด้านการนำทฤษฎีการวิเคราะห์แบบเอบีซีมาประยุกต์ใช้จัดการคลังสินค้า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำหรับการวิจัยในอนาคตการวิเคราะห์แบบเอบีซีสามารถนำไปต่อยอดได้อีกหลายทาง เช่น นำไปวิเคราะห์เพื่อหารูปแบบของการวางแผนการสั่งซื้อและควบคุมระดับสินค้าคงคลัง เป็นต้น
2. สินค้าบางรายการที่ไม่มีการเคลื่อนไหวเป็นเวลานาน รายการสินค้าหรือวัตถุดิบจำพวกนี้ อาจทำรายงานไปเสนอกับฝ่ายบัญชีหรือผู้บริหารทำการพิจารณาขายทอดตลาดหรือทำลายทิ้ง เพื่อให้มีพื้นที่วางสินค้าอื่นๆ ได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ค่านาย อภิปรัชญาสกุล. (2550). *การจัดการคลังสินค้า Warehouse management*. กรุงเทพฯ: โฟกัส มีเดีย แอนด์พับลิชชิง จำกัด.
- ชนะเกียรติ สมานบุตร. (2558). *การจัดการโซ่อุปทาน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ส.เจริญการพิมพ์.
- ชัยชุมพล สิงสนอง และ กาญจนา กาญจนสุนทร. (2563). ศึกษาทฤษฎี ABC Analysis เพื่อการปรับปรุงปฏิบัติการ และการจัดการคลังสินค้า. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปีการศึกษา 2563 มหาวิทยาลัยรังสิต (น. 1157-1167). การประชุมนำเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 15 ปีการศึกษา 2563 มหาวิทยาลัยรังสิต, กรุงเทพฯ.
- ณัฐปรียา ฉลาดแย้ม. (2559). *การวิเคราะห์แบบเอบีซี ABC Analysis*. (การค้นคว้าด้วยตนเองปริญญามหาบัณฑิตสาขาสารสนเทศสถิติ). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ธัญมถ ทองก้อน และ ลภณภัทร ตูลยลักษณ์. (2562). *การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการคลังสินค้ากรณีศึกษา: โรงงานผลิตและจัดจำหน่ายแท่งก้าน้ำ* (งานนิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.
- ปรัชมรณ์ เศรษฐสุเสถียร และ กฤติยา เกิดผล. (2562). การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการคลังสินค้า. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*, 13(2). 65-72.
- ศิริภรณ์ วิเศษพล. (2559). *การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารคลังสินค้าและการกำหนดกลยุทธ์เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน กรณีศึกษา บริษัท TTT จำกัด* (การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ.

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมให้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุ ของกลุ่มผู้ค้าอีคอมเมิร์ซในประเทศไทย

Factors Influencing Electronic Commerce Entrepreneur's Intention to Engagement in Parcel Delivery in Thailand

แววมยุรา คำสุข¹ พัชรา โพชนิกอร์² เอกชัย ไชยดา³ ชีวินทร์ ฤณนาท⁴ อนัญญา บรรยงพิศุทธิ์⁵

Wawmayura Chamsuk¹ Patchara Phochanikorn² Ekachai Chaida³ Teewin Narunart⁴ Ananya Banyongpisut⁵

Corresponding author's E-mail: wawmayura.ch@ssru.ac.th¹, patchara2128@gmail.com², eakachai2007@yahoo.co.th³,

teewin.na@gmail.com⁴, ananya.ba@ssru.ac.th⁵

(Received: June 29, 2021; Revised: October 7, 2021; Accepted: December 13, 2021)

บทคัดย่อ

ปัจจุบันธุรกิจการให้บริการการขนส่งพัสดุมีการแข่งขันสูงขึ้นเนื่องจากพฤติกรรมผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมยุคดิจิทัลในการซื้อสินค้าออนไลน์เพิ่มมากขึ้น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมให้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุของกลุ่มผู้ค้าอีคอมเมิร์ซในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างคือผู้ค้าอีคอมเมิร์ซในประเทศไทยที่มีการจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลออนไลน์มีจำนวน 384 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ ผลการทดลองพบว่าความสัมพันธ์ของของปัจจัยการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่ายในการใช้บริการ การรับรู้อิทธิพลจากสังคม และการรับรู้ถึงความเพลิดเพลินที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมให้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุของกลุ่มผู้ค้าอีคอมเมิร์ซในประเทศไทยที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยปัจจัยการรับรู้ความง่ายในการใช้บริการที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมให้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุของกลุ่มผู้ค้าอีคอมเมิร์ซในประเทศไทยสูงสุดโดยสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.244 รองลงมาคือ ปัจจัยการรับรู้ประโยชน์มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.225 ปัจจัยการรับรู้อิทธิพลจากสังคมมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.198 และปัจจัยการรับรู้ถึงความเพลิดเพลินมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเท่ากับ 0.147 ตามลำดับ

คำสำคัญ: การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่ายในการใช้ การรับรู้อิทธิพลจากสังคม การรับรู้ถึงความเพลิดเพลิน

Abstract

The aim of this research was to investigate the factors influencing intention to participation in the service of parcel delivery business of e-commerce entrepreneur in Thailand. The participants were the people who follow channels in online social media. There were 384 peoples in this survey through an online approach. The responses were analyzed by statistical program to find the effects. The results showed that the relationship of the perceived usefulness, perceived ease of use, perceived social influence and perceived enjoyment factors that influences the intention to participation in the service of parcel delivery business of e-commerce entrepreneur in Thailand at 0.5 significance level. The perceived ease of use factor that influenced the intention of participating in the parcel delivery business of e-commerce entrepreneur in Thailand was the highest with a regression coefficient of 0.244. The perceived usefulness factor had a regression

^{1,5} อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

³ อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาพื้นฐาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

⁴ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการนวัตกรรมทางธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

^{1,5} Lecturers, Major of Logistics Management, College of Logistics and Supply Chain, Suan Sunandha Rajabhat University

² Lecturer, Major of Logistics and Supply Chain Management, Faculty of Business Administration, Huachiew Chalermprakiet University

³ Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Rajanagarindra University

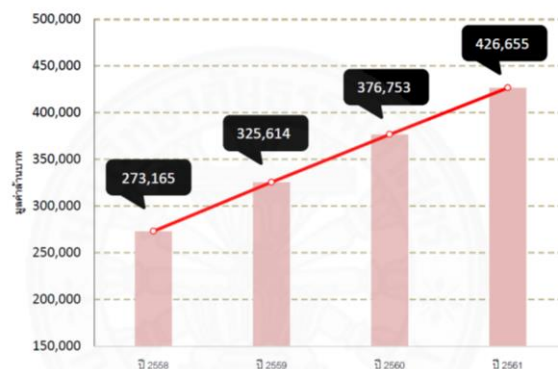
⁴ Lecturer, Business Innovation Management Program, Faculty of Management Science, Silpakorn University

coefficient of 0.225. In addition, the perceived social influence factor had a regression coefficient of 0.198 and the perceived enjoyment factor had a regression coefficient of 0.147, respectively.

Keywords: perceived usefulness, perceived ease of use, perceived social influence, perceived enjoyment

ความเป็นมาของปัญหา

เศรษฐกิจในทุกวันนี้เป็นยุคของการแข่งขันที่รุนแรงมีการแข่งขันสูง อุตสาหกรรมหรือองค์กรต่างๆ จึงต้องหันมาให้ความสนใจและปรับปรุงกลยุทธ์การดำเนินงานเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ในธุรกิจหรืออุตสาหกรรมได้ในระยะยาว โดยเฉพาะด้านธุรกิจการให้บริการขนส่งที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง สภาพการแข่งขันในตลาดเปลี่ยนแปลงไปตลอดระยะเวลา 5-10 ปีที่ผ่านมาจำนวนบริษัทที่ให้บริการด้านการขนส่งสินค้ามีเพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลการสำรวจพบว่ามูลค่าตลาดขนส่งพัสดุของไทยในปี 2563 นั้นมีมูลค่าประมาณ 6.6 หมื่นล้านบาท เติบโตขึ้นจากปี 2562 ประมาณร้อยละ 35 ตามพฤติกรรมการซื้อขายสินค้าของผู้บริโภคที่มีผลจากการที่นิยมการซื้อสินค้าผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ (Online platform) ที่มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ตลาดธุรกิจขนส่งพัสดุ (Parcel delivery) มีการเติบโตต่อเนื่องในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาขยายตัวได้เฉลี่ย 40% ต่อปี (สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2563) สอดคล้องกับตลาดอีคอมเมิร์ซของไทยที่เติบโตเฉลี่ย 18% ต่อปี (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2562) การเติบโตดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมผู้บริโภคในยุคดิจิทัลที่นิยมการซื้อสินค้าผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ (Online platform) มากยิ่งขึ้น ทั้งเว็บไซต์ e-commerce รายใหญ่ เช่น Lazada, Shopee, JD Central และการค้าผ่านทางโซเชียลมีเดีย (Social commerce) อย่างเช่น Facebook, Line, Instagram เป็นต้น ทำให้คาดว่า การขนส่งพัสดุในปี พ.ศ. 2562 จะมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 4 ล้านชิ้นต่อวันนอกจากนี้ยังพบว่าธุรกิจอีคอมเมิร์ซเป็นช่องทางสำคัญสำหรับผู้ประกอบการดำเนินการได้โดยไม่ต้องใช้เงินลงทุนเยอะ ทำให้ตลาดธุรกิจอีคอมเมิร์ซของไทยเติบโตเป็นอันดับหนึ่งของอาเซียน สอดคล้องกับอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ โดยเฉพาะธุรกิจผู้ให้บริการขนส่งรูปแบบใหม่มีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในภาพที่ 1 แสดงรายงานการวิจัยพฤติกรรมซื้อขายผู้บริโภคออนไลน์ทั่วโลกปี 2561

ภาพที่ 1 อัตราการเติบโตและการคาดการณ์การใช้จ่ายผ่านอีคอมเมิร์ซในประเทศไทย

ที่มา: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (2562)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจการมีส่วนร่วมใช้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุในประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงความต้องการในเชิงลึกของผู้ค้าอีคอมเมิร์ซในการเลือกใช้ผู้ประกอบการขนส่งสินค้าจากผู้ขายไปยังผู้ซื้อ และเพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจให้บริการขนส่งพัสดุในประเทศไทยเข้าใจถึงปัจจัยในการเลือกใช้บริการ และความตั้งใจในการใช้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุในประเทศไทย เพื่อนำไปสู่การวางแผนกลยุทธ์ขององค์กรที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในกระบวนการส่งมอบสินค้าให้ถึงมือผู้บริโภคอย่างรวดเร็วและทั่วถึง ตลอดจนตอบสนองความต้องการของลูกค้าและเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันของธุรกิจได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมใช้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุของกลุ่มผู้ค้าอีคอมเมิร์ซในประเทศไทย

ทบทวนวรรณกรรม

1. การรับรู้ประโยชน์

กิจกรรมทางการตลาด เช่น การโฆษณาที่สามารถดึงดูดลูกค้าเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการเพิ่มการรับรู้ถึงตราสินค้าและการเปลี่ยนทัศนคติที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการ

ซื้อสินค้าและบริการ Sallam & Algamash (2016) กล่าวว่า การรับรู้ถึงประโยชน์ (Perceived usefulness) เป็นหนึ่งในปัจจัยพื้นฐานในการทำนายทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ Amaro & Duarte (2015) ได้ศึกษาแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคสินค้า รวมถึงการบริการออนไลน์ โดยได้อธิบายถึงความหลากหลายของสินค้าและบริการทั้งด้านการใช้ความสะดวกสบาย และความประหยัดเวลา สอดคล้องกับ Davis (1989) ที่กล่าวว่าการรับรู้ถึงประโยชน์นั้นสามารถเพิ่มศักยภาพในการทำงานทางด้านเทคโนโลยีที่มีการใช้งานซับซ้อนและความรวดเร็ว นอกจากนี้งานวิจัยของ รัศมีภัสสรเวชชนันกุล (2558) ได้ศึกษาการรับรู้ประโยชน์ของการใช้งานที่มีผลต่อการตั้งใจซื้อแพ็คเกจทัวร์ผ่านเว็บไซต์การท่องเที่ยว ผลการศึกษาพบว่าความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสร้างความสะดวกสบาย และเพิ่มทางเลือกที่หลากหลายในการเลือกซื้อสินค้าและบริการ ดังนั้นการรับรู้ถึงประโยชน์ด้านความสะดวกสบายส่งผลต่อความตั้งใจใช้บริการของผู้บริโภค

2. การรับรู้ความง่ายในการใช้

การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้ (Perceived ease of use) Davis (1989) ได้ระบุว่าทัศนคติของผู้บริโภคส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ทางอารมณ์ ซึ่งการรับรู้ถึงความสะดวกในการใช้งานอาจส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภคในลักษณะเดียวกันกับการรับรู้ประโยชน์ โดยการรับรู้ถึงการใช้งานครง่ายสามารถแสดงถึงระดับการนำเทคโนโลยีมาใช้ได้โดยไม่ต้องใช้ความพยายาม อีกทั้งทำให้ผู้บริโภครู้สึกพึงพอใจและมีแนวโน้มที่จะเลือกซื้อหรือใช้บริการมากขึ้น นอกจากนี้ Ghorban (2012) กล่าวว่า การรับรู้ถึงใช้งานง่ายทำให้ผู้บริโภคเกิดทัศนคติที่ดีต่อตราสินค้ามากขึ้น จากการศึกษาบริษัทสมาร์ทโฟนแห่งหนึ่งในประเทศมาเลเซียพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของลูกค้าและทัศนคติต่อตราสินค้าเป็นไปในเชิงบวกและมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่าความสะดวกในการใช้งานมีอิทธิพลอย่างมากต่อความพึงพอใจของลูกค้า ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการรับรู้ต่อการง่ายในการใช้งานนั้นมีอิทธิพลต่อทัศนคติของตราสินค้าและการมีส่วนร่วมในการตั้งใจซื้อสินค้าหรือบริการ

3. การรับรู้อิทธิพลจากสังคม

การรับรู้อิทธิพลทางสังคม (Perceived social influence) นับเป็นปัจจัยสำคัญในการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและเป็นแรงจูงใจที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อสินค้าของลูกค้า หรือทำให้เกิดพฤติกรรมการลอกเลียนแบบอันเกิดจากอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอกเช่น การขึ้นนำหรือความเชื่อจากบุคคลรอบข้าง วัฒนธรรม สื่อทางโซเชียลมีเดียต่างๆ อย่าง YouTube Line Facebook และ Instagram เป็นต้น (Furnham, Gunter & Walsh, 1998) ดังนั้นการรับรู้อิทธิพลทางสังคมในบริบทของการตลาดในปัจจุบันจำเป็นต้องรักษาความสำคัญของอิทธิพลทางสังคมที่นำมาสู่การสร้างทัศนคติที่ดีของตราสินค้า การบริการ ตลอดจนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค Yang et al. (2017) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมและทัศนคติในการเล่นเกมส์ของลูกค้า พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางโซเชียลมีเดียมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการซื้อหรือใช้บริการของผู้ที่กำลังตัดสินใจซื้อเกมส์ สอดคล้องกับ Venkatesh (2000) ที่กล่าวว่าการรับรู้อิทธิพลทางสังคมในการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์สามารถเปลี่ยนพฤติกรรม หรือทำให้คล้อยตาม (Conformity) จนเกิดพฤติกรรมการยอมรับและเชื่อถือ ซึ่งกลยุทธ์เหล่านี้เป็นสิ่งที่นักการตลาดให้ความสนใจเป็นอย่างมาก นอกจากนี้การใช้โซเชียลมีเดียที่เพิ่มมากขึ้นยังสามารถเสริมสร้างการแบ่งปันข้อมูลลูกค้า ค่านิยม และความสนใจที่เป็นปัจจุบันมากยิ่งขึ้นด้วย (ปฐมาพร เนตินันท์, 2559)

4. การรับรู้ถึงความเพลิดเพลิน

การรับรู้ถึงความเพลิดเพลิน (Perceived enjoyment) เป็นแหล่งที่มาของคุณค่าที่สำคัญสำหรับผู้บริโภค ดังนั้นพฤติกรรมการมีส่วนร่วมถึงสิ่งที่ได้รับเช่นความบันเทิง ความสนุกและความน่าสนใจ ตลอดจนประสบการณ์ที่น่าพอใจต่างๆ ส่งผลต่อ Kao et al. (2016) ได้ศึกษามุมมองการใช้แอปพลิเคชันในการช้อปปิ้งออนไลน์ พบว่าการรับรู้ความเพลิดเพลินมีอิทธิพลเชิงบวกกับความตั้งใจในการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ Agrebi & Jallais (2015) ที่ศึกษาการซื้อสินค้าออนไลน์บนโทรศัพท์มือถือ พบว่าหากผู้ใช้งานมองว่าการซื้อสินค้าบนโทรศัพท์มือถือนั้นเข้าถึงง่าย

ไม่ซับซ้อน จะทำให้ผู้ใช้งานเกิดความเพลิดเพลินในการซื้อสินค้า ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าระบบที่ใช้งานง่ายสามารถทำให้ถูกรับรู้ถึงความเพลิดเพลิน และสนุกมากขึ้น นอกจากนี้ความเพลิดเพลินยังเป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ทำให้เกิดความรู้สึกด้านบวก สะท้อนถึงความชื่นชอบและมีความต้องการกลับมาใช้บริการซ้ำอีกครั้ง

5. ความตั้งใจในการมีส่วนร่วม

ความตั้งใจในการมีส่วนร่วม (Intention of engagement) เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงแนวโน้มของลูกค้ายที่จะตัดสินใจซื้อหรือไม่ (Dodds, Monroe & Grewal, 1991) ซึ่งความตั้งใจในการมีส่วนร่วมเป็นเหมือนการทำนายหรือการคาดการณ์ พฤติกรรมของผู้บริโภคที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยเมื่อเกิดความตั้งใจซื้อแล้ว ผู้บริโภคอาจตัดสินใจซื้อหรือไม่ซื้อก็ได้ หากแต่เมื่อมีแนวโน้มเชิงบวกต่อการซื้อแล้วจึงจะเกิดพฤติกรรมซื้อตามมา นอกจากนี้พฤติกรรมที่เกิดจากการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพของสินค้าและบริการเป็นหัวใจสำคัญของการให้บริการคือการตระหนักถึงความต้องการ ความรู้สึก ตลอดจนคุณค่าที่ลูกค้าจะได้รับจากการใช้บริการ และเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถนำไปสู่ความตั้งใจใช้ หรือความตั้งใจซื้อของลูกค้าได้อย่างยั่งยืน (Kotler, 2014) Venkatesh (2000) ได้อธิบายว่าแบบจำลองของความตั้งใจในการมีส่วนร่วมใช้บริการเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการซื้อ โดยเฉพาะเมื่อมีสินค้าหรือบริการใหม่ๆ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าความตั้งใจซื้อหรือใช้บริการเปรียบเสมือนสภาพทางจิตใจ (Mental state) ที่ทำให้สะท้อนถึงการวางแผนของลูกค้าที่จะซื้อหรือใช้บริการนั้นๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่อยู่ในกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรที่เป็นผู้ค้าอีคอมเมิร์ซที่มีประสบการณ์ในการใช้บริการผู้ประกอบการขนส่งพัสดุในการส่งสินค้าไปให้แก่ผู้สั่งซื้อสินค้า โดยผู้ค้าอีคอมเมิร์ซในประเทศไทย

ไทยที่มีการจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลออนไลน์มีจำนวน 545,807 ราย อ้างอิงข้อมูลจาก สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ สพอ. ซึ่งทำการสำรวจข้อมูลในปี พ.ศ. 2562 ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยการสร้างกรอบในการสุ่มตัวอย่าง (Sampling frame) เพื่อสุ่มตัวอย่างจากประชากรอีกครั้ง จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการเก็บตัวอย่างโดยการจับฉลากรายชื่อผู้ประกอบการแล้วทำการส่งแบบสอบถามไปทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ไปรษณีย์ รวมทั้งการเก็บจริงจากผู้ประกอบการ โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจนครบถ้วนตามที่ได้กำหนดขนาดตัวอย่างไว้ จากนั้นผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณตามสูตรของ Yamane ในการคำนวณในระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ไม่เกิน 5% (Yamane, 1967)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามซึ่งพัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสร้างแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ (Likert, 1972) ผู้วิจัยได้ทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามไปทดลองเก็บข้อมูลจำนวน 384 ราย ใช้การสำรวจเบื้องต้นประมาณ 30 ตัวอย่างแล้วนำมาคำนวณสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาคอัลฟา (Cronbach' alpha) มีค่าเท่ากับ 0.826 จากนั้นจะทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามแล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ (Primary data) โดยทำการแจกแบบสอบถามออนไลน์ เนื่องจากเป็นวิธีที่สามารถเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างได้ง่าย และสร้างความสะดวกสบายให้แก่กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถามแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลที่จัดเก็บได้จากการเก็บแบบสอบถามจากผู้ที่มีความตั้งใจใช้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุในประเทศไทย และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากการรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม จากการค้นคว้าตารางเอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร รายงานการวิจัย รวมถึงข้อมูลทาง

อินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย จากแหล่งต่างข้อมูลในทุ
รวมถึงระบบออนไลน์จากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องทั้งจากของ
ภาครัฐและเอกชนที่สามารถอ้างอิงได้ เพื่อเป็นกรอบการวิจัย
และสร้างเครื่องมือ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การ
วิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่อสรุป
ลักษณะที่สำคัญของข้อมูล ด้วยค่าทางสถิติคือ ค่าเฉลี่ย
(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงเส้น (Multiple
regression linear) แล้วจำแนกข้อมูลออกตามวัตถุประสงค์ที่
กำหนดไว้ในการศึกษา

เกณฑ์ในการแปลความหมาย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลผล รับรู้ระดับมาก
ที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลผล รับรู้ระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลผล รับรู้ระดับ
ปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลผล รับรู้ระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลผล รับรู้ระดับน้อย
ที่สุด

ผลการวิจัย

จากการสำรวจเก็บข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็น
ผู้ค้าอีคอมเมิร์ซที่มีประสบการณ์ในการให้บริการ
ผู้ประกอบการขนส่งพัสดุ ในการส่งสินค้าไปให้แก่ผู้สั่งซื้อ
สินค้า โดยผู้ค้าอีคอมเมิร์ซในประเทศไทยที่มีการจดทะเบียน
จัดตั้งนิติบุคคลออนไลน์ จำนวน 384 คน ซึ่งใช้วิธีการเก็บ
ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ ผลการวิจัยดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย

	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ความตั้งใจในการมีส่วนร่วม	4.19	0.54	มาก
การรับรู้ถึงประโยชน์	4.05	0.81	มาก
การรับรู้ถึงความง่ายในการใช้	4.10	0.75	มาก
การรับรู้ถึงอิทธิพลทางสังคม	4.25	0.73	มาก
การรับรู้ถึงความเพลิดเพลิน	4.29	0.72	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยการรับรู้ถึงความ
เพลิดเพลิน (perceived enjoyment) ผู้ตอบแบบสอบถามมี
ความคิดเห็นโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$,
S.D. = 0.72) ปัจจัยการรับรู้ถึงอิทธิพลทางสังคม (Perceived
social influence) ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นโดย
ภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.73)
ปัจจัยการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้ (Perceived ease of
use) ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นโดยภาพรวมค่าเฉลี่ย
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.75) ปัจจัยการรับรู้ถึง
ประโยชน์ (Perceived usefulness) ผู้ตอบแบบสอบถามมี
ความคิดเห็นโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$,
S.D. = 0.81) ตามลำดับ จากนั้นปัจจัยความตั้งใจในการ
มีส่วนร่วม (Intention of engagement) ผู้ตอบแบบสอบถาม
มีความคิดเห็นโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} =$
4.19, S.D. = 0.54)

การทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้สถิติถดถอยพหุคูณ
(Multiple regression analysis) โดยกำหนดตัวแปรจากการ
ทบทวนวรรณกรรม ซึ่งพบว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับ
ตัวแปรตามเป็นเส้นตรง (Linearity) ผลการวิเคราะห์และการ
ทดสอบสมมติฐานดังนี้

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	83.643	4	20.911	430.874	.000 ^b
Residual	16.743	345	.049		
Total	100.386	349			

a. Dependent Variable: Intention

b. Predictors: (Constant), P_enjoyment, P_ease, P_usefulness,
P_influence

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน
(ANOVA) เพื่อทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ของปัจจัย
การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่ายในการใช้บริการ การรับรู้
อิทธิพลจากสังคม และการรับรู้ถึงความเพลิดเพลินที่มีอิทธิพล
ต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมใช้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุของ
กลุ่มผู้ค้าอีคอมเมิร์ซในประเทศไทย ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ค่าทดสอบ F-test = 430.874 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีปัจจัยอิสระอย่างน้อย 1 ตัวที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยตามจากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ ตรวจสอบอิทธิพลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวดังแสดงในตารางที่ 3 ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์ทดสอบสมมติฐาน และอิทธิพลของตัวแปรโดยใช้วิธี Enter เพื่อทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple regression linear) โดยใช้สถิติ t-test ทดสอบ ดังนี้

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ด้วยสมการถดถอยเชิงพหุคูณ

Model	Unstandardized Coefficients		Std. Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	.810	.084		9.638	.000
P_usefulness	.225	.018	.339	12.471	.000
P_ease	.244	.020	.339	12.272	.000
P_influence	.198	.023	.271	8.722	.000
P_enjoyment	.147	.021	.198	7.099	.000

R = .913^a, R Square = .833

a. Dependent Variable: Intention

สมมติฐานที่ 1 การรับรู้ประโยชน์ มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมใช้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (B) เท่ากับ .225

สมมติฐานที่ 2 การรับรู้ความง่ายในการใช้บริการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมใช้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (B) เท่ากับ .244

สมมติฐานที่ 3 การรับรู้อิทธิพลจากสังคมที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมใช้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (B) เท่ากับ .198

สมมติฐานที่ 4 การรับรู้ถึงความเพลิดเพลินมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมใช้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (B) เท่ากับ .147

โดยผู้วิจัยได้พิจารณาค่าอิทธิพลของปัจจัยต้นทั้ง 4 ตัว แล้วนำมาเขียนสมการพยากรณ์ภาพรวมของปัจจัยที่มี

อิทธิพลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมใช้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุของกลุ่มผู้ค้าอีคอมเมิร์ซในประเทศไทย (Y) ได้ดังนี้

X_1 = การรับรู้ประโยชน์

X_2 = การรับรู้ความง่ายในการใช้บริการ

X_3 = การรับรู้อิทธิพลจากสังคม

X_4 = การรับรู้ถึงความเพลิดเพลิน

$$Y = 0.810 + 0.225X_1 + 0.244X_2 + 0.198 X_3 + 0.147X_4$$

เมื่อพิจารณาสมการถดถอยพหุ และระดับความสัมพันธ์ของปัจจัยโดยดูจากค่า R^2 ในตารางที่ 3 เท่ากับ 0.833 คือ ปัจจัยการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่ายในการใช้บริการ การรับรู้อิทธิพลจากสังคม และการรับรู้ถึงความเพลิดเพลินที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมใช้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุของกลุ่มผู้ค้าอีคอมเมิร์ซในประเทศไทยโดยตัวแปรอิสระสามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจในการมีส่วนร่วมใช้บริการได้ร้อยละ 83.3

อภิปรายผล

การศึกษาการรับรู้ประโยชน์ การรับรู้ความง่ายในการใช้บริการ การรับรู้อิทธิพลจากสังคม และการรับรู้ถึงความเพลิดเพลินที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมใช้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุของกลุ่มผู้ค้าอีคอมเมิร์ซในประเทศไทย สรุปได้ว่า ปัจจัยการรับรู้ความง่ายในการใช้บริการที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมใช้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุของกลุ่มผู้ค้าอีคอมเมิร์ซในประเทศไทยสูงสุด โดยค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.244 รองลงมาคือ ปัจจัยการรับรู้ประโยชน์ ค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.225 ปัจจัยการรับรู้อิทธิพลจากสังคม ค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.198 ปัจจัยการรับรู้ถึงความเพลิดเพลิน ค่าอิทธิพลเท่ากับ 0.147 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ Ghorban (2012) พบว่า การรับรู้ต่อการง่ายในการใช้งานนั้นมีอิทธิพลต่อทัศนคติของตราสินค้าและการมีส่วนร่วมในการตั้งใจซื้อสินค้าหรือบริการ เช่นเดียวกันกับ Amaro & Duarte (2015) ได้ศึกษาแบบจำลองการยอมรับเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์แก่ผู้บริโภคสินค้า การบริการออนไลน์ โดยได้อธิบายถึงความหลากหลายของสินค้าและบริการทั้งด้านการใช้ ความสะดวกสบาย และความประหยัดเวลา อีกทั้ง Yang et al. (2017) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการ

มีส่วนร่วมและทัศนคติในการเล่นเกมส์ของลูกค้า พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางไซเบอร์มีเดียมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการซื้อหรือใช้บริการของผู้ที่กำลังตัดสินใจซื้อเกมส์เหมือนกับ Kao et al. (2016) พบว่าการรับรู้ความเพลิดเพลินมีอิทธิพลเชิงบวกกับความตั้งใจในการใช้งานแอปพลิเคชันช้อปปิ้งออนไลน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับ Agrebi & Jallais (2015) ศึกษาการซื้อสินค้าออนไลน์บนโทรศัพท์มือถือ พบว่าหากผู้ใช้งานมองว่าการซื้อสินค้าบนโทรศัพท์มือถือนั้นเข้าถึงง่าย ไม่ซับซ้อน จะทำให้ผู้ใช้งานเกิดความเพลิดเพลินในการซื้อสินค้า อย่างไรก็ตามเมื่อลูกค้ามีพฤติกรรมที่สามารถรับรู้ข้อมูล เข้าถึงการใช้งานได้ง่ายเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพของสินค้าและบริการ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการให้บริการ การตระหนักถึงคุณค่าที่ลูกค้าจะได้รับจากการใช้บริการสามารถนำไปสู่ความตั้งใจใช้หรือความตั้งใจซื้อของลูกค้าได้อย่างยั่งยืน (Kotler, 2014)

สรุปผลการวิจัย

ธุรกิจอีคอมเมิร์ซเป็นช่องทางสำคัญสำหรับผู้ประกอบการ ทำให้ตลาดธุรกิจอีคอมเมิร์ซของไทยเติบโตเป็นอันดับหนึ่งของอาเซียน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการมีส่วนร่วมใช้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุของกลุ่มผู้ค้าอีคอมเมิร์ซในประเทศไทยพบว่าพฤติกรรมที่เกิดจากการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพของสินค้าและบริการเป็นหัวใจสำคัญของการให้บริการคือการตระหนักถึงความต้องการ ความรู้สึก ตลอดจนคุณค่าที่ลูกค้าจะได้รับจากการใช้บริการ และการนำเทคโนโลยีมาใช้ได้โดยไม่ต้องใช้ความพยายาม อีกทั้งทำให้ผู้บริโภครู้สึกพึงพอใจและมีแนวโน้มที่จะเลือกซื้อหรือใช้บริการมากขึ้น เป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถนำไปสู่ความตั้งใจใช้ หรือความตั้งใจซื้อของลูกค้าได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้การรับรู้อิทธิพลทางสังคมสามารถการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและเป็นแรงจูงใจที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อสินค้าของลูกค้า หรือทำให้เกิดพฤติกรรม การลอกเลียนแบบอันเกิดจากอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมทางสังคมภายนอกเช่น การสื่อสารหรือการชี้แนะให้กับผู้บริโภคผ่านช่องทางต่างๆ เช่น สื่อโซเชียลมีเดีย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้ให้บริการธุรกิจขนส่งพัสดุของกลุ่มผู้ค้าอีคอมเมิร์ซในประเทศไทยให้ความสำคัญด้านการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้ จากประสบการณ์ในการใช้งาน ดังนั้นการที่ผู้บริโภครับรู้ถึงความสะดวก ง่ายในการใช้งานส่งผลต่อทัศนคติที่ดีต่อผู้ให้บริการในการปรับปรุงพัฒนาตัวเองต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การประยุกต์ใช้การโฆษณาที่สามารถดึงดูดลูกค้าในการรับรู้ถึงตราสินค้า คุณค่า และประโยชน์ในใช้งาน การซื้อสินค้าและบริการ เป็นปัจจัยพื้นฐานให้กับการนำไปพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติของผู้บริโภคสมัยใหม่

เอกสารอ้างอิง

- ปฐมพร เนตินันท์. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะระดับการเปิดรับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์กับพฤติกรรม การบริโภคและการแสดงออกพฤติกรรม การบริโภคของตนเองด้วยการแบ่งปันข้อมูลการซื้อ ใช้ผ่านสื่อออนไลน์ของกลุ่ม “Gen Y”. *Modern Management Journal*, 14(2), 145-158.
- รัศมีภัส วรเดชธนกุล. (2558). ความไว้วางใจการสื่อสารแบบปากต่อปากเชิงบวก และการรับรู้ถึงประโยชน์ที่มีผลต่อความตั้งใจ ซื้อแฟกเกจ์ผ่านเว็บไซต์ท่องเที่ยวของผู้บริโภคในจังหวัดระยอง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2562). อัตราการเติบโตและการคาดการณ์การใช้จ่ายผ่านอีคอมเมิร์ซในประเทศไทย. สืบค้นจาก <https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/publications/Value-of-e-Commerce-Survey-in-Thailand-2019.aspx>
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (2563). รายงานภาวะอุตสาหกรรมรายปี ประจำปี 2563. สืบค้นจาก <http://www.oie.go.th/assets/portals/1/fileups/2/files/Industry%20conditions/Q4-OctDec2562.pdf>

- Agrebi, S., & Jallais, J.. (2015). Explain the intention to use smartphones for mobile shopping. *Journal of retailing and consumer services*, 22(1), 16-23.
- Amaro, S., & Duarte, P.. (2015). An integrative model of consumers' intentions to purchase travel online. *Tourism management*, (46), 64-79.
- Davis, F. D.. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS quarterly*, 12(3), 319-340.
- Dodds, W. B., Monroe, K. B., & Grewal, D.. (1991). Effects of price, brand, and store information on buyers' product evaluations. *Journal of marketing research*, 28(3), 307-319.
- Furnham, A., Gunter, B., & Walsh, D.. (1998). Effects of programme context on memory of humorous television commercials. *Applied Cognitive Psychology*, 12(6), 555-567.
- Ghorban, Z. S.. (2012). Brand attitude, its antecedents and consequences, investigation into smartphone brands in Malaysia. *Journal of Business and Management*, 2(3), 31-35.
- Kao, T. Y., Yang, M. H., Wu, J. T. B., & Cheng, Y. Y.. (2016). Co-creating value with consumers through social media. *Journal of Services Marketing*, 12(1), 35-44.
- Kotler, S.. (2014). *The rise of superman: Decoding the science of ultimate human performance*. Houghton Mifflin Harcourt.
- Likert, R. E. N. S.. (1972). Likert technique for attitude measurement, *Social psychology: Experimentation theory research* (pp. 132-153). Scranton, PA: Intext Educational Publishers.
- Sallam, M. A., & Algamash, F. A.. (2016). The effect of attitude toward advertisement on attitude toward brand and purchase intention. *International Journal of Economics, Commerce and Management*, 4(2), 509-520.
- Yamane, T. (1967). *Statistics, An Introductory Analysis* (pp. 232-243). New York: Harper and Row Publishers.
- Yang, B., Fu, X., Sidiropoulos, N. D., & Hong, M.. (2017). Towards k-means-friendly spaces: Simultaneous deep learning and clustering. *international conference on machine learning*, 3(5), 3861-3870.
- Venkatesh, V.. (2000). Determinants of perceived ease of use: Integrating control, intrinsic motivation, and emotion into the technology acceptance model. *Information systems research*, 11(4), 342-365.

การพัฒนาระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการของบุคลากร
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Development of Working Time Data Collection and Checking for Staff
of Faculty of Engineering, Mahasarakham University

เกศรินทร์ ภูพานี^{1*} ชลธิ์ โพธิ์ทอง²

Kessarin Phuphanee^{1*} Chonlatee Photong²

Corresponding Author's Email: kessarin.p@msu.ac.th¹, chonlatee.p@msu.ac.th²

(Received: November 9, 2020; Revised: June 7, 2021; Accepted: March 23, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนาระบบรับข้อมูลรวมถึงตรวจสอบความผิดพลาดจากการลงบันทึกเวลาของเครื่องสแกนลายนิ้วมือในการปฏิบัติราชการของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิธีการดำเนินการศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม กับกลุ่มผู้ใช้งานระบบ จำนวน 68 คน ผลการศึกษาพบว่า ระบบรับและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการเบื้องต้นมีความแม่นยำของการจดจำลายนิ้วมือ อยู่ในระดับดีมาก แต่ยังคงต้องปรับปรุงและพัฒนาต่อไปในอนาคต เนื่องจากมีปัญหากับการรับข้อมูลลายนิ้วมือของบุคลากรบางท่าน ทำให้ไม่สามารถลงเวลาด้วยการสแกนลายนิ้วมือได้ โดยจากการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2560 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 พบว่าการบันทึกข้อมูลเกิดความผิดพลาดของเครื่องสแกนลายนิ้วมือ จำนวน 83 ครั้ง โดยปัจจัยหลักเกิดจากเครื่องสแกนลายนิ้วมือไม่สามารถบันทึกลายนิ้วมือได้ เนื่องจากลายนิ้วมือลบเลือน นิ้วมือนอก และความไม่ชัดเจนของเส้นลายนิ้วมือ ปัญหาด้านพื้นที่การจัดวางเครื่องสแกน ด้านแสงสว่างที่มีผลกับการอ่านข้อมูลไม่สำเร็จ เนื่องจากแสงสว่างมากเกินไป และปัญหาไฟฟ้าขัดข้องโดยเหตุสุดวิสัย ทำให้ระบบไม่เสถียรด้านการรับข้อมูล ซึ่งโดยภาพรวมผลการประเมินความพึงพอใจกับระบบที่จัดทำขึ้นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระดับมาก คือ 3.76 จาก 5 คะแนน

จากผลการศึกษาดังกล่าวจึง ควรพัฒนาระบบ ให้มีเสถียรภาพ และทันสมัย ใช้งานง่าย สะดวก และมีข้อมูลที่ถูกต้อง ด้วยการเพิ่มระบบการสแกนใบหน้า เพื่อลดปัญหาเครื่องสแกนลายนิ้วมือไม่อ่านข้อมูลของบุคลากร และการปรับเปลี่ยนสถานที่จัดตั้งเครื่องสแกนลายนิ้วมือ เนื่องจากปัจจัยด้านแสงสว่างไม่เพียงพอ หรือ แสงสว่างมากเกินไป รวมถึงการสร้างฐานข้อมูลที่เข้าถึงง่าย และส่งออกข้อมูลไปยังระบบการรายงานผลที่สะดวกรวดเร็วแก่ผู้ใช้งานระบบ (เจ้าหน้าที่ดูแลระบบและรายงานผลการมาปฏิบัติราชการของบุคลากรภายในหน่วยงาน) เพื่อให้ได้ข้อมูลมารายงานผลประจำวันได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดียิ่งขึ้น ในขณะที่ความพึงพอใจต่อการใช้งานระบบยังต้องมีการพัฒนาปรับปรุงให้เกิดความพึงพอใจมากขึ้นต่อไป

คำสำคัญ: ระบบรับข้อมูล ระบบตรวจสอบข้อมูล การเข้าปฏิบัติราชการ ข้อมูลสแกนลายนิ้วมือ

Abstract

This research has an objective to study and develop a system for working time data collecting and checking mistakes of the finger print scanning system for the staff of the Faculty of Engineering, Mahasarakham University. The research results showed that the working time data collecting and checking based finger print scanning initially had high precision but would require the improvement and development in the future due to problems related to undetectable finger print of some staff and thus could not be recorded. there were 83 mistakes happened via the finger print scanning which had the main factors caused the finger print scanner did not record the data,

¹ บุคลากรสายสนับสนุน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Supporting staff, Faculty of Engineering, Mahasarakham University

² Lecturer, Electrical Engineering, Faculty of Engineering, Mahasarakham University

undetectable finger prints of some staff and unintentionally electricity shutdown. These factors caused results in low reliability and data collecting errors. The satisfaction evaluation was 3.75 of 5.

From the research results, the system should be improved to have high reliability and up-to-date, as well as, ease for using, convenient, and detect the correct by using the face scanning instead to reduce problems of undetectable finger prints and changing installation location due to less or too high environmental illumination. In addition, easier database accessing and reporting should be also implemented for faster services for the system users (especially, the respective staff of the organization) for daily operation. The satisfaction on the system should be also continuously improved to higher score.

Keyword: data collection system, data checking system, working time record, finger print scanning

ความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบันไม่ว่าภาคธุรกิจ เอกชนหรือรัฐ มีการแข่งขันสูงทุกด้านเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดขององค์กร เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ สิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อสร้างการได้เปรียบเหนือคู่แข่ง จึงจำเป็นต้องพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้เพื่อประกอบในการพัฒนาการจัดการให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัดการมีหลายส่วนรวมทั้งการจัดการด้านบุคลากรให้มีระเบียบวินัยและเป็นแนวทางในการประเมินและพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพ วิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้คือการลงเวลาปฏิบัติงาน ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น การลงลายมือชื่อลงเวลา การตอกบัตร การสแกนลายนิ้วมือ การตรวจจับและรู้จำใบหน้า เป็นต้น เพื่อให้องค์กรสามารถแข่งขันในด้านประสิทธิภาพการทำงาน ได้เป็นส่วนหนึ่งที่เป็นองค์ประกอบหรือเป็นกลไกในความสำเร็จคือระบบการบริหารงานบุคคล ระบบบริหารงานบุคคลประกอบด้วย 1) ระบบจัดการบุคคล คือ ระบบบันทึกเวลา ระบบจัดการองค์การ ระบบจัดการค่าใช้จ่ายในการเดินทาง 2) ระบบประเมินและวางแผนกำลังคน คือระบบประเมินความสามารถ ประสิทธิภาพในการทำงานและการคาดการณ์ คัดคน หรือการวิเคราะห์ จำนวนความต้องการกำลังคนขององค์กร เพื่อความเหมาะสม และเป้าหมายขององค์กร 3) ระบบการสรรหาพนักงาน 4) ระบบการฝึกอบรม 5) ระบบการจัดการเงินเดือน คือ ระบบการวางแผนและการจัดการเงินเดือนและค่าชดเชย และ 6) ระบบสวัสดิการ คือด้านสุขภาพ ความปลอดภัยและสวัสดิการ

การบันทึกเวลาเข้าทำงานนั้นถือเป็นเรื่องจำเป็นในการทำงาน ซึ่งมีในทุกองค์กร เพราะการตรงต่อเวลานั้นมีผลต่อการปฏิบัติงาน และการจ่ายผลตอบแทนต่อผู้ปฏิบัติงานด้วย ความเป็นธรรมในทุกองค์กรจึงต้องมีการบันทึกเวลาปฏิบัติงานทั้งเวลาเริ่มต้น และเวลาสิ้นสุด ในการปฏิบัติงานซึ่งมีวิธีการหลายวิธีในการบันทึกเวลาซึ่งแต่ละวิธีก็มีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันไป เช่น การใช้ลายมือชื่อซึ่งสามารถทำได้อย่างรวดเร็วและสะดวกแต่อาจมีการปลอมแปลงลายมือชื่อและเวลาได้ง่าย อาจทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง การตอกบัตรเข้าทำงานนั้นสามารถระบุเวลาได้ อย่างถูกต้องแต่อาจมีการตอกบัตรแทนกันได้ การใช้ระบบบัตรระบุตัวตนด้วยคลื่นวิทยุ (RFID) อาจจะมีการฝากบัตรได้ และมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสูง และวิธีการอื่นๆ ซึ่งมีอีกหลายวิธี ระบบการบันทึกเวลาเข้าทำงานด้วยวิธีการสแกนลายนิ้วมือ (Finger scan) คือ ระบบที่มีการ ยืนยันตัวบุคคลจากความแตกต่างของลายนิ้วมือ ซึ่งเป็นวิธีการที่สะดวกวิธีหนึ่ง สามารถระบุได้โดยการใช้นิ้วมือสัมผัสบริเวณเครื่องอ่านลายนิ้วมือ โดยเปรียบเทียบจากลายมือที่เก็บตัวอย่างไว้ และมีการนำมาใช้งานกันอย่างแพร่หลาย (ณัศรุณ บินโหรน, 2556) เพราะลายนิ้วมือนั้นเป็นสิ่งที่ยากต่อการซ้ำซ้อนกับบุคคลอื่น (เสาวณี ธาตุอินจันทร์, 2553) นอกจากนี้ยังมีระบบสแกนใบหน้าผ่านเว็บไซต์แบบระบบบันทึกเวลา ปฏิบัติงานออนไลน์ของสำนักงานเพื่อช่วยให้ระบบบันทึกเวลาปฏิบัติงานของสำนักงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สะดวกต่อการค้นหาข้อมูลและตรวจสอบสถิติการลงเวลาของพนักงาน เป็นการช่วยลดปัญหาข้อผิดพลาดและล่าช้า

อีกทั้งยังได้ช่วยแก้ปัญหาของปริมาณเอกสารที่เพิ่มปริมาณขึ้นด้วย จึงกล่าวได้ว่าระบบบันทึกเวลาปฏิบัติงานออนไลน์จะช่วยให้การจัดการและบริหารเป็น เรื่องที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนเหมือนปัจจุบันอีกต่อไป (ธนสรค์ แก่นแก่นเพชร, สุวิทย์ เขียวสระคู และ เสกสรรค์ เมษขุนทด, 2555)

ระบบการจัดการบุคลากรในส่วนของระบบบันทึกเวลา เป็นระบบที่เก็บรวบรวมข้อมูลพนักงานและบุคลากรแต่ละคนเกี่ยวกับเวลาการเข้า-ออกงาน การลา ซึ่งระบบดังกล่าวจะทำงานร่วมกับระบบการจัดการบุคคล โดยการส่งข้อมูลเพื่อบันทึกเป็นประวัติของบุคลากรในองค์กรนั้นๆ ซึ่งจะมีการมาทำงาน การขาดงาน การมาสาย ผู้ใช้สามารถกำหนดวันหยุดต่างๆ จำนวนวันที่อนุญาตให้ลาได้ ประเภทการลา ตารางการทำงานขององค์กร กลุ่มของฟังก์ชันรักษาความปลอดภัยในการเข้าสู่ระบบได้ตามกลุ่มของแต่ละบุคคลสามารถรองรับเงื่อนไขต่างๆ ที่กำหนด เช่น ตารางเวลาทำงานขององค์กรตามวันหยุด ตามการขออนุมัติการลา ผู้ใช้สามารถสร้างรายงานหรือเลือกแสดงรายการแบบสรุปรายละเอียด ตามช่วงวันที่ รูปแบบตามความต้องการของผู้ใช้ ข้อมูลการลา ตารางการทำงานตามการขออนุมัติและการอนุมัติการลา โดยเลือกข้อมูลจากบุคลากรทั้งหมด การลาทุกประเภท หรือตามแต่ละแผนกก็ได้ ระบบบันทึกเวลาในแต่ละช่วงให้สามารถวางแผนตารางการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ระบบสามารถช่วยสร้างตารางการทำงานให้กับงานบริหารงานบุคคลอัตโนมัติ

ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ ระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติงานของบุคลากรหรือเครื่องบันทึกการลงเวลาปฏิบัติงานของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ ในปัจจุบัน มีประโยชน์อย่างมากในการพัฒนาบุคลากร และเป็นเครื่องมือช่วยการทำงานให้มีประสิทธิภาพ แต่ยังมีปัญหาในการใช้งานของระบบการลงเวลาด้วยการสแกนลายนิ้วมือคือ ไม่สามารถบันทึกลายนิ้วมือได้ เนื่องจากลายนิ้วมือลบเลือน นิ้วมือนอก และความไม่ชัดของเส้นลายนิ้วมือ เป็นต้น จึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาเครื่องบันทึกการลงเวลาปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อช่วยให้การบริหารงานเรื่องการลงเวลาปฏิบัติทำงานของบุคลากรสะดวก ถูกต้อง และรวดเร็วมากยิ่งขึ้น จึงได้วางแผนการพัฒนาเครื่องลงเวลาปฏิบัติงาน โดยให้สามารถตรวจจับและรู้จำใบหน้าเฉพาะบุคคล และสามารถ

ตรวจสอบได้ว่าคนที่ลงเวลาปฏิบัติงานเป็นบุคลากร ที่ลงข้อมูลการตรวจจับใบหน้าไว้

ดังนั้น การจัดงานวิจัยในครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบตรวจสอบการเข้าปฏิบัติงานของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่องานด้านงานบุคคล เพื่อเป็นการค้นหาแนวปฏิบัติ และวิธีการลงเวลาปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อค้นหาข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติงานของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาระบบรับข้อมูลรวมถึงตรวจสอบความผิดพลาดจากการลงบันทึกเวลาของเครื่องสแกนลายนิ้วมือในการปฏิบัติงานของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติงานของบุคลากร

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาถึงการพัฒนาระบบตรวจสอบการเข้าปฏิบัติงานของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ด้านการตรวจสอบข้อมูลการเข้าปฏิบัติงานรวมทั้งรวบรวมข้อเสนอนะเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว โดยมีขอบเขตและวิธีการดำเนินการวิจัยตามความมุ่งหมายของงานวิจัยเป็น 4 ระยะ ดังนี้

1. ระยะที่ 1 ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติงานของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์โดยมีขั้นตอนคือ การศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติงานของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. ระยะที่ 2 ศึกษาการใช้งานระบบในปัจจุบันเพื่อพัฒนาระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติงานของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นตอนที่ 1 จัดทำแบบสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรในการพัฒนาระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติงานของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ดังนี้

2.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 93 คน ได้แก่ ผู้บริหาร บุคลากรสายวิชาการ และบุคลากรสายสนับสนุน ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Non-Probability sampling) โดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยให้เหตุผลในการเลือกเพื่อความเหมาะสมในการวิจัย (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2560) คือ ผู้บริหาร จำนวน 6 คน บุคลากรสายวิชาการ จำนวน 32 คน บุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 30 คน รวมทั้งสิ้น 68 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 73.19 จากบุคลากรทั้งหมด โดยใช้วิธีการส่งแบบสอบถามให้บุคลากรทุกท่าน แต่ได้รับแบบสอบถามกลับมา 68 ชุด

2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งเครื่องมือออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1.2.1 ตารางเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับระบบการบันทึกการเข้าปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง และศึกษาวิเคราะห์ปัญหาของการใช้งานระบบลงเวลาปฏิบัติงานด้วยการสแกนลายนิ้วมือและการสแกนใบหน้า (ระบบใหม่) กับการลงเวลาปฏิบัติงานในใบลงเวลา (ระบบเดิม) เพื่อนำมาพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.1.2.2 แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่จัดทำขึ้นตามความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยตั้งคำถามที่สามารถให้คำตอบที่สัมพันธ์กับปัญหาที่ทำการศึกษา เพื่อการนำไปพัฒนา โดยเนื้อหาแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ สถานภาพระยะเวลาการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับ “ปัจจัยการพัฒนาระบบรับข้อมูลและการตรวจสอบการเข้าปฏิบัติงานราชการของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวน 18 ข้อคำถาม ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตรา

ส่วนช่วงคะแนนค่าเฉลี่ย 5 ระดับ เกณฑ์การให้คะแนนและแปลผล (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2555) ดังนี้ ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00, 3.51-4.50, 2.51-3.50, 1.51-2.50 และ 1.00-1.50 ระดับปัจจัยการพัฒนาระบบรับข้อมูลและการตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะอื่นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบรับข้อมูลและการตรวจสอบการเข้าปฏิบัติงานราชการของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีลักษณะเป็นคำถาม “ปลายเปิด” (Open questions)

2.2 ขั้นตอนที่ 2 สำรวจความคิดเห็นของบุคลากรในการพัฒนาระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติงานของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันเพื่อพัฒนาระบบตรวจสอบการเข้าปฏิบัติงานของบุคลากร คณะวิศวกรรมศาสตร์

จากการวิจัยในครั้งนี้ ที่ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มผู้ใช้งานระบบ เพื่อแสดงความคิดเห็นและหาแนวทางในการพัฒนาระบบนั้น หลังจากได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับ และวิเคราะห์ข้อมูล โดยภาพรวมของผลการประเมินความพึงพอใจกับระบบที่จัดทำขึ้นมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ระดับมาก คือ 3.75 จาก 5 คะแนน

3. ระยะที่ 3 ออกแบบแนวทางในการพัฒนาระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติงานของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีขั้นตอนคือ

3.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษากระบวนการรับข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลการเข้าปฏิบัติงานที่ผู้ใช้บริการต้องการ โดยสำรวจความต้องการพื้นฐานเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่ผู้ใช้บริการต้องการจากระบบ ผู้ปฏิบัติจะต้องพิจารณาผลจากการสำรวจเพื่อนำมาพัฒนาระบบให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการ

3.2 ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาระบบที่จะนำไปใช้ ให้ตรงตามความต้องการพื้นฐานที่ผู้ใช้บริการต้องการ โดยออกแบบระบบ ให้มีความสะดวก โดยศึกษาและพัฒนาระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการของบุคลากร คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ให้สามารถ

ใช้งานได้จริงในการบันทึกข้อมูลได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และสามารถลดเวลาการบันทึกข้อมูลให้น้อยลงได้ ซึ่งอาจจะยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งหมด เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้ทดลองใช้ ในขั้นตอนนี้ยังไม่คำนึงถึงในเรื่องประสิทธิภาพในการทำงานของระบบ

ซึ่งแนวทางในการพัฒนาระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คือ

- 1) รวบรวมปัญหาต่างๆ จากการใช้ระบบลงเวลาปฏิบัติราชการแบบเดิม
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อออกแบบและพัฒนาระบบฐานข้อมูล
- 3) ศึกษาประกาศ/หลักเกณฑ์/แนวปฏิบัติและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามระเบียบที่กำหนดและสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน
- 4) จัดทำโครงการ/จัดหาระบบลงเวลาปฏิบัติราชการ เช่น การสแกนใบหน้า/การลงเวลาปฏิบัติราชการอิเล็กทรอนิกส์ หรือระบบรวบรวมข้อมูลของบุคลากรที่มีประโยชน์ในการดำเนินงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าหน้าที่ ช่วยลดเวลา และขั้นตอนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บุคคล รวมถึงความสะดวกของผู้ใช้งานระบบ
- 5) บันทึกข้อมูลพื้นฐานของบุคลากร
- 6) ทดสอบและแก้ไขระบบ
- 7) ยกเลิกระบบเดิม ใช้ระบบใหม่
 - 7.1) ระบบการลงเวลาปฏิบัติราชการด้วยลายนิ้วมือ
 - 7.2) ระบบการลงเวลาปฏิบัติราชการด้วยการสแกนลายนิ้วมือ
- 8) ประเมินผล

3.3 ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้ระบบ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ได้มีประสบการณ์การใช้ระบบ เพื่อให้เข้าใจสารสนเทศที่ต้องการ และให้รู้ว่ามีอะไรบ้างที่ระบบสามารถทำได้ และอะไรบ้างที่ทำได้ไม่ดี เป็นที่คาดหวังว่าผู้ใช้ควรจะค้นพบปัญหาในข้อนี้ ในขั้นตอนนี้ผู้ใช้และผู้ออกแบบจะต้องพิจารณาว่าต้องการให้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือเพิ่มเติมในส่วนใดบ้าง

3.4 ขั้นตอนที่ 4 แก้ไขปรับปรุงระบบ เปลี่ยนแปลงแก้ไขเพิ่มเติม และหาแนวทางที่จะพัฒนาระบบตามที่ใช้ต้องการอย่างต่อเนื่อง

4. ระยะที่ 4 นำแนวทางในการพัฒนาระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติงานของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามไปใช้

ดังนั้น จากการศึกษาปัญหา และการหาแนวทางในการพัฒนาระบบ ด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามความพึงพอใจกับบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์นั้น ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะพัฒนาระบบให้มีเสถียรภาพในการดำเนินงาน มีความสะดวก มีความปลอดภัยในการปลอมแปลง จึงเลือกที่จะพัฒนาระบบการรู้จำใบหน้า (สแกนใบหน้า) และระบบรวบรวมข้อมูลการลงเวลาปฏิบัติงานซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานบัญชีลงเวลาปฏิบัติราชการประจำวัน จัดทำสถิติขาด,ลา,มาสาย,ออกก่อนเวลา, ไม่ลงเวลา และสามารถเรียกดูย้อนหลังได้ เข้ามาใช้งานในการลงเวลาปฏิบัติราชการของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์เพิ่มเติม เพื่อลดปัญหาการสแกนลายนิ้วมือไม่ได้ และลดกระดาษจากการลงเวลาปฏิบัติราชการด้วยลายนิ้วมือ

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิธีการบันทึกเวลาเข้าปฏิบัติราชการเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและแม่นยำมากยิ่งขึ้น เพื่อใช้ข้อมูลในการประเมินพฤติกรรมการทำงานของพนักงานรายบุคคลเพื่อการพิจารณาค่าตอบแทนหรือการเพิ่มเงินเดือน โดยมีผลการวิจัยดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ชาย	39	57.35
2. หญิง	29	42.65
รวม	68	100
สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ผู้บริหาร	6	8.82
2. บุคลากรสายวิชาการ	32	47.06
3. บุคลากรสายสนับสนุน	30	44.12
รวม	68	100

จากตารางที่ 1 พบว่ามีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 68 คน โดยแบ่งเป็นสถานะผู้บริหาร 6 คน บุคลากรสายวิชาการ 32 คน และบุคลากรสายสนับสนุน 30 คน

ตารางที่ 2 แสดงความผิดพลาดของเครื่องสแกนลายนิ้วมือในคณะวิศวกรรมศาสตร์

ช่วงเวลา	บุคลากรสายวิชาการ (ครั้ง)	บุคลากรสายสนับสนุน(ครั้ง)	รวม
ตุลาคม 2560 - กันยายน 2561	31	9	40
ตุลาคม 2561 - กันยายน 2562	0	20	20
ตุลาคม 2562 - มกราคม 2563	0	23	23
	รวมทั้งหมด		83 ครั้ง

จากตารางที่ 2 พบว่า ความผิดพลาดของเครื่องสแกนลายนิ้วมือในช่วงเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2560 ถึงเดือน กันยายน พ.ศ. 2561 มีความผิดพลาดอยู่ที่ 40 ครั้ง ช่วงเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2561 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2562 มีความผิดพลาดอยู่ที่ 20 ครั้ง และในช่วงเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2562 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2563 มีความผิดพลาดอยู่ที่ 23 ครั้ง โดยมีความผิดพลาดโดยรวมอยู่ที่ 83 ครั้ง

3. ระบบการลงเวลาปฏิบัติราชการแบบเก่า

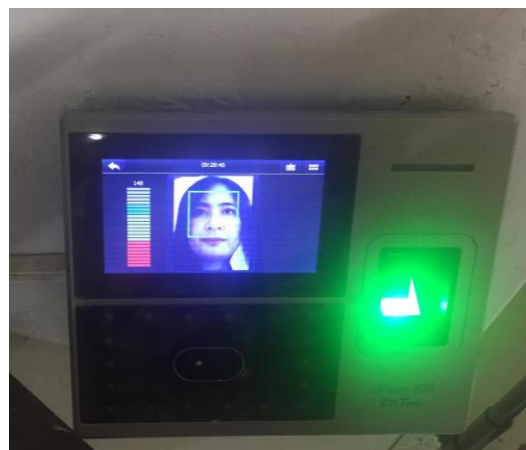
ปัจจุบันคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีการจัดเก็บข้อมูลการลงเวลาปฏิบัติราชการของบุคลากรด้วยวิธีการ ลงลายมือชื่อในใบลงเวลาปฏิบัติราชการ และสแกนลายนิ้วมือลงเวลาปฏิบัติราชการ ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ระบบการลงเวลาปฏิบัติราชการแบบเก่า

4. ระบบการลงเวลาปฏิบัติราชการแบบใหม่

จากปัญหาการลงเวลาปฏิบัติราชการแบบเก่า คือ เครื่องสแกนลายนิ้วมือมีความผิดพลาดในการใช้งานสแกนนิ้วมือลงปฏิบัติงานอยู่เป็นประจำ และปัญหาด้านการจัดเก็บเอกสารการลงเวลาปฏิบัติราชการในใบลงเวลาปฏิบัติราชการ ดังนั้นจึงมีแนวคิดในการพัฒนาระบบด้วยการนำเอาระบบการลงเวลาปฏิบัติราชการด้วยการตรวจจับใบหน้า (การสแกนใบหน้า) เข้ามาแก้ปัญหา เพื่อลดปัญหาจากระบบเดิม และเพิ่มความแม่นยำในการตรวจจับใบหน้า ลดความผิดพลาดของการอ่านข้อมูล 100% และเป็นการลดปริมาณกระดาษที่จะต้องนำมาใช้ในการให้บุคลากรของคณะทำการลงลายมือชื่อในรูปแบบเดิม ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ระบบการลงเวลาปฏิบัติราชการแบบใหม่

จากจำนวนการทดสอบจากการใช้งานจริง พบว่า เครื่องลงเวลาปฏิบัติราชการแบบเดิมมีความผิดพลาดในการใช้งานสแกนนิ้วมือลงปฏิบัติงาน รวมจำนวนทั้งสิ้น 83 ครั้ง ดังนี้ 1) เกิดจากกระแสไฟฟ้าของมหาวิทยาลัยหรือของคณะหน่วยงานดับ จึงทำให้เครื่องไม่สามารถที่จะทำการสแกนลายนิ้วมือเข้าปฏิบัติงาน หรือออกจากปฏิบัติงานได้ในช่วงเวลา 06.00-08.30 และในช่วงเลิกงาน 14.00-16.30 2) เมื่อเกิดกระแสไฟฟ้าดับส่งผลให้ชั้นสแกนลายนิ้วมือการปฏิบัติงานไม่สามารถอ่านและประมวลผลการปฏิบัติงานในช่วงเวลาดังกล่าวในช่วงขณะ 3) เครื่องสแกนลายนิ้วมือขาดการดูแลซ่อมบำรุงตามระยะเวลาที่กำหนด และพบว่า ประสิทธิภาพของเครื่องสแกนลายนิ้วมือปฏิบัติงานเกิดการคาดเคลื่อน รวมถึงบุคลากรสแกนลายนิ้วมือไม่ได้ เนื่องจากลายนิ้วมือลบล้าง ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลและ

ประมวผลของบุคลากรสายสนับสนุน (เจ้าหน้าที่) มีผลมากที่สุด จำนวน 53 ครั้ง จาก 83 ครั้ง ซึ่งสาเหตุดังกล่าวนี้ส่งผลให้การวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลการรายงานการลง

เวลาปฏิบัติราชการของบุคลากรคณะหน่วยงานไม่สามารถที่จะทำการรายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้บริหารได้อย่างถูกต้อง (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจที่มีต่อระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการของบุคลากร คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ระบบให้อำนวยความสะดวกให้ผู้ใช้ ใช้งานได้อย่างสะดวกเวลาปฏิบัติงาน	3.94	0.89	มาก
2. การทำงานของระบบ ครอบคลุมทุกกระบวนการในการบันทึก	3.91	0.92	มาก
3. ระบบสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง	3.87	0.87	มาก
4. ระบบมีความเสถียรภาพอยู่ในระดับใด	3.51	0.83	มาก
5. ระบบไม่มีปัญหาขณะใช้งาน	3.34	0.88	ปานกลาง
6. ระบบให้อำนวยความสะดวกให้ผู้ใช้ ใช้งานอย่างสะดวก และรวดเร็ว	3.94	0.75	มาก
7. ระบบป้องกันการปลอมแปลงข้อมูลลายนิ้วมือ	4.18	0.78	มาก
8. ระบบป้องกันการปลอมแปลงข้อมูลเวลา	3.90	1.00	มาก
9. ท่านสามารถใช้งานโปรแกรมได้เป็นอย่างดีสะดวกและรวดเร็ว	3.75	0.85	มาก
10. ระบบมีการประมวลผลได้อย่างรวดเร็ว	3.82	0.86	มาก
11. หน้าจอของระบบสามารถเข้าใจได้โดยง่าย	3.94	0.66	มาก
12. ระบบใช้งานง่ายและไม่ซับซ้อน	3.94	0.73	มาก
13. ลำดับขั้นตอนการทำงานของระบบมีความเหมาะสม	3.93	0.67	มาก
14. ขนาดของตัวอักษรอ่านง่ายและเหมาะสม	3.59	0.91	มาก
15. ความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลในระบบ	3.88	0.78	มาก
16. ความรวดเร็วในการเข้าสู่ระบบ	3.75	0.79	มาก
17. ความรวดเร็วในการตรวจสอบลายนิ้วมือ	3.78	0.76	มาก
18. ความถูกต้องของรายงานเวลาปฏิบัติงาน	3.78	0.87	มาก
ค่าเฉลี่ย	3.75	0.74	มาก

จากตารางที่ 3 ผู้วิจัยได้ส่งแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการของบุคลากร คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ให้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยบุคลากรเข้าร่วมกรอกแบบประเมินความคิดเห็น จำนวน 68 คน แบ่งออกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 6 คน บุคลากรสายวิชาการ จำนวน 32 คน บุคลากรสายสนับสนุน จำนวน 30 คน พบว่าความคิดเห็นของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ที่มีต่อระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์มีคะแนนรวมอยู่ในเกณฑ์คะแนนมาก ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.75 คะแนน

อภิปรายผล

การพัฒนาระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามโดยมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การรายงานและการประมวลผลการลงเวลาปฏิบัติงานกับเครื่องสแกนลายนิ้วมือการปฏิบัติราชการ มีผลการรายงานและประมวลผล คือ

1.1 บุคลากรมีการลงเวลาปฏิบัติงานก่อนเวลา: 08.30 น. สามารถออกงานได้เมื่อเวลา: 16.30 น. เครื่องสแกนลายนิ้วมือการปฏิบัติงานจะมีการรายงานสถานะของผู้ที่เข้า

มาปฏิบัติที่คณะหน่วยงานในสถานะ "ปกติ" และไม่แสดงสัญลักษณ์ในรายงานผล

1.2 บุคลากรมีการลงเวลาปฏิบัติงานตั้งแต่ 08.31 น. เป็นต้นไป สถานะของการปฏิบัติงานคือ "มาสาย" จะแสดงตัวเลขจำนวนนาฬิกาของการมาสาย เช่น : 0.01 หมายความว่า มาสาย 1 นาที ในรายงานผล

1.3 บุคลากรหากไม่ได้ลงเวลาปฏิบัติงานช่วงเช้า สถานะของการปฏิบัติงานคือ "ไม่ลงเวลาเข้าปฏิบัติงาน" จะไม่แสดงตัวเลขเวลาในช่องเวลานั้น และในช่อง "สาย" จะแสดงตัวเลข: 01.00

1.4 บุคลากรหากไม่ได้ลงเวลาปฏิบัติงานช่วงเย็น สถานะของการปฏิบัติงานคือ "ไม่ลงเวลากลับ" จะไม่แสดงตัวเลขเวลาในช่องเวลานั้น และในช่อง "ออกก่อน" จะแสดงตัวเลข: 01.00

1.5 บุคลากรหากลงเวลาออกงานก่อน: 16.30 น. จะมีสถานะของการปฏิบัติงานคือ "ออกก่อนเวลา" จะแสดงตัวเลขจำนวน นาฬิกาของการออกก่อน (เช่น: 0.05 หมายความว่า ออกก่อนเวลา 5 นาที) ในรายงานผล

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาระบบรับข้อมูลและการตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามพบว่า ปัจจัยที่สำคัญการพัฒนาระบบรับข้อมูลและการตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในภาพรวม ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.74) ระดับปัจจัยการพัฒนาระบบรับข้อมูลและการตรวจสอบเข้าปฏิบัติราชการมาก และเมื่อทำการพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระบบป้องกันการปลอมแปลงข้อมูลลายนิ้วมือ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.78) สูงเป็นอันดับแรกระดับปัจจัยการพัฒนาระบบรับข้อมูลและการตรวจสอบเข้าปฏิบัติราชการมาก ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 การวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือในประสิทธิภาพของระบบเครื่องสแกนลายนิ้วมือลงเวลาปฏิบัติราชการ ที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องในการตรวจสอบข้อมูลการลงเวลาปฏิบัติงานของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ แทนการลงเวลาการปฏิบัติงานในการลงมือชื่อ ซึ่งเครื่องสแกนลายนิ้วมือการลงเวลาการปฏิบัติงานมีความถูกต้องและแม่นยำในการวิเคราะห์ สรุปผลและประมวลผลการรายงาน

ผู้มาปฏิบัติงานในแต่ละวันได้อย่างถูกต้อง โดยฝ่ายพัฒนาบุคลากรของคณะมีการนำผลการสรุปการลงเวลาปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้จากเครื่องสแกนลายนิ้วมือลงเวลาปฏิบัติงาน มาใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้บริหารในการประเมินพฤติกรรมการทำงานของพนักงานเป็นรายบุคคลเพื่อการพิจารณาค่าตอบแทนหรือการเพิ่มเงินเดือนให้กับบุคลากร โดยแนวทางในการพัฒนาระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการ คือ การวิเคราะห์ปัญหาการใช้งานของระบบรับข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากร การหาแนวทางในการแก้ปัญหา และดำเนินการพัฒนาระบบให้มีเสถียรภาพในการทำงานมีความถูกต้องแม่นยำ และความสะดวกรวดเร็วในการใช้งานให้กับบุคลากรมากที่สุด

2.2 ระบบการบันทึกเวลาปฏิบัติราชการ ของเครื่องสแกนลายนิ้วมือการปฏิบัติราชการ พบว่า ระบบการลงเวลาปฏิบัติราชการ เป็นระบบที่มีความถูกต้องและแม่นยำในการยืนยันตัวบุคคล มีระบบป้องกันการปลอมแปลงข้อมูลลายนิ้วมือที่มีความน่าเชื่อถือมาก ซึ่งผลที่ได้นี้สอดคล้องกับงานวิจัย (วิชาญ เพชรมณี และ ชจรศักดิ์ พงษ์ธนา, 2559) ระบบบันทึกเวลาอัตโนมัติด้วยลายนิ้วมือแบบไร้สายที่พบว่าความน่าเชื่อถือของระบบบันทึกเวลาอัตโนมัติด้วยลายนิ้วมือนั้นมีความถูกต้องและแม่นยำสูงมาก

2.3 การพัฒนาระบบรับข้อมูลรวมถึงตรวจสอบความผิดพลาดจากการลงบันทึกเวลาของเครื่องสแกนลายนิ้วมือในการปฏิบัติราชการของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ พบว่า การทำงานของระบบครอบคลุมทุกกระบวนการมาก มีระบบป้องกันการปลอมแปลงข้อมูลลายนิ้วมือความผิดพลาดจากการลงบันทึกเวลาของเครื่องสแกนลายนิ้วมือในการปฏิบัติราชการจึงมีน้อยมาก และระบบเอื้ออำนวยให้ผู้ใช้งาน ใช้งานอย่างสะดวก และรวดเร็วมาก สอดคล้องกับงานวิจัย (ปริญา เพียรอุตสาห, 2559) การพัฒนาเครื่องบันทึกการลงเวลาปฏิบัติงานของพนักงาน มีความสะดวกในการใช้งานของเครื่องบันทึกการลงเวลาปฏิบัติงานของพนักงานอยู่ในระดับดีและ ความปลอดภัยในขณะการใช้งานของเครื่องบันทึกการลงเวลาปฏิบัติงานของพนักงาน แต่มีปัญหาด้านเครื่องสแกนลายนิ้วมือไม่บันทึกรายการ จึงต้องปรับปรุงและพัฒนาระบบให้มีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อ

ลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากการลงเวลาปฏิบัติราชการและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์งานวิจัย

3. ประสิทธิภาพและความผิดพลาดในการบันทึกเวลาเข้าปฏิบัติราชการจากเครื่องสแกนลายนิ้วมือ ตั้งแต่ช่วงเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2560 ถึงเดือน มกราคม พ.ศ. 2563 พบความผิดพลาดของเครื่องสแกนลายนิ้วมือทั้งหมด 83 ครั้ง ซึ่งปัญหาที่ก่อให้เกิดความผิดพลาดของเครื่องสแกนเกิดจากเหตุสุดวิสัยเป็นหลักเช่น ไฟฟ้าขัดข้อง รองลงมาคือเกิดจากความผิดพลาดของเครื่องสแกนลายนิ้วมือไม่บันทึกรายการ การลงเวลาปฏิบัติราชการของบุคลากร แต่ในส่วนทางด้านข้อมูลการระบุตัวบุคคล ไม่พบความผิดพลาดเป็นระบบที่มีการระบุตัวบุคคลที่มีความถูกต้องที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัย (สุรศักดิ์ ไกรเลิศ, 2549) การใช้งานของเครื่องบันทึกการลงเวลาปฏิบัติงานของพนักงาน แต่มักพบปัญหาด้านเครื่องสแกนลายนิ้วมือไม่ทำการบันทึกรายการ จึงต้องปรับปรุงและพัฒนาระบบให้มีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากการลงเวลาปฏิบัติราชการ และมีการดูแลตรวจสอบอุปกรณ์การตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้เครื่องสแกนลายนิ้วมือลงเวลาปฏิบัติราชการมีการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ปัญหาที่พบในการดำเนินงานที่มีต่อเครื่องสแกนลายนิ้วมือลงเวลาปฏิบัติงาน ได้แก่ 1) ความสว่างของสถานที่ในการสแกนลายนิ้วมือมีผลต่อการตรวจสอบลายนิ้วมือที่ทำให้ไม่สามารถทำการสแกนลายนิ้วมือได้ 2) การเชื่อมต่อเว็บไซต์เข้ากับโปรแกรมสแกนลายนิ้วมือโดยมีการดึงการประมวลผลผ่านระบบ Database 3) ลายนิ้วมือที่มีความใกล้เคียงอาจมีผลทำให้ระบบรู้จำลายนิ้วมือตรวจสอบผิดพลาดได้ 4) การรับส่งข้อมูลแบบ Realtime เนื่องจากไฟล์ข้อมูลค่อนข้างมากจึงเป็นปัญหาในการรับส่งข้อมูล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนางานต่อไปได้ด้วยวิธีการ ดังนี้ 1) การปรับเปลี่ยนสถานที่จัดตั้งเครื่องสแกนลายนิ้วมือ 2) การสร้างฐานข้อมูลที่เข้าถึงง่าย และส่งออกข้อมูลไปยังระบบการรายงานผลที่สะดวกรวดเร็วแก่ผู้ใช้งานระบบ (เจ้าหน้าที่บุคคล) เพื่อให้ได้ข้อมูลมารายงานผลประจำวันได้อย่างรวดเร็ว 3) การมีระบบสำรองไฟฟ้า เมื่อเกิดเหตุสุดวิสัยไฟฟ้าขัดข้อง การแก้ไขปัญหาคือความผิดพลาดของเครื่องสแกน

ลายนิ้วมือในด้านเวลาคลาดเคลื่อน หรือการทำงานของเครื่องมีปัญหา เครื่องดับและเวลาเปลี่ยน 4) จัดหาเครื่องสแกนลายนิ้วมือเครื่องใหม่ที่มีเสถียรภาพในการทำงาน ระบบมีการอำนวยความสะดวกที่เข้าถึงง่าย และมีประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้ใช้งานระบบ และผู้ให้บริการ รวมถึงปรับเปลี่ยนลักษณะการสแกนเข้าปฏิบัติงานที่มีการสแกนลายนิ้วมือแค่วิธีเดียว 5) พัฒนาระบบในการเพิ่มระบบการสแกนการเข้าปฏิบัติงานด้วยการสแกนใบหน้าเข้ามาใช้หรือระบบสารสนเทศอื่นๆ เช่น คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน เพื่อความสะดวก และประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น 6) จัดทำระบบรวบรวมข้อมูลการลงเวลาปฏิบัติงานซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับรายงานบัญชีลงเวลาปฏิบัติราชการประจำวัน จัดทำสถิติขาด,ลา,มาสาย,ออกก่อนเวลา, ไม่ลงเวลา และสามารถเรียกดูย้อนหลังได้ เพื่อความสะดวกรวดเร็วต่อผู้ปฏิบัติงาน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทราบถึงปัญหาของการใช้งานระบบการลงเวลาปฏิบัติราชการ ณ ปัจจุบัน และได้ศึกษาแนวทางในการพัฒนาระบบการลงเวลาปฏิบัติราชการในรูปแบบอื่นที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ได้ทราบถึงความพึงพอใจของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ที่มีต่อระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์

3. ในช่วงเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2560 ถึงเดือน มกราคม พ.ศ. 2563 เกิดความผิดพลาดของเครื่องสแกนลายนิ้วมือ 83 ครั้งโดยความผิดพลาดเกิดจากเหตุสุดวิสัยเป็นหลัก รองลงมาเป็นเหตุเกิดจากลายนิ้วมือลบเลือนของบุคลากร

จากการศึกษาปัญหาเพื่อพัฒนาระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการ นั้น พบว่าระบบมีปัญหาที่พบอยู่ 4 ข้อ คือ 1) ปัญหาด้านระบบไฟฟ้าขัดข้อง 2) ปัญหาด้านสถานที่จัดตั้งเครื่องไม่เหมาะสม 3) ปัญหาจากลายนิ้วมือบุคลากรลบเลือน 4) ปัญหาจากเครื่องสแกนลายนิ้วมือไม่มี

เสถียรภาพ เวลาคาดเคลื่อน ถึงแม้ว่าผลการประเมินด้านความคิดเห็นของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ที่มีต่อระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีคะแนนรวมอยู่ในเกณฑ์คะแนนมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.75 คะแนน แต่คะแนนเฉลี่ย

ในภาพรวม และคะแนนรายด้านยังน้อยกว่า 4.51 จากคะแนนเต็ม 5 แสดงว่าอาจมีประเด็นไม่ชัดเจน ระบบยังไม่มีเสถียรภาพ และตอบสนองความต้องการได้ไม่เต็มที่

จากผลการวิจัยดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่า การวิจัยการพัฒนาระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในขั้นตอนการบันทึกเวลาการเข้าปฏิบัติงานของพนักงาน เพื่อใช้ข้อมูลในการประเมินพฤติกรรมการทำงานของพนักงานรายบุคคลเพื่อการพิจารณาค่าตอบแทนหรือการเพิ่มเงินเดือน การบันทึกเวลาการเข้าปฏิบัติงาน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งการบันทึกข้อมูลด้วยการสแกนลายนิ้วมือก็เป็นหนึ่งในวิธีการที่นิยม อย่างไรก็ตาม ข้อมูลสแกนลายนิ้วมืออาจมีข้อผิดพลาดได้ ดังนั้นจึงต้องมีการพัฒนาระบบการรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการของบุคลากร คณะวิศวกรรมศาสตร์ให้มีความสะดวก มีเสถียรภาพ และมีระบบการตรวจสอบข้อมูลที่ไม่ซับซ้อนสามารถถ่ายโอนข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ปฏิบัติงานบุคคล โดยปรับเปลี่ยนลักษณะการสแกนเข้าปฏิบัติงานที่มีการสแกนลายนิ้วมือแค่วิธีเดียว ควรพัฒนาในการเพิ่มระบบการสแกนเข้าปฏิบัติงานด้วยการสแกนใบหน้า เข้ามาใช้ เพื่อความสะดวกของการใช้งานมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อการพัฒนา ระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการของบุคลากรคณะวิศวกรรมศาสตร์ พบว่ามีข้อเสนอแนะจากบุคลากรถึงแนวทางการพัฒนาระบบรับข้อมูลรวมถึงตรวจสอบความผิดพลาดจากการลงบันทึกเวลาของเครื่องสแกนลายนิ้วมือ ที่ความพัฒนา และปรับปรุงดังนี้

1. ควรมีระเบียบในการลงเวลาปฏิบัติราชการที่มีความชัดเจน และมีการแจ้งเวียนแนวทางการปฏิบัติให้บุคลากรทราบและถือปฏิบัติร่วมกัน ทั้งบุคลากรสายสนับสนุนและบุคลากรสายวิชาการ

2. ควรมีระบบการลงเวลาปฏิบัติราชการ 2 ระบบ คือ แบบสแกนลายนิ้วมือและบันทึกเวลาปฏิบัติงานด้วยสมุดตามความเหมาะสม

3. ควรมีการพัฒนาระบบการลงเวลาปฏิบัติราชการให้มีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เช่น ระบบการสแกนใบหน้า การลงเวลาผ่านสมาร์ทโฟน หรือระบบลงเวลาด้วยระบบสารสนเทศ

4. จากการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับระบบ มีข้อเสนอแนะให้มีการจัดพื้นที่ในการวางเครื่องสแกนลายนิ้วมือในพื้นที่ที่เหมาะสม หรือ ควรมีที่บังแดดเนื่องจากปัจจุบันเครื่องสแกนลายนิ้วมือ วางในพื้นที่ที่มีแสงแดดส่องถึง มากเกินไปในช่วงเช้า ทำให้เครื่องไม่สามารถบันทึกเวลาได้

5. ควรมีการตรวจสอบเครื่องสแกนลายนิ้วมืออย่างสม่ำเสมอ หรือเปลี่ยนเครื่องสแกนลายนิ้วมือเพื่อประสิทธิภาพในการทำงานที่ดียิ่งขึ้น

6. ควรมีระบบสำรองไฟ เนื่องจากเครื่องดับบ่อย ทำให้เครื่องมีความคลาดเคลื่อนด้านเวลา

7. ระบบมีขั้นตอนที่ยุ่งยากในการถ่ายโอนข้อมูล ในส่วนของผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้น ควรมีการพัฒนาโปรแกรม และจัดการระบบข้อมูลที่ต้องการถ่ายโอน ให้อยู่ในไฟล์เอกสารที่ต้องการในขั้นตอนเดียว หรือเพิ่มรูปแบบการบันทึกข้อมูลด้วยเมมโมรี่การ์ด

ดังนั้นจากผลการสำรวจความคิดเห็น เพื่อการพัฒนา ระบบรับข้อมูลและตรวจสอบการเข้าปฏิบัติราชการ พบว่ายังมีข้อบกพร่องและข้อควรปรับปรุงหรือพัฒนาต่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

ชูศรี วังศรีตนะ. (2560). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ณัฏฐณ บินโหรน . (2556). การพัฒนาต้นแบบระบบบันทึกเวลาปฏิบัติงานโดยใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟน. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ธนสวรรค์ แก่นแก่นเพชร, สุวิทย์ เขียวสระคู และ เสกสรร เมฆขุนทด. (2555). ระบบบันทึกการปฏิบัติงานออนไลน์ด้วยใบหน้า. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- บุญใจ ศรีสถิตยน์รากูร. (2555). การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย: คุณสมบัติการวัดเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปริญญา เพียรสุดสำห. (2559). ระบบตรวจสอบการลงเวลาปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วิชาญ เพชรมณี และ ขจรศักดิ์ พงศ์ธนา. (2559). ระบบบันทึกเวลาอัตโนมัติด้วยลายนิ้วมือ แบบไร้สาย. สงขลา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- สุรศักดิ์ ไกรเลิศ. (2549). การพัฒนาเครื่องบันทึกการลงเวลาปฏิบัติงานของพนักงาน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสาวณี ธาตุอินจันทร์. (2553). ระบบบันทึกการลงเวลาและบริหารงานบุคคลโดยใช้การตรวจสอบลายนิ้วมือ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

แรงจูงใจต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Motivation that Affects Participation in Educational Quality Assurance Operations of Loei Rajabhat University

ทรัพย์อนันต์ พละบุตร¹ สถาพร บริบูรณ์วัฒน์^{2*}

Sub-anun Palabud¹ Sathaporn Boriboonwat^{2*}

Corresponding author's E-mail: sub1976palru@gmail.com¹, ampaomao@hotmail.com^{2*}

(Received: May 25, 2021; Revised: October 7, 2021; Accepted: December 20, 2021)

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาและ 2) แรงจูงใจที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 257 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษาภาพรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.66$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ($\bar{X}=3.75$, S.D. = 0.69) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลการดำเนินงาน ($\bar{X}=3.75$, S.D. = 0.69) และประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\bar{X}=3.58$, S.D. = 0.64) และ 2) บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษา ในระดับเห็นด้วย ($\bar{X}=3.66$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษามากที่สุดได้แก่ งานประจำของหน่วยงาน มีความสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมาย ($\bar{X}=3.87$, S.D. = 0.60) รองลงมา คือ ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน ยอมรับในความรู้ความสามารถของท่าน มีการยกย่องชมเชย และการยอมรับนับถือ ($\bar{X}=3.63$, S.D. = 0.70) และแรงจูงใจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษาในระดับต่ำสุด ซึ่งอยู่ในระดับเฉยๆ คือ ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งตามความรู้ความสามารถ อย่างเป็นธรรม และได้รับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถ เช่น การศึกษาต่อ ฝึกอบรม สัมมนา ($\bar{X}=3.25$, S.D. = 0.97)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม แรงจูงใจ การประกันคุณภาพการศึกษา

Abstract

The objective of this research is study the motivation that affects the participation in educational quality assurance of Loei Rajabhat University personnel. The population used in this study was 257 personnel of Loei Rajabhat University. Is a questionnaire Data were analyzed by mean, standard deviation. By using SPSS for Windows.

The results of this research found that the opinions on participation in educational quality assurance with the highest mean was participation in the examination of the performance ($\bar{X}=3.75$, S.D. = 0.69) followed by Participation in the improvement of performance ($\bar{X}=3.75$, S.D. = 0.69) and the least average issue is Participation in planning ($\bar{X}=3.58$, S.D. = 0.64) Motivation that affects the desire to participate in educational quality assurance, found that Loei Rajabhat University personnel There is an incentive that affects the desire to participate in the educational quality

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

² นักวิชาการประกันคุณภาพการศึกษา งานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

¹ Lecturer, Department of public administration, Faculty of Humanities and Social Sciences, Loei Rajabhat University

² Academician of Quality Assurance, Office of Quality Assurance, Loei Rajabhat University

assurance work. At the agreed level ($\bar{X}=3.66$, S.D. = 0.70), when considering each item, it was found that the motivation that resulted in the desire to participate in the educational quality assurance work was the most. The routine work of the agency has achieved the goal ($\bar{X}=3.87$, S.D. = 0.60) followed by the supervisor. And colleagues Accept your knowledge and ability. Praised And respect ($\bar{X}=3.63$, S.D. = 0.70) and motivation affecting the participation in educational quality assurance at the lowest level Which is at the level of idle level is to be considered for promotion Promoted by knowledge and ability Fairly And are encouraged to develop knowledge and skills such as continuing education, training, seminars. ($\bar{X}=3.25$, S.D. = 0.97)

Keywords: participation, motivation, educational quality assurance

ความเป็นมาของปัญหา

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองและสังคมว่าผลผลิตของสถานศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐานสากลและสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้อย่างมีระบบ เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพ สถาบันการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันขึ้น เพื่อดำเนินการตามแผนที่วางไว้อย่างมีมาตรฐานและคุณภาพ

การทำงานแบบมีส่วนร่วมนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับชุมชน ระดับโรงเรียน ระดับองค์กร หรือระดับประเทศ นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เนื่องจากจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ (Ownership) ทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) และรวมถึงตกลงยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ หลักการของการมีส่วนร่วมในการทำงาน ในความหมายของการบริหารจัดการจะมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับ “การตัดสินใจ” (วันชัย วัฒนศัพท์, 2544)

จากสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับระบบและกลไกของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (พอ แก้วแสนทิพย์, สถาพร บริบูรณ์วัฒน์ และ สมฤทัย วงษาหมี, 2556) พบว่ามีผลกระทบต่องานประจำเนื่องจากเป็นงานที่นอกเหนือจากงานที่เคยปฏิบัติ และทัศนคติของบุคลากรส่วนใหญ่ภายในหน่วยงานต่อการประกันคุณภาพการศึกษา และการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาที่เกิดขึ้น คือ งานประกันคุณภาพการศึกษา ยุ่งยาก รุนแรง ไม่มีการเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนา ซึ่งเมื่อทำการวิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระหว่างปี

การศึกษา 2556 – 2557 พบว่า ปีการศึกษา 2556 มีคะแนน 4.30 คะแนน ปีการศึกษา 2557 มีคะแนน 3.51 คะแนน ซึ่งมีผลการประเมินที่ลดลงส่งผลกระทบต่อภาพรวมของมหาวิทยาลัย

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญของการมีแรงจูงใจต่อการมีส่วนร่วม และสนใจที่จะศึกษาเพื่อที่จะทำให้เกิดการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ปัญหา เพราะเมื่อบุคลากรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานด้วยแล้ว จะลดการต่อต้านเกี่ยวกับแนวคิดและการดำเนินงาน รวมทั้งช่วยลดความขัดแย้งและความเครียดจากการทำงาน ทำให้บุคลากรได้ร่วมกันพิจารณาแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายและยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เกิดความมุ่งมั่นในการสร้างความสำเร็จให้กับองค์กร รู้สึกพึงพอใจในผลงานที่เกิดขึ้น และเกิดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและผูกพันกับองค์กร ทำให้เป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และเพื่อศึกษาแรงจูงใจที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัย 721 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2559)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% กำหนดค่าความคลาดเคลื่อน 5% (Yamane, 1973) ได้จำนวนตัวอย่าง 257 คน ซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรทั้งหมด โดยการสุ่มตัวอย่างใน 2 ขั้นตอน (Two – Stage Random Sampling) ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยมี 14 หน่วยงานเป็นชั้นภูมิ

ขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย โดยใช้ตารางสุ่ม (Simple random sampling) ให้ได้ตัวอย่างตามสัดส่วนดังนี้

ตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

หน่วยงาน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. คณะครุศาสตร์	98	35
2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	104	37
3. คณะวิทยาการจัดการ	85	30
4. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	136	49
5. คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	37	13
6. ศูนย์การศึกษาขอนแก่น	41	14
7. ศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจ(UBI)	3	1
8. ศูนย์อาหาร	5	2
9. สถาบันวิจัยและพัฒนา	7	3
10. สำนักงานอธิการบดี	133	48
11. สำนักวิชาศึกษาทั่วไป	13	4
12. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ	34	12
13. สำนักศิลปะและวัฒนธรรม	6	2
14. สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน	19	7
รวม	721	257

ที่มา: งานบริหารงานบุคคล มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2559

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการสำรวจครั้งนี้ เป็นการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ หน่วยงาน ที่สังกัด

2.2 ตอนที่ 2 ประกอบไปด้วยคำถาม ดังนี้

2.2.1 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษา

1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน ประกอบไปด้วยข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประกอบไปด้วยข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ

3) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ประกอบไปด้วยข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ

2.2.2 แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการอยากมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบไปด้วยข้อคำถาม จำนวน 9 ข้อ

วัดระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยสร้างตามแนวคิดของ Likert มี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมคะแนน

มากที่สุด = 5, มาก = 4, ปานกลาง = 3, น้อย = 2, น้อยที่สุด = 1

2.3 ตอนที่ 3 ข้อคำถามปลายเปิดในลักษณะข้อเสนอแนะ

3. เก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการส่งแบบสอบถามจำนวน 257 ฉบับ ซึ่งดำเนินการดังนี้

3.1 สร้างแบบสอบถาม

3.2 เก็บข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ที่คณะสำรวจสร้างขึ้นให้หัวหน้าสำนักงานคณะทั้ง 14 หน่วยงาน

3.3 รวบรวมแบบสอบถามแล้วทำการตรวจสอบความครบถ้วนของการตอบแบบประเมินที่ได้รับเบื้องต้น เพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล และบันทึกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ได้มีการตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปประมวลผลโดยโปรแกรม SPSS ส่วนการนำเสนอผลความพึงพอใจ ได้แสดงในรูปร้อยละ คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Sciences) ในการประมวลผล และเพื่อสรุปลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ประเมิน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

4.2 กำหนดค่าในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยใช้คุณสมบัติความต่อเนื่องของคะแนนเป็นแนวเทียบผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยตามแนวทางของ Best & Kahn (1993) ดังนี้

การมีส่วนร่วม แปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมมาก

2.51-3.50 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

แรงจูงใจ แปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง ระดับแรงจูงใจมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ระดับแรงจูงใจมาก

2.51-3.50 หมายถึง ระดับแรงจูงใจปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ระดับแรงจูงใจน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ระดับแรงจูงใจน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาและแรงจูงใจการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 257 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวม

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวม

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน	3.58	0.64	มีส่วนร่วมมาก
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.64	0.66	มีส่วนร่วมมาก
3. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน	3.75	0.69	มีส่วนร่วมมาก
4. การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลการดำเนินงาน	3.66	0.74	มีส่วนร่วมมาก
รวม	3.66	0.68	มีส่วนร่วมมาก

จากตารางที่ 2 พบว่า บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพในระดับมาก ($\bar{X}=3.66$, S.D. = 0.68) ด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ($\bar{X}=3.75$, S.D. = 0.69) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลการดำเนินงาน ($\bar{X}=3.75$, S.D. = 0.69) ส่วนประเด็นที่บุคลากรให้ความคิดเห็นในภาพรวมน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\bar{X}=3.58$, S.D. = 0.64) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษา ในประเด็นการมีส่วนร่วมในการวางแผน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษาในประเด็นการมีส่วนร่วมในการวางแผน

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์และแผนการดำเนินงานของหน่วยงาน	3.64	0.52	มีส่วนร่วมมาก
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนเป้าหมายตัวบ่งชี้ของหน่วยงาน	3.52	0.67	มีส่วนร่วมมาก
3. ท่านได้มีส่วนร่วมวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา	3.54	0.71	มีส่วนร่วมมาก
4. ท่านได้มีส่วนร่วมรับฟังการชี้แจงนโยบาย กลยุทธ์ และแผนการดำเนินงานของหน่วยงานโดยผู้บริหารและ/หรือจากการสื่อสารของหัวหน้างานผ่านการประชุม	3.51	0.64	มีส่วนร่วมมาก
5. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการขององค์กร	3.69	0.67	มีส่วนร่วมมาก
เฉลี่ยรวม	3.58	0.64	มีส่วนร่วมมาก

จากตารางที่ 3 การมีส่วนร่วมในการวางแผน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.58$, S.D. = 0.64) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการขององค์กร ($\bar{X}= 3.69$, S.D. = 0.67) รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย กลยุทธ์และแผนการดำเนินงานของ

หน่วยงาน ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.52) ส่วนประเด็นที่บุคลากรให้ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ มีส่วนร่วมรับฟังการชี้แจงนโยบาย กลยุทธ์ และแผนการดำเนินงานของหน่วยงานโดยผู้บริหารและ/หรือจากการสื่อสารของหัวหน้างานผ่านการประชุม ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.64)

3. ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษาในประเด็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษาในประเด็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ท่านได้มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา	3.52	0.69	มีส่วนร่วมมาก
2. ท่านได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ	3.75	0.71	มีส่วนร่วมมาก
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการเขียนรายงานประเมินตนเอง (SAR)	3.70	0.65	มีส่วนร่วมมาก
4. ท่านได้มีส่วนร่วมเป็นผู้รับผิดชอบตัวบ่งชี้ของหน่วยงาน	3.67	0.64	มีส่วนร่วมมาก
5. ท่านได้มีส่วนร่วมกรอกข้อมูลผ่านระบบ CHEQA Online	3.57	0.63	มีส่วนร่วมมาก
เฉลี่ยรวม	3.64	0.66	มีส่วนร่วมมาก

จากตารางที่ 4 พบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.71) รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในการเขียนรายงานประเมินตนเอง (SAR) ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.71) ส่วนประเด็นที่บุคลากรให้ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = .69)

4. ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษา ในประเด็นการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษา ในประเด็นการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ท่านได้มีส่วนร่วมตอบคำถามหรือชี้แจงผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของหน่วยงาน	3.86	0.69	มีส่วนร่วมมาก
2. ท่านเข้าร่วมประชุมหารือเตรียมความพร้อมการรับการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.75	0.71	มีส่วนร่วมมาก
3. ท่านได้มีส่วนร่วมรับทราบผลการตรวจสอบและประเมินระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานจากงานประกันคุณภาพการศึกษา	3.85	0.73	มีส่วนร่วมมาก
4. ท่านได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและ/หรือปรับปรุงการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Improvement plan)	3.63	0.66	มีส่วนร่วมมาก
5. ท่านเข้าร่วมประชุมหารือเตรียมความพร้อมการรับการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	3.65	0.70	มีส่วนร่วมมาก
เฉลี่ยรวม	3.75	0.69	มีส่วนร่วมมาก

จากตารางที่ 5 พบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมตอบคำถามหรือชี้แจงผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายในของหน่วยงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.69)

รองลงมา คือ มีส่วนร่วมรับทราบผลการตรวจสอบและประเมินระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน จากงานประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.73) และส่วนประเด็นที่บุคลากรให้ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการวางแผนและ/หรือปรับปรุงการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Improvement plan) ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.66)

5. ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษาในประเด็นการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลการดำเนินงาน

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษาในประเด็นการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลการดำเนินงาน

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ท่านได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาความรู้และทักษะโดยได้เข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานในมหาวิทยาลัยและหน่วยงานภายนอก	3.56	0.79	มีส่วนร่วมมาก
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานโดยภาพรวม	3.80	0.76	มีส่วนร่วมมาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือกำหนดแนวทางพัฒนาเพื่อการปรับปรุงการดำเนินงาน	3.58	0.71	มีส่วนร่วมมาก
4. ท่านปรับปรุงการปฏิบัติงานของท่านตามผลการประเมิน/ข้อเสนอแนะที่ได้จากการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษา	3.48	0.80	มีส่วนร่วมปานกลาง
5. หน่วยงานเปิดโอกาสอย่างเต็มที่ที่ท่านเสนอข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา	3.60	0.65	มีส่วนร่วมมาก
เฉลี่ยรวม	3.66	0.74	มีส่วนร่วมมาก

จากตารางที่ 6 พบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลการดำเนินงานของหน่วยงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.74) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.76) รองลงมา คือ หน่วยงานเปิดโอกาสอย่างเต็มที่ที่ท่านเสนอข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.65) และส่วนประเด็นที่บุคลากรให้ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และอยู่ในระดับปานกลาง คือ ปรับปรุงการปฏิบัติงานของท่านตามผลการประเมิน/ข้อเสนอแนะที่ได้จากการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.80)

6. แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการอยากมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นด้านแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการอยากมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษา

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. งานประจำของหน่วยงาน มีความสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมาย	3.87	0.60	ระดับมาก
2. ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน ยอมรับในความรู้ความสามารถของท่าน มีการยกย่องชมเชย และการยอมรับนับถือ	3.75	0.68	ระดับมาก
3. ได้ปฏิบัติงานที่มีความหลากหลาย ไม่ซ้ำซาก จำเจ ได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ เปิดโอกาสให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพของตนเอง	3.74	0.66	ระดับมาก
4. ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งตามความรู้ความสามารถอย่างเป็นธรรม และได้รับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถ เช่น การศึกษาต่อ ฝึกอบรม สัมมนา เป็นต้น	3.25	0.97	ระดับปานกลาง

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ประเด็น	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
5. หน่วยงานมีการกำหนดนโยบายในการปฏิบัติงานที่เหมาะสม และชัดเจน สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง	3.63	0.70	ระดับมาก
6. ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญต่อผู้ใต้บังคับบัญชาโดยเท่าเทียมกัน เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาพบปะปรึกษาหารือได้สะดวกยิ่งขึ้น	3.63	0.70	ระดับมาก
7. เพื่อนร่วมงานในหน่วยงานมีความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก	3.72	0.67	ระดับมาก
8. หน่วยงานมีการจัดหาอุปกรณ์ในการทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอ สภาพแวดล้อมมีความสะอาดสวยงาม และบรรยากาศที่เหมาะสม	3.73	0.66	ระดับมาก
9. ได้รับเงินเดือนที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ มีการพิจารณาปรับเงินเดือนอย่างสม่ำเสมอ มีบริการสวัสดิการตามกฎหมายกำหนด	3.63	0.70	ระดับมาก
เฉลี่ยรวม	3.66	0.70	ระดับมาก

จากตารางที่ 7 พบว่า แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการอยากมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า บุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการอยากมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการอยากมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษา มากที่สุด ได้แก่ งานประจำของหน่วยงาน มีความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.60) รองลงมา คือ ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน ยอมรับในความรู้ความสามารถของท่าน มีการยกย่องชมเชย และการยอมรับนับถือ ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.70) และแรงจูงใจส่งผลต่อการอยากมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษาในระดับต่ำสุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง คือ ได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งตามความรู้ความสามารถ อย่างเป็นธรรม และได้รับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถ เช่น การศึกษาต่อ ฝึกอบรม สัมมนา ($\bar{X} = 3.25$, S.D. = 0.97)

อภิปรายผล

1. เมื่อพิจารณาความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวม พบว่า ด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ส่วนด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน เมื่อสอบถามความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษาในประเด็นย่อยอันได้แก่

1.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการขององค์กรมากที่สุด ส่วนประเด็นที่บุคลากรให้ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมรับฟังการชี้แจงนโยบาย กลยุทธ์ และแผนการดำเนินงานของหน่วยงานโดยผู้บริหารและ/หรือจากการสื่อสารของหัวหน้างานผ่านการประชุม

1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพมากที่สุด ส่วนประเด็นที่บุคลากรให้ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการชุดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1.3 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงาน พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมตอบคำถามหรือชี้แจงผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษายกในของหน่วยงาน มากที่สุด ส่วนประเด็นที่บุคลากรให้ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ มีส่วนร่วมในการวางแผนและ/หรือปรับปรุงการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Improvement plan)

1.4 การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงผลการดำเนินงาน พบว่า บุคลากรมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานโดยภาพรวม มากที่สุด ส่วนประเด็นที่บุคลากรให้ความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ปรับปรุงการปฏิบัติงานของท่านตามผลการประเมิน/ข้อเสนอแนะที่ได้จากการตรวจประเมินการประกันคุณภาพการศึกษา

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บุรพร กำบุญ และ ชลชนก โฆษิตตณิน (2560) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้รับค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการ

ปรับปรุงและพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงาน และน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน จากงานวิจัยดังกล่าวมีประเด็นที่สอดคล้องกันคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการในการวางแผนซึ่งมีส่วนร่วม น้อยที่สุด

2. แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการอยากมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมบุคลากรมีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการอยากมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษา ในระดับมาก โดยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการอยากมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษามากที่สุด ได้แก่ งานประจำของหน่วยงานมีความสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมาย จะเห็นได้ว่า แรงจูงใจด้านความสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมายของงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้บุคลากรอยากมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นได้ว่า บุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลยมีทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน โดยให้ความสำคัญกับสัมฤทธิ์ผลของงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ แสงสุรีย์ คำด้อย, ธนากร ก้อนทองดี และ ชนนิกันต์ เครือยั่งยืน (2556) ที่กล่าวว่า การศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการอยากมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวม บุคลากรมีความคิดเห็นต่อแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการอยากมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษา ในระดับมาก โดยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการอยากมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษามากที่สุด ได้แก่ งานประจำของหน่วยงานมีความสำเร็จ บรรลุตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพการศึกษา ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผน แสดงให้เห็นว่าบุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนต่างๆ มหาวิทยาลัยควรให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดหน้าที่ ให้ตรงกับผู้รับผิดชอบ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามแผนล่วงหน้าสามารถรวบรวมเอกสารหลักฐานแสดงจากผลการปฏิบัติงานได้ครบถ้วน นอกจากนี้ ควรได้รับการอบรมด้านเกณฑ์ประกันคุณภาพ และฝึกตรวจประเมินเพื่อให้มีประสบการณ์ด้านการ

ประกันคุณภาพการศึกษาตั้งแต่การทำเอกสาร การประเมินตนเอง การตีความหมายของเกณฑ์ ผลการปฏิบัติงาน และหลักฐานแสดงได้ถูกต้อง แม่นยำ ส่งผลต่อระดับคะแนนการประกันคุณภาพ สอดคล้องกับเกณฑ์ การประกันคุณภาพ การศึกษาระดับอุดมศึกษา

2. แรงจูงใจที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในระดับต่ำสุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง คือ การได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง ตามความรู้ความสามารถอย่างเป็นธรรม และได้รับการสนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถ เช่น การศึกษาต่อ ฝึกอบรม สัมมนา ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรมีมาตรการส่งเสริมให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยมีความรู้สึกรักที่อยากมีส่วนร่วมในงานประกันคุณภาพ เช่น การให้รางวัลและชื่นชม กระจายงานต่างๆ ให้เหมาะสมโดยกำหนดผู้รับผิดชอบตัวบ่งชี้ ประเมินผลงานตามความเป็นจริง อย่างเป็นธรรมและสนับสนุนให้ทุกคนได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถ การได้รับการฝึกอบรมด้านประกันคุณภาพการศึกษา แรงจูงใจในการทำงานประกันคุณภาพการศึกษาและสุขภาพจิตของบุคลากรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของบุคลากรเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนางานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในการพัฒนาบุคลากรตามสายงาน

เอกสารอ้างอิง

บุรพร กาบุญ และ ชลชนก โฆษิตคณิน. (2560). การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. *วารสาร Veridian E-Journal มหาวิทยาลัยศิลปากร*. 10(1), 1746 – 1757.

พอ แก้วแสนทิพย์, สถาพร บริบูรณ์วัฒน์ และ สมฤทัย วงษาหมี.
(2556). การพัฒนาระบบและกลไกการประกัน
คุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

แสงสุรีย์ คำตุ้ย, ธนากร ก้อนทองดี และ ชนิกานต์ เครือ
ยังยืน. (2556). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษา
แรงจูงใจที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในงานประกัน
คุณภาพการศึกษาของบุคลากรสำนักทะเบียนและ
ประเมินผล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สำนักทะเบียน
และประเมินผล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

วันชัย วัฒนศัพท์. (2544). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการตัดสินใจของชุมชน. นนทบุรี: สถาบัน
พระปกเกล้า.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (2559). จำนวนบุคลากรของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. เลย: งานบริหารบุคคล
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Best, J.W. & Kahn, J.V.. (1993). *Research in Education*.
7 th ed. Boston: Allyn and Bacon.

Yamane, T.. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*.
Third edition. Newyork: Harper and Row Publication.

ปัญหาและแนวทางการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับบทบาททนายความหรือที่ปรึกษากฎหมาย
ในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในคดีอาญา: กรณีศึกษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเลย
The Problems and Guidelines for Developing Laws Regarding the Roles of Lawyers or Legal
Counsellors to Protect Children and Juveniles in the Criminal Case: A Case Study of
Loei Provincial Juvenile and Family Court

ปิยวรรณ เสนาเจริญ¹

Piyawan Senacharoen¹

Corresponding author's E-mail: piyawansen1980@gmail.com

(Received: October 8, 2021; Revised: January 24, 2022; Accepted: March 23, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาปัญหาการกำหนดองค์กรที่จะควบคุมและอำนาจหน้าที่ในการควบคุมทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในคดีอาญา 2) เพื่อศึกษาปัญหาบทบาททนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในขั้นตอนของการตรวจสอบการจับกุม 3) เพื่อศึกษาปัญหาบทบาทของทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในขั้นตอนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทั้งก่อนฟ้องคดีและหลังฟ้องคดี 4) เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก กลุ่มประชากรที่จะศึกษา คือ 1) ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเลย จำนวน 3 คน 2) พนักงานอัยการจากสำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเลย จำนวน 1 คน 3) ทนายความที่ผ่านการอบรมและได้จดทะเบียนเป็นที่ปรึกษากฎหมายในจังหวัดเลย จำนวน 3 คน 4) พนักงานสอบสวนในจังหวัดเลย จำนวน 3 คน 5) เจ้าหน้าที่จากสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดเลย จำนวน 1 คน 6) ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนที่เคยถูกดำเนินคดีอาญาในศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเลย จำนวน 3 คน ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลโดยใช้วิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า สภาพทนายความเหมาะสมที่จะเป็นองค์กรที่จะควบคุมและอำนาจหน้าที่ในการควบคุมทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในคดีอาญา และเห็นสมควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 ให้เพิ่มเติมคำนิยามในมาตรา 4 คำว่า “ทนายความ” หมายความว่า “ผู้ที่สภาพทนายความได้รับจดทะเบียนและออกใบอนุญาตให้เป็นทนายความและให้รวมถึงที่ปรึกษากฎหมายในศาลเยาวชนและครอบครัวด้วย” ซึ่งจะทำให้สภาพทนายความมีอำนาจในการดูแลควบคุมที่ปรึกษากฎหมายในศาลเยาวชนและครอบครัวได้ ปัญหาบทบาททนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในขั้นตอนของการตรวจสอบการจับกุม เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 73 ให้บัญญัติเพิ่มเติมข้อความต่อไปนี้ “ให้เด็กและเยาวชนพบและปรึกษาทนายความกับที่ปรึกษาทนายความโดยไม่มีผู้อื่นอยู่ร่วมด้วย” จะทำให้การคุ้มครองเด็กและเยาวชนในกรณีการตรวจสอบการจับกุมมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะเด็กหรือเยาวชนจะได้กล่าวพาดพิงความจริงว่าการจับของเจ้าพนักงานเป็นการจับโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ บทบาทของทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในขั้นตอนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทั้งก่อนฟ้องคดีและหลังฟ้องคดี เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 86 มาตรา 87 มาตรา 90 และมาตรา 91 ให้เพิ่มที่ปรึกษาทนายความเข้าไปในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทั้งก่อนฟ้องคดีและหลังฟ้องคดี เพื่อให้ที่ปรึกษาทนายความจะได้เข้าไปทำหน้าที่ในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในคดีอาญา โดยเฉพาะการให้ความรู้ด้านกฎหมายที่จำเป็นและที่ควรรู้ที่จะเป็นประโยชน์แก่เด็กและเยาวชน

คำสำคัญ: ทนายความ ที่ปรึกษาทนายความ เด็ก เยาวชน

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

¹ Lecturer, Laws Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Loei Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research were: 1) to investigate the problem of determining the organization to be controlled and the powers and duties to supervise a lawyer or legal advisor in the protection of children and youth in criminal cases; 2) to study the issue of the role of a lawyer or legal counsel in the process of arresting investigations; 3) to study the problem of the role of a lawyer or legal advisor in the process of preparing a remedial treatment plan both before filing a lawsuit and after filing a lawsuit; and 4) to obtain information for recommendations for the amendment of the Juvenile and Family Court and Procedure Act B.E. 2553 (2010). This research used a qualitative research model with in-depth documentary research and interviews. The samples were: 1) 3 judges of the Juvenile and Family Court, Loei Province; 2) 1 public prosecutor from the Juvenile and Family Prosecutor's Office in Loei Province; 3) 3 lawyers who have been trained and registered as legal advisors in Loei Province; 4) 3 investigating officers in Loei Province; 5) 1 officer from the Loei Provincial Probation Office; 6) 3 parents of children and youths who have been prosecuted in the Juvenile and Family Court in Loei Province. The researcher presented the data using an analytical descriptive method.

The major findings revealed that the Lawyers Council is appropriate to be an organization that will have the control and authority to regulate lawyers or legal advisors in the protection of juveniles in criminal cases. There should be the amendment of the Lawyers Act B.E. 2528 (1985) to add definitions in Section 4. The word "lawyer" means "a person who has been registered and licensed by the Lawyers Council to be a lawyer and includes a legal counsel in the Juvenile and Family Court that will give the Lawyers Council the power to supervise and supervise legal counsel in the Juvenile and Family Court. The issue of the role of a lawyer or legal advisor in the process of arrest investigation should amend the Juvenile and Family Court and Procedure Act B.E. 2553 (2010), Section 73, to add the following provisions. "Allow children and youth to meet and consult with legal counsel without the presence of others" will make it more effective to protect children and youth in case of arrest detection. Because children or youth will dare to tell the truth whether the arrest of the officer is a lawful arrest. The role of a lawyer or legal advisor in the preparation of a pre-litigation and post-litigation remediation plan should be amended to Juvenile and Family Court and Procedure Act B.E. 2553 (2010), Section 86, Section 87, Section 90, and Section 91 shall add legal advisors to the preparation of the rehabilitation plan both before and after the litigation. Therefore, legal counsel will be able to act in the protection of children and youth in criminal cases, especially by providing legal knowledge that is necessary and should be known that will benefit children and youth.

Keywords: lawyer, legal counsellor, children, juvenile

ความเป็นมาของปัญหา

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 120 บัญญัติไว้ว่า "ในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว จำเลยจะมีทนายความแก้คดีแทนไม่ได้ แต่ให้จำเลยมีที่ปรึกษากฎหมายเพื่อปฏิบัติหน้าที่ทำนองเดียวกับทนายความได้ ในกรณีที่จำเลยไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ให้ศาลแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้" และมาตรา 121 บัญญัติไว้ว่า

"ที่ปรึกษากฎหมายตามมาตรา 120 ต้องมีคุณสมบัติเป็นทนายความตามกฎหมายว่าด้วยทนายความและผ่านการอบรมเรื่องวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา การสังคมสงเคราะห์ และความรู้อื่นที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา" และมีข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการอบรมระเบียบปฏิบัติของที่ปรึกษากฎหมาย การจัดแจ้งและการลบชื่อออกจากบัญชี พ.ศ. 2556 ซึ่งในองค์กรการควบคุมวิชาชีพ

ทนายความก็จะมืองค์กรสภาพทนายความฯ มีอำนาจในการดูแลทนายความภายใต้พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 และมีข้อบังคับสภาพทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529 จะเห็นได้ว่าบทบาทของทนายความหรือที่ปรึกษาทนายความในศาลเยาวชนและครอบครัวยังมีความขัดแย้งกันระหว่างกฎหมายที่ใช้ และการควบคุมระหว่างองค์กรมีการซ้อนทับอำนาจหน้าที่ระหว่างองค์กรศาลและองค์กรสภาพทนายความ ทำให้ในการบังคับใช้กฎหมายกับทนายความหรือที่ปรึกษาทนายความมีช่องว่าง เช่น การลงโทษทนายความหรือที่ปรึกษาทนายความเนื่องจากการประพฤติตนผิดมรรยาทว่าจะบังคับใช้ตามกฎหมายฉบับใด

ปัญหาต่อมาตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 73 วรรคแรก บัญญัติไว้ว่า “เมื่อเด็กหรือเยาวชนมาอยู่ต่อหน้าศาล ให้ศาลตรวจสอบว่าเป็นเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือไม่ การจับและการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หากการจับเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไป ถ้าเด็กหรือเยาวชนยังไม่มีที่ปรึกษาทนายความให้ศาลแต่งตั้งให้ และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชน ศาลอาจมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยหรือบุคคลหรือองค์กรที่ศาลเห็นสมควรเป็นผู้ดูแลเด็กหรือเยาวชนในระหว่างการดำเนินคดี โดยกำหนดให้บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปพบพนักงานสอบสวนหรือพนักงานคุมประพฤติหรือศาล แล้วแต่กรณี” จะเห็นได้ว่าเป็นขั้นตอนการตรวจสอบการจับกุม การแต่งตั้งทนายความหรือที่ปรึกษานั้น จะแต่งตั้งเมื่อพนักงานสอบสวนนำเด็กหรือเยาวชนมาถึงศาลแล้วจึงมีการแต่งตั้งทนายความหรือที่ปรึกษาทนายความ ทำให้บทบาทของทนายความหรือที่ปรึกษาทนายความในการคุ้มครองสิทธิของเด็กหรือเยาวชนไม่มีประสิทธิภาพเพราะทนายความหรือที่ปรึกษาทนายความไม่ได้รับรู้ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นมาก่อน ทำให้ทนายความหรือที่ปรึกษาทนายความไม่สามารถทำหน้าที่ในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้อย่างแท้จริง

ปัญหาการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธี

พิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทั้งก่อนฟ้องคดีตามมาตรา 86 หรือหลังฟ้องคดีแล้วตามมาตรา 90 มาตรา 86 วรรคแรก บัญญัติไว้ว่า “ในคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะเป็นโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หากเด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำก่อนฟ้องคดี เมื่อคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต อาชีพฐานะ และเหตุแห่งการกระทำความผิดแล้ว หากผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง ให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติ และหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชน อาจกำหนดให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือผู้แทนองค์กรซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน บรรเทา ทดแทน หรือชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย หรือเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ชุมชนและสังคม แล้วเสนอความเห็นประกอบแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณา โดยการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดังกล่าวต้องได้รับความยินยอมจากเด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหายด้วยหากคดีนั้นเป็นคดีที่มีผู้เสียหาย” มาตรา 87 วรรคแรก บัญญัติไว้ว่า “ในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา 86 ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจเชิญฝ่ายเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด ฝ่ายผู้เสียหาย และนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมประชุม และหากเห็นสมควรอาจเชิญผู้แทนชุมชนหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิด หรือพนักงานอัยการด้วยก็ได้ ทั้งนี้ จะต้องจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้แล้วเสร็จและเสนอให้พนักงานอัยการพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำ” มาตรา 90 บัญญัติไว้ว่า “เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสี่ปี ไม่ว่าจะเป็นโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือ

เยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกมาก่อน เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ก่อนมีคำพิพากษา หากเด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำและผู้เสียหายยินยอมและโจทก์ไม่คัดค้านเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าพฤติการณ์แห่งคดีไม่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมเกินสมควรและศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้ และผู้เสียหายอาจได้รับการชดเชยเยียวยาตามสมควรหากนำวิธีจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ซึ่งเป็นประโยชน์ต่ออนาคตของเด็กหรือเยาวชนและต่อผู้เสียหายมากกว่าการพิจารณาพิพากษา ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรจัดให้มีการดำเนินการเพื่อจัดทำแผนดังกล่าว โดยมีเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชน บิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติ แล้วเสนอต่อศาลเพื่อพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่ที่ศาลมีคำสั่ง หากศาลเห็นชอบด้วยกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้ดำเนินการตามนั้นและให้มีคำสั่งจำหน่ายคดีไว้ชั่วคราว หากศาลไม่เห็นชอบให้ดำเนินการกระบวนการพิจารณาต่อไป" มาตรา 91 วรรคแรก บัญญัติไว้ว่า "การประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา 90 ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรเป็นผู้ประสานการประชุม โดยให้มีผู้เข้าร่วมประชุมตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 87 ทั้งนี้ พนักงานอัยการจะเข้าร่วมประชุมด้วยก็ได้" จะเห็นได้ว่าขั้นตอนนี้ เป็นการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทั้งก่อนฟ้องคดีและหลังฟ้องคดีซึ่งมีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นการให้โอกาสแก่เด็กและเยาวชนกลับตนเป็นคนดีได้ แต่ทั้งสองกรณีไม่มีทนายความหรือที่ปรึกษาทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายที่จะให้คำปรึกษาเกี่ยวกับข้อกฎหมาย ตลอดจนนำเสนอข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนในการช่วยจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทั้งก่อนฟ้องคดีและหลังฟ้องคดี เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ปรับตัวเป็นพลเมืองดี โดยคำนึงถึงประโยชน์ของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาปัญหาดังกล่าวข้างต้น เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนา แก้ไข ข้อเสนอแนะกฎหมายเกี่ยวกับองค์การที่จะควบคุมและบทบาททนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในคดีอาญา เพื่อ

พัฒนาการเรียนการสอนในสาขาวิชานิติศาสตร์ และเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการกำหนดองค์การที่จะควบคุมและอำนาจหน้าที่ในการควบคุมทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในคดีอาญา
2. เพื่อศึกษาปัญหาบทบาททนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในขั้นตอนของการตรวจสอบการจับกุม
3. เพื่อศึกษาปัญหาบทบาทของทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในขั้นตอนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทั้งก่อนฟ้องคดีและหลังฟ้องคดี
4. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยใช้เทคนิคผสมผสานระหว่างการวิจัยเอกสาร (Document research) การสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับบทบาททนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในการคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสาร (Documentary research)

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยภาคสนาม (Field research)

1) การวิจัยเอกสาร (Documentary research)

โดยการศึกษาค้นคว้า และรวบรวมเอกสาร ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา ได้แก่ กฎหมาย คำพิพากษาของศาล ตำรา วารสาร บทความ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ ข้อเขียน รายงานการประชุม บันทึกการประชุม เอกสารประกอบการประชุม และเอกสารอื่นๆ ที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รวมถึงข้อมูลจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างฐานความรู้ในการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ เปรียบเทียบ และประมวลผลต่อไป

2) การวิจัยภาคสนาม (Field research)

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งจะเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกประชากรกลุ่มเป้าหมายทีละคนและใช้แบบสอบถามในสถานการณ์ที่ไม่สามารถจะทำการสัมภาษณ์เชิงลึกได้ โดยทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถามจะใช้ขอบเขตของคำถาม ตามข้อ 3.3 โดยประชากรกลุ่มเป้าหมายดังกล่าวมีความสำคัญต่อการแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะความคิดเห็นในทุกแง่มุมของปัญหา

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนา

กฎหมายเกี่ยวกับบทบาททนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในคดีอาญา: กรณีศึกษาศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดเลย มีประเด็นที่จะศึกษาวิจัย 3 ประเด็นดังนี้

1. การกำหนดองค์กรที่จะควบคุมและอำนาจหน้าที่ในการควบคุมทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในคดีอาญา

จากการศึกษาวิจัยปัญหาการกำหนดองค์กรที่จะควบคุมและอำนาจหน้าที่ในการควบคุมทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ผู้วิจัย เห็นว่า สภาพทนายความเหมาะสมที่จะเป็นองค์กรที่จะควบคุมและอำนาจหน้าที่ในการควบคุมทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในคดีอาญา

2. บทบาททนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในขั้นตอนของการตรวจสอบการจับกุม

จากการศึกษาวิจัยปัญหาบทบาททนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในขั้นตอนของการตรวจสอบการจับกุม กรณีนี้ผู้วิจัย เห็นว่า ควรให้เด็กหรือเยาวชนพบและปรึกษาที่ปรึกษากฎหมายโดยไม่มีผู้อื่นอยู่ร่วมด้วย ก่อนที่จะมีการตรวจสอบการจับกุม เพราะเด็กหรือเยาวชนจะได้กล่าวความจริงว่าการจับของเจ้าพนักงานเป็นการจับโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพื่อจะทำให้การตรวจสอบการจับกุมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. บทบาทของทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในขั้นตอนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทั้งก่อนฟ้องคดีและหลังฟ้องคดี

จากการศึกษาวิจัยปัญหาบทบาททนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในขั้นตอนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทั้งก่อนฟ้องคดีหลังฟ้องคดี กรณีนี้ผู้วิจัย เห็นว่า ควรมีทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายเข้าไปดูแลในขั้นตอนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทั้งก่อนฟ้องคดีและหลังฟ้องคดี เพราะการที่มีทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายเข้าร่วมทำแผนฟื้นฟูนี้เพื่อให้เป็นที่ปรึกษากฎหมายโดยเฉพาะการให้ความรู้ด้านกฎหมายที่จำเป็นและที่ควรรู้ที่จะเป็นประโยชน์แก่เด็กและเยาวชน รวมถึงบิดา มารดา ผู้ปกครอง และญาติของเด็กและเยาวชนด้วย และการที่มีทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายเป็นการคุ้มครองดูแลเด็กและเยาวชนในคดีอาญาซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กและเยาวชนควรจะได้รับ

อภิปรายผล

ปัญหาการกำหนดองค์กรที่จะควบคุมและอำนาจหน้าที่ในการควบคุมทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ผู้วิจัยเห็นว่า ปัจจุบันมีข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการอบรม ระเบียบปฏิบัติของที่ปรึกษากฎหมาย การจัดแจ้งและลบชื่อออกจากบัญชี พ.ศ. 2556 ซึ่งใช้ควบคุมที่ปรึกษากฎหมายในศาลเยาวชนและครอบครัว หากพิจารณาข้อบังคับดังกล่าวจะมีสาระสำคัญ คือ หมวด 1 คณะกรรมการกำกับดูแลที่ปรึกษากฎหมาย หมวด 2 การอบรมความรู้ที่ปรึกษากฎหมาย หมวด 3 บัตรประจำตัวที่ปรึกษากฎหมาย หมวด 4 ระเบียบปฏิบัติของที่ปรึกษากฎหมาย ส่วนที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่และการดำรงตน ส่วนที่ 2 การเพิกถอนชื่อออกจากทะเบียนที่ปรึกษากฎหมาย หมวด 5 ที่ปรึกษากฎหมายที่ศาลแต่งตั้ง ส่วนที่ 1 หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดแจ้ง ส่วนที่ 2 การลบชื่อออกจากบัญชีรับแจ้ง (รุจินันท์ วาธีวัฒน์รัตน์, 2563) แต่ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการอบรม ระเบียบปฏิบัติของที่ปรึกษากฎหมาย การจัดแจ้งและลบชื่อออกจากบัญชี พ.ศ. 2556 ไม่ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการพิจารณาคดีมรยาทของที่ปรึกษากฎหมาย การกล่าวหาเพื่อเข้าสู่กระบวนการ การสั่งลงโทษหรือดำเนินการกับที่ปรึกษากฎหมายที่ถูกกล่าวหา รวมถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้เกี่ยวข้องได้มีการโต้แย้งการปฏิบัติหน้าที่ของที่ปรึกษากฎหมาย ในส่วนของการควบคุมมรยาทของที่ปรึกษากฎหมาย ข้อบังคับของประธาน

ศาลฎีกา ว่าด้วยการอบรม ระเบียบปฏิบัติของที่ปรึกษา
กฎหมาย การจัดแจ้งและลบชื่อออกจากบัญชี พ.ศ. 2556 มี
บัญญัติไว้ในหมวด 4 ระเบียบปฏิบัติของที่ปรึกษากฎหมาย
ส่วนที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่และการดำรงตน ข้อ 20-27
โดยเฉพาะในข้อ 20 ซึ่งบัญญัติว่า “ที่ปรึกษากฎหมายจะต้อง
รักษาไว้ซึ่งอุดมการณ์และมรรยาทแห่งวิชาชีพทนายความ
อย่างเคร่งครัด โดยไม่กระทำการใดๆ อันอาจนำมาซึ่งความ
เสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ มีความยึดมั่นในคุณธรรม
และจริยธรรม อยู่ในกรอบของศีลธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติ
หน้าที่ด้วยความระมัดระวังทั้งจักต้องวางตนให้เป็นที่เชื่อถือ
ศรัทธาของบุคคลทั่วไป” ซึ่งข้อความดังกล่าวหากที่ปรึกษา
กฎหมายกระทำผิดตามข้อ 20 นี้ การวินิจฉัยจะต้องไป
พิจารณาถึงอุดมการณ์วิชาชีพทนายความ และต้องไป
พิจารณาข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาท
ทนายความ พ.ศ. 2529 ประกอบ ในการลงโทษที่ปรึกษา
กฎหมายในหมวด 4 ระเบียบปฏิบัติของที่ปรึกษากฎหมาย
ส่วนที่ 2 การเพิกถอนชื่อออกจากทะเบียนที่ปรึกษากฎหมาย
ข้อ 28-30 การเพิกถอนชื่อที่ปรึกษากฎหมายออกจากทะเบียน
ที่ปรึกษากฎหมายแต่ไม่ได้กำหนดผู้ที่มีสิทธิได้แจ้งการปฏิบัติ
หน้าที่ของที่ปรึกษากฎหมาย ขั้นตอนการกล่าวหา การ
สอบสวน การพิจารณา รวมถึงการอุทธรณ์ไว้แต่อย่างใด
(อรนุช อ้อยอารีย์ และ ภูมิ โชคเหมาะ, 2559) ข้อบังคับของ
ประธานศาลฎีกา ว่าด้วยการอบรม ระเบียบปฏิบัติของที่
ปรึกษากฎหมาย การจัดแจ้งและลบชื่อออกจากบัญชี พ.ศ.
2556 เป็นการใช้อำนาจควบคุมทนายความหรือที่ปรึกษา
กฎหมายที่เข้าซ้อนกับอำนาจหน้าที่ของสภาทนายความฯ ซึ่ง
เป็นหน่วยงานที่ควบคุมวิชาชีพทนายความ ตาม
พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 จึงทำให้หน่วยงานที่
จะเข้ามาควบคุมที่ปรึกษากฎหมายไม่ชัดเจน ไม่เป็นอันหนึ่ง
อันเดียวกัน อันจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการควบคุมที่
ปรึกษากฎหมาย ส่งผลให้การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย
แก่เด็กและเยาวชนขาดความต่อเนื่อง และความเข้าใจ
เกี่ยวกับคดีจึงไม่อาจนำไปสู่ผลในการคุ้มครองประโยชน์สูงสุด
ของเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญดังนั้น ผู้วิจัย เห็นว่า สภา
ทนายความเหมาะสมที่จะเป็นองค์กรที่จะควบคุมและอำนาจ
หน้าที่ในการควบคุมทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในการ
คุ้มครองเด็กและเยาวชนในคดีอาญา เนื่องจากตาม

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดี
เยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 120 “ในศาลที่มี
อำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว จำเลยจะมี
ทนายความแก้คดีแทนไม่ได้ แต่ให้จำเลยมีที่ปรึกษากฎหมาย
เพื่อปฏิบัติหน้าที่ทำนองเดียวกับทนายความได้ ในกรณีที่
จำเลยไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ให้ศาลแต่งตั้งที่ปรึกษา
กฎหมายให้” จะเห็นว่าในฉบับมาตรา 120 ที่ไม่ให้จำเลยมี
ทนายแก้คดีแต่ให้จำเลยมีที่ปรึกษากฎหมายและที่ปรึกษา
กฎหมายทำหน้าที่ทำนองเดียวกับทนายความ และตาม
ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการอบรม ระเบียบ
ปฏิบัติของที่ปรึกษากฎหมาย การจัดแจ้งและลบชื่อออกจาก
บัญชี พ.ศ. 2556 ข้อ 4 ในข้อบังคับนี้ “ที่ปรึกษากฎหมาย”
หมายความว่า “ทนายความซึ่งสอบผ่านการอบรมตาม
หลักสูตรที่กำหนดในข้อบังคับนี้ และได้รับการขึ้นทะเบียนให้
เป็นที่ปรึกษากฎหมายที่ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง”
และข้อ 12 ผู้สมัครเข้ารับการอบรมต้องมีคุณสมบัติและไม่มี
ลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ (1) “เป็นทนายความตาม
กฎหมายว่าด้วยทนายความ” ซึ่งพระราชบัญญัติทนายความ
พ.ศ. 2528 มาตรา 4 พระราชบัญญัตินี้ “ทนายความ”
หมายความว่า “ผู้ที่สภาทนายความได้รับจดทะเบียนและออก
ใบอนุญาตให้เป็นทนายความ” พิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า
ก่อนที่จะมีคุณสมบัติในการเป็นที่ปรึกษากฎหมายได้จะต้อง
เป็นทนายความมาก่อน องค์กัสภาทนายความก็ดูแลเกี่ยวกับ
เรื่องทนายความ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการขอจดทะเบียนและรับ
ใบอนุญาตให้เป็นทนายความรวมถึงเรื่องของการควบคุมมรรยาท
ทนายความซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ และเหตุผลเกี่ยวกับข้อบังคับ
ของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการอบรม ระเบียบปฏิบัติของที่
ปรึกษากฎหมาย การจัดแจ้งและลบชื่อออกจากบัญชี พ.ศ.
2556 ข้อ 28 ให้คณะกรรมการพิจารณาเพิกถอนชื่อที่ปรึกษา
กฎหมายออกจากทะเบียนที่ปรึกษากฎหมายเมื่อปรากฏ
ข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้ (1) “ขาดคุณสมบัติการเป็นทนายความ”
ซึ่งจะต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ.
2528 หมวด 4 การขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็น
ทนายความจะมีบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็น
ทนายความไว้ ซึ่งก็ถือเป็นงานหลักขององค์กัสภา
ทนายความ เหตุผลต่อมาเกี่ยวกับเรื่องของการควบคุมมรรยาท
ทนายความ ซึ่งพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528

มาตรา 51 “ทนายความต้องประพฤติตนตามข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความการกำหนดมรรยาททนายความให้สภาทนายความตราเป็นข้อบังคับ ทนายความผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับที่สภาทนายความตราขึ้นตามวรรคหนึ่งให้ถือว่าทนายความผู้นั้นประพฤติผิดมรรยาททนายความ” และมีโทษตามมาตรา 52 “โทษผิดมรรยาททนายความ มี 3 สถาน คือ (1) ภาคทัณฑ์ (2) ห้ามทำการเป็นทนายความ มีกำหนดไม่เกินสามปี หรือ (3) ลบชื่อออกจากทะเบียนทนายความ ในกรณีประพฤติผิดมรรยาททนายความเล็กน้อย และเป็นความผิดครั้งแรก ถ้าผู้มีอำนาจสั่งลงโทษตามมาตรา 66 มาตรา 67 หรือมาตรา 68 แล้วแต่กรณี เห็นว่ามีเหตุอันควรงดโทษจะงดโทษให้โดยว่ากล่าวตักเตือน หรือให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือไว้ก่อนก็ได้” และมาตรา 53 “ข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความ ต้องประกอบด้วยข้อกำหนดดังต่อไปนี้ (1) มรรยาทของทนายความต่อศาลและในศาล (2) มรรยาทของทนายความต่อตัวความ (3) มรรยาทของทนายความต่อทนายความด้วยกัน (4) มรรยาทของทนายความต่อประชาชนผู้มีอรรถคดี (5) มรรยาทเกี่ยวกับความประพฤติของทนายความ (6) การแต่งกายของทนายความ และ (7) การปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการมรรยาททนายความคณะกรรมการ หรือสภานายกพิเศษแล้วแต่กรณี” ตามข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529 ดังนั้น ถ้าทนายความกระทำความผิดมรรยาททนายความความก็ต้องบังคับไปตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 ส่วนที่ปรึกษาทนายความก็คือมีฐานะทั้งเป็นทนายความและที่ปรึกษาทนายความด้วย ถ้าที่ปรึกษากฎหมายกระทำความผิดเกี่ยวกับมรรยาททนายความก็ควรจะต้องใช้พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 เนื่องจากก่อนที่จะเป็นที่ปรึกษากฎหมายจะต้องมีคุณสมบัติเป็นทนายความมาก่อน ประเด็นนี้เห็นว่าองค์กรที่จะควบคุมดูแลทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายควรเป็นองค์กรสภาทนายความ เพราะองค์กรทนายความตั้งขึ้นมาเพื่อดูแลและควบคุมทนายความ

ปัญหาบทบาททนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในขั้นตอนของการตรวจสอบการจับกุมตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 73 “เมื่อเด็กหรือเยาวชนที่มา

อยู่ต่อหน้าศาล ให้ศาลตรวจสอบว่าเป็นเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือไม่ การจับและการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หากการจับเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้ปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไป ถ้าเด็กหรือเยาวชนยังไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ให้ศาลแต่งตั้งให้ และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชนศาลอาจมีคำสั่งให้มอบตัวเด็กหรือเยาวชนให้แก่บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย หรือบุคคลหรือองค์การที่ศาลเห็นสมควรเป็นผู้ดูแลเด็กหรือเยาวชนในระหว่างการดำเนินคดี โดยกำหนดให้บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่นำตัวเด็กหรือเยาวชนนั้นไปพบพนักงานสอบสวนหรือพนักงานคุมประพฤติหรือศาล แล้วแต่กรณี” ดังนั้น ปัญหาบทบาททนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในขั้นตอนของการตรวจสอบการจับกุมตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว มาตรา 73 การแต่งตั้งทนายความหรือที่ปรึกษานั้นจะแต่งตั้งเมื่อพนักงานสอบสวนนำเด็กหรือเยาวชนมาถึงศาลแล้ว จึงมีการแต่งตั้งทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายทำให้บทบาทของทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในการคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนในคดีอาญามีประสิทธิภาพหรือไม่กรณีนี้ผู้วิจัย เห็นว่า ควรให้เด็กหรือเยาวชนพบและปรึกษาที่ปรึกษากฎหมายโดยไม่มีผู้อื่นอยู่ร่วมด้วย ก่อนที่จะมีการตรวจสอบการจับกุม เพราะเด็กหรือเยาวชนจะได้กล้าพูดความจริงว่าการจับของเจ้าพนักงานเป็นการจับโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เพื่อจะทำให้การตรวจสอบการจับกุมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ปัญหาบทบาทของทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในขั้นตอนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทั้งก่อนฟ้องคดีตามมาตรา 86 และหลังฟ้องคดีตามมาตรา 90 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 86 วรรคแรก ที่บัญญัติว่า “ในคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะมิใช่หรือมิใช่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด

ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หากเด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำก่อนฟ้องคดี เมื่อคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต อาชีพ ฐานะ และเหตุแห่งการกระทำ ความผิดแล้ว หากผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้อง ให้จัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้เด็กหรือเยาวชนปฏิบัติ และหากจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองเด็กหรือเยาวชน อาจกำหนดให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลหรือผู้แทนองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติด้วยก็ได้ ทั้งนี้เพื่อแก้ไขปรับเปลี่ยนความประพฤติของเด็กหรือเยาวชน บรรเทา ทดแทน หรือชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหาย หรือเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ชุมชนและสังคม แล้วเสนอความเห็นประกอบแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณา โดยการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูดังกล่าวต้องได้รับความยินยอมจากเด็กหรือเยาวชนและผู้เสียหายด้วย หากคตินั้นเป็นคดีที่มีผู้เสียหาย” ประกอบกับมาตรา 87 วรรคแรก ที่บัญญัติว่า “ในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา 86 ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจเชิญฝ่ายเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิด ฝ่ายผู้เสียหาย และนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์เข้าร่วมประชุม และหากเห็นสมควรอาจเชิญผู้แทนชุมชนหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิด หรือพนักงานอัยการด้วยก็ได้ ทั้งนี้ จะต้องจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้แล้วเสร็จและเสนอให้พนักงานอัยการพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำ” มาตรา 90 “เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสิบปี ไม่ว่าจะมิใช่โทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกมาก่อน เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ก่อนมีคำพิพากษา หากเด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำและผู้เสียหายยินยอมและใจทกไม่คัดค้าน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าพฤติการณ์แห่งคดีไม่เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมเกินสมควรและศาลเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนอาจกลับตนเป็นคนดีได้ และผู้เสียหายอาจได้รับการชดเชยเยียวยาตามสมควรหากนำวิธีจัดทำแผนแก้ไข

บำบัดฟื้นฟู ซึ่งเป็นประโยชน์ต่ออนาคตของเด็กหรือเยาวชน และต่อผู้เสียหายมากกว่าการพิจารณาพิพากษา ให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจหรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรจัดให้มีการดำเนินการเพื่อจัดทำแผนดังกล่าว โดยมีเงื่อนไขให้เด็กหรือเยาวชน บิดา มารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือองค์การซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยปฏิบัติ แล้วเสนอต่อศาลเพื่อพิจารณาภายในสามสิบวันนับแต่ที่ศาลมีคำสั่ง หากศาลเห็นชอบด้วยกับแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ให้ดำเนินการตามนั้น และให้มีคำสั่งจำหน่ายคดีไว้ชั่วคราว หากศาลไม่เห็นชอบให้ดำเนินการกระบวนการพิจารณาต่อไป” มาตรา 91 วรรคแรก “การประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูตามมาตรา 90 ให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ หรือบุคคลที่ศาลเห็นสมควรเป็นผู้ประสานการประชุม โดยให้มีผู้เข้าร่วมประชุมตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 87 ทั้งนี้ พนักงานอัยการจะเข้าร่วมประชุมด้วยก็ได้” ดังนั้น ปัญหาบทบาทของทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในขั้นตอนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทั้งก่อนฟ้องคดีตามมาตรา 86 และหลังฟ้องคดีตามมาตรา 90 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ควรมีทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายเข้าไปร่วมด้วยในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทั้งก่อนฟ้องคดีและหลังฟ้องคดีเพื่อจะได้คุ้มครองเด็กและเยาวชนในคดีอาญา กรณีนี้ ผู้วิจัย เห็นว่า ควรมีทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายเข้าไปดูแลในขั้นตอนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทั้งก่อนฟ้องคดีและหลังฟ้องคดี เพราะการที่มีทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายเข้าร่วมทำแผนฟื้นฟูนี้เพื่อให้เป็นที่ปรึกษากฎหมาย โดยเฉพาะการให้ความรู้ด้านกฎหมายที่จำเป็นและที่ควรรู้ที่จะเป็นประโยชน์แก่เด็กและเยาวชน รวมถึงบิดา มารดา ผู้ปกครอง และญาติของเด็กและเยาวชนด้วย และการที่มีทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายเป็นการคุ้มครองดูแลเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่เด็กและเยาวชนควรจะได้รับ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยการกำหนดองค์กรที่จะควบคุมและอำนาจหน้าที่ในการควบคุมทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ผู้วิจัย

เห็นว่า สภาพนายความเหมาะสมที่จะเป็นองค์กรที่จะควบคุมและอำนาจหน้าที่ในการควบคุมทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในคดีอาญา บทบาททนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในขั้นตอนของการตรวจสอบการจับกุม ผู้วิจัยเห็นว่า ควรให้เด็กหรือเยาวชนพบและปรึกษาที่ปรึกษากฎหมายโดยไม่มีผู้อื่นอยู่ร่วมด้วย ก่อนที่จะมีการตรวจสอบการจับกุม บทบาทของทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในขั้นตอนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทั้งก่อนฟ้องคดีหลังฟ้องคดี ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายเข้าไปดูแลในขั้นตอนการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทั้งก่อนฟ้องคดีและหลังฟ้องคดี

ข้อเสนอแนะ

1. องค์กรที่เหมาะสมในการที่จะควบคุมและอำนาจหน้าที่ในการควบคุมทนายความหรือที่ปรึกษากฎหมายในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในคดีอาญาควรเป็นองค์กรสภาพนายความ (ดิษพล การวัฒน์เจริญ และ อนันต์ ชวณิก, 2557) และควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 ให้เพิ่มเติมคำนิยามในมาตรา 4 จากเดิม “ทนายความ” หมายความว่า “ผู้ที่สภาพนายความได้รับจดทะเบียนและออกใบอนุญาตให้เป็นทนายความ” ผู้วิจัยเห็นสมควรเพิ่มเติมโดยใช้ถ้อยคำดังนี้ “ทนายความ” หมายความว่า “ผู้ที่สภาพนายความได้รับจดทะเบียนและออกใบอนุญาตให้เป็นทนายความและให้รวมถึงที่ปรึกษากฎหมายในศาลเยาวชนและครอบครัวด้วย” ซึ่งจะทำให้สภาพนายความมีอำนาจในการดูแลควบคุมที่ปรึกษากฎหมายในศาลเยาวชนและครอบครัวได้

2. ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 73 ผู้วิจัยเห็นสมควรให้บัญญัติเพิ่มเติมข้อความต่อไปนี้ “ให้เด็กและเยาวชนพบและปรึกษากฎหมายกับที่ปรึกษากฎหมายโดยไม่มีผู้อื่นอยู่ร่วมด้วย” จะทำให้การคุ้มครองเด็กและเยาวชนในกรณีการตรวจสอบการจับกุมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 86 มาตรา 87 มาตรา 90 และมาตรา 91 ผู้วิจัย

เห็นสมควรให้บัญญัติเพิ่มเติม “ที่ปรึกษากฎหมาย” เข้าไปในการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูทั้งก่อนฟ้องคดีและหลังฟ้องคดี เพื่อที่ปรึกษากฎหมายจะได้เข้าไปทำหน้าที่ในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในคดีอาญา

เอกสารอ้างอิง

ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการอบรม ระเบียบปฏิบัติของที่ปรึกษากฎหมาย การจัดแจ้งและลงชื่อออกจากบัญชี พ.ศ. 2556. สืบค้นจาก <https://dl.parliament.go.th/backoffice/viewer2300/web/viewer.php>

ข้อบังคับสภาพนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529. สืบค้นจาก <http://web.krisdika.go.th/lawContent.jsp?LType=21&fromPage=lawContent&vID=71&formatFile=htm>

ดิษพล การวัฒน์เจริญ และ อนันต์ ชวณิก. (2557). ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของทนายความในการคุ้มครองเด็กและเยาวชน. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต*, 10(1), 261.

พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528. สืบค้นจาก <https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=326998&ext=pdf>

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553. สืบค้นจาก <https://www.krisdika.go.th/librarian/get?sysid=764847&ext=pdf>

รุจินันท์ วาธีวัฒน์รัตน์. (2563). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชน. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 6(2), 331-332.

อรนุช อ้อยอารีย์ และ ภูมิ โชคเหมาะ. (2559). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับที่ปรึกษากฎหมายในคดีเยาวชนและครอบครัว*. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ.

**การใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ
ตามกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะ
Exercise of Rights and Freedoms in Public Assembly
under the Law on Public Assembly**

ก้องนภา ชินวงศ์*¹ วิกอร์ณ รัชชปวงชน²

Kongnapa Chinnawong¹, Wikon Rakpuangchon²

Corresponding author's E-mail: Korngnapa2212@gmail.com¹

(Received: November 10, 2021; Revised: February 10, 2022; Accepted: March 29, 2022)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยทางเอกสาร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะ 2) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประเทศไทยและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี 3) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 และ 4) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผลการศึกษา พบว่า ประการแรกกฎหมายธรรมชาติเป็นสิ่งสากลอยู่เหนือกฎหมายที่มนุษย์สร้างขึ้น และรัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิและเสรีภาพเป็นสิ่งสำคัญสูงสุดที่องค์กรของรัฐและประชาชนต้องให้ความเคารพและคุ้มครอง ประการที่สองสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีพบการยอมรับสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในกฎหมายพื้นฐาน อย่างไรก็ตามประเทศไทยพบว่าเนื้อหาของบทบัญญัติของกฎหมายการชุมนุมสาธารณะเอื้อต่อการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในทางที่เกินขอบเขตการคุ้มครองการใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ ประการที่สามสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนถูกจำกัดด้วยบทบัญญัติของกฎหมายที่คลุมเครือ และประการที่สี่บทบัญญัติของกฎหมายต้องมีความชัดเจนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการชุมนุมสาธารณะต้องตีความบทบัญญัติอย่างเคร่งครัด จึงเห็นควรให้แก้ไขพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ 1) ความหมายของผู้จัดการชุมนุม 2) ความรับผิดชอบของผู้จัดการชุมนุม 3) การคุ้มครองการชุมนุมสาธารณะที่ชอบด้วยกฎหมาย

คำสำคัญ: การชุมนุมสาธารณะ สิทธิเสรีภาพในการชุมนุม

Abstract

This independent research applies the documentary research method. The objective of this study were: 1) to study the background, concepts, theory, and principles of public assembly, 2) to study the provisions of law relating to exercise of rights and freedoms of assembly in Thailand and Federal Republic of Germany, 3) to analyze problems of exercising rights and freedoms in public assembly under Public Assembly Act 2558 (2015), and 4) to suggest to modify or revise the provisions of law on public assembly to be more effective.

The results of the study found that, firstly, natural laws are universal above man-made laws and the constitution guarantees rights and liberties as the highest priority for government organizations and citizens to be respected and protected. Secondly Federal Republic of Germany, the acknowledgment of the right to freedom of public assembly is a fundamental right in democratic governance in the basic law. However in Thailand, the details of the legal provisions of

¹ นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกกฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

² อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

¹ Master's student, Master of Laws, School of Law, Sukhothai Thammathirat Open University

² Lecturer, School of Law, Sukhothai Thammathirat Open University

the public assembly law facilitates the exercise of the discretion of the officials to obstruct the exercise of rights and the integrity of the public assembly. Thirdly, the right to freedom of assembly of citizens is limited by vague statutory provisions. Fourthly, the provisions of the law must be clear so that officials involved in public assembly must strictly interpret the provisions. Therefore, it is appropriate to amend the Public Assembly Act B.E. 2558 (2015), as follows: 1) definition of assembly manager, 2) Responsibilities of the assembly manager, and 3) protection of lawful banning public gatherings.

Keywords: public assembly, right and freedom of public assembly

ความเป็นมาของปัญหา

การชุมนุมสาธารณะในประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแสดงออกถึงความคิดเห็นของแต่ละบุคคลตลอดจนการมีส่วนร่วมในการแสดงออกในพื้นที่สาธารณะถือเป็นเครื่องมือสำคัญของการแสดงความคิดเห็นของประชาชนเพื่อสื่อถึงความต้องการ ความเดือดร้อนของตนเองไปยังผู้มีอำนาจ รัฐบาล หรือสังคม ให้เล็งเห็นถึงปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ซึ่งในระดับระหว่างประเทศได้มีการยอมรับการชุมนุมอย่างสงบในที่สาธารณะ ในฐานะกฎหมายระหว่างประเทศ ดังเช่นตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ค.ศ. 1948 (Universal Declaration of Human Rights (UDHR), 1948) ข้อ 20(1) ที่ระบุว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพแห่งการชุมนุมและการสมาคมโดยสงบ” (กระทรวงการต่างประเทศ, 2551) โดยปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Human Rights Declaration-AHRD) ได้รับรองสิทธิที่ปรากฏใน UDHR ไว้ในหมวดสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ 10 “รัฐสมาชิกอาเซียนยืนยันสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองทั้งปวงในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน...” (กระทรวงการต่างประเทศ, 2556) นอกจากนี้ได้รับรองในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1966 (International Covenant and Civil and Political Rights (ICCPR), 1966) ข้อ 21 ว่า “สิทธิในการชุมนุมโดยสงบย่อมได้รับการคุ้มครองไม่สามารถจำกัดการใช้สิทธินี้ได้ เว้นแต่จะกำหนดไว้โดยกฎหมายและเท่าที่จำเป็นสำหรับสังคมประชาธิปไตย เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงของชาติหรือความปลอดภัย การสาธารณสุข ความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมของประชาชน หรือการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น” (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2550)

สำหรับประเทศไทยได้รับรองการชุมนุมสาธารณะโดยสงบและปราศจากอาวุธเป็นเสรีภาพมาตั้งแต่อดีต ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2589 จนถึงปัจจุบันในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 44 “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น” แต่การใช้สิทธิเสรีภาพนั้นต้องอยู่ในขอบเขตแห่งสิทธิของตน โดยรัฐเสรีประชาธิปไตยจะบังคับใช้กฎหมายเพื่อควบคุมการใช้สิทธิเสรีภาพได้เพียงเท่าที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น อันเป็นการปกครองโดยถือกฎหมายเป็นใหญ่หรือหลักนิติธรรม (The Rule of Law) ทำให้เกิดมาตรฐานในการบังคับใช้กฎหมายเป็นสังคมที่มีความเท่าเทียม (บริติช เคานซิล, 2536)

ประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 มีผลใช้บังคับเมื่อ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2558 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะให้ชัดเจนและสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองซึ่งไทยเป็นภาคี ทั้งนี้เพื่อให้การชุมนุมสาธารณะเป็นไปโดยสงบเรียบร้อยไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติความปลอดภัยสาธารณะความสงบเรียบร้อย ศีลธรรมอันดี ตลอดจนสุขอนามัยของประชาชนหรือความสะอาดของประชาชนในการใช้ที่สาธารณะและไม่กระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น (ราชกิจจานุเบกษา, 2558) ซึ่งหลังจากกฎหมายมีผลใช้บังคับจะเห็นว่าเป็นบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ.

2558 เป็นการลดทอนสิทธิเสรีภาพการจัดการชุมนุมสาธารณะในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1) ความหมายของผู้จัดการชุมนุม ตามมาตรา 4 และมาตรา 10 วรรคสอง ที่มีการบัญญัติไว้อย่างกว้างขวาง ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมกลายเป็นผู้จัดการชุมนุมจนมีความรับผิดชอบทางกฎหมายเพิ่มขึ้น

2) ความรับผิดชอบของผู้จัดการชุมนุมที่เป็นเหตุจูงใจตามมาตรา 31 วรรคสอง ถือเป็นบทบัญญัติให้ผู้จัดการชุมนุมต้องรับผิดชอบต่อเหตุที่เกิดขึ้นโดยไม่คำนึงถึงเจตนาของผู้จัดการชุมนุมและสภาพโดยธรรมชาติของการชุมนุมที่มีพลชนจำนวนมาก

3) การคุ้มครองการชุมนุมที่ขัดด้วยกฎหมายเพื่อรักษาความชอบธรรมในการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญและเป็นการลดเงื่อนไขที่อาจนำไปสู่ความรุนแรงหรือเกิดอาชญากรรมสร้างความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะได้

จากปัญหาดังกล่าวจึงต้องศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ เพื่อแก้ไขบทบัญญัติของ พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ให้มีความชัดเจนรัดกุมนำไปสู่การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกของประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะ
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประเทศไทยและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) จากวิธีการวิจัยทางเอกสาร (Documentary research)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ผู้ศึกษาใช้การค้นคว้ารวบรวมข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary sources of law) และจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary sources of law)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการรวบรวมข้อมูลเอกสารทั้งจากหนังสือ เอกสาร การสอน รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการ รวมทั้งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ เว็บไซต์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาศึกษาเรียบเรียง และวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับเป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะให้เหมาะสม

ผลการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง “ การใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะตามกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมสาธารณะ ” ได้ผลการศึกษาโดยแบ่งหัวข้อตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการชุมนุมสาธารณะ

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการชุมนุม คำว่า สิทธิและเสรีภาพ เป็นหลักการที่มีความสำคัญทำให้ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางและแพร่หลาย ซึ่งนักวิชาการของไทยได้ให้ความเห็นเรื่อง สิทธิ ไว้ที่สำคัญดังนี้ หยุต แสงอุทัย (2535) “สิทธิ เป็นการก่อเกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นที่ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้รวมถึงมีหน้าที่ที่จะไม่รบกวนสิทธิหรือหน้าที่ที่จะกระทำการหรือดเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดให้เป็นไปตามสิทธิ ทั้งนี้แล้วแต่ประเภทของสิทธินั้นๆ ด้วย” สรุปได้ว่า สิทธิ คือ สิ่งที่ถูกกฎหมายคุ้มครองให้เกิดอำนาจแก่บุคคลไว้โดยเฉพาะทำให้เกิดหน้าที่แก่รัฐหรือองค์กรของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องเคารพสิทธินั้น รวมถึงทำให้ประชาชนทั่วไปมีหน้าที่ที่จะต้องเคารพในสิทธิของแต่ละบุคคลด้วย และสิทธิยังให้อำนาจรับรองแก่บุคคลในการที่จะกระทำการใดๆ ต่อทรัพย์สินหรือบุคคลอื่น เป็นอำนาจที่กฎหมายรับรองให้เกิดการเรียกร้องให้บุคคลอื่นกระทำการอันเป็นการเคารพสิทธิของตนเอง

คำว่า เสรีภาพ นั้น มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ดังนี้ อุดม รัฐอมฤต, นพนิธิ สุริยะ และบรรเจิด สิงคะเนติ (2544) “เสรีภาพ” คือ “สภาวะการณ์ของมนุษย์ที่ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของบุคคลอื่น หรือปราศจากการหน่วงเหนี่ยวขัดขวาง บุคคลใดบุคคลหนึ่งย่อมมีเสรีภาพอยู่เท่าที่บุคคลนั้นไม่ถูกบังคับให้ต้องกระทำในสิ่งที่ไม่ประสงค์จะกระทำ หรือไม่ถูกหน่วงเหนี่ยว ขัดขวางไม่ให้กระทำในสิ่งที่บุคคลนั้นประสงค์ที่จะกระทำ” สรุปได้ว่า เสรีภาพคือภาวะของบุคคลที่มีอิสระในการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดหรือไม่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามความประสงค์ของตนเองและไม่อยู่ภายใต้การครอบงำหรือแทรกแซงของบุคคลอื่น ปราศจากการขัดขวางไม่ให้กระทำในสิ่งที่ประสงค์

การชุมนุมสาธารณะ หมายถึงการที่บุคคลใดๆ มารวมตัวกัน ชั่วระยะเวลาหนึ่ง โดยมีเจตจำนงเพื่อแสดงออกถึงความมุ่งหมายร่วมกัน โดยที่บุคคลเหล่านั้นไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกหรือเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมการชุมนุม มิได้ทั้งการชุมนุมอยู่กับที่และการเดินขบวน ซึ่งรัฐบาลที่เป็นของประเทศเสรีประชาธิปไตยต้องให้ความสำคัญและยอมรับในเสรีภาพของการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธในที่สาธารณะ ซึ่งการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธคือการชุมนุมที่ไม่มีการใช้อาวุธ ไม่ก่อให้เกิดความรุนแรงความวุ่นวายในสังคม ซึ่งรัฐจะจำกัดสิทธิได้เพียงเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ ความปลอดภัยสาธารณะความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

1.2 หลักนิติรัฐและหลักนิติธรรมกับการบังคับใช้กฎหมายสำหรับการชุมนุมสาธารณะ หลักนิติรัฐ (Legal state) คือหลักการประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยให้รัฐหรือผู้ใช้อำนาจปกครองต้องอยู่ใต้ระบบกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยการใช้อำนาจของรัฐจะต้องมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ และต้องกระทำภายในกรอบและตรงตามจุดประสงค์ของกฎหมายไม่ใช้อำนาจตามอำเภอใจ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนไม่ให้ถูกกระทบจากการใช้อำนาจของรัฐ ช่วยส่งเสริมให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพภายใต้กรอบของกฎหมายอย่างเต็มที่ (หยุด แสงอุทัย, 2558)

หลักนิติธรรม (Rule of law) คือหลักการปกครองด้วยกฎหมายโดยมีบทบัญญัติของกฎหมายเป็นใหญ่ไม่ใช่อำนาจตามอำเภอใจของผู้ปกครอง เพื่อให้ประชาชนทุกคนในประเทศมีความเท่าเทียมกันเสมอภาคกันภายใต้กฎหมายเดียวกัน เกิดความปลอดภัยจากการใช้อำนาจตามอำเภอใจของผู้ปกครองและเป็นหลักประกันความคาดหวังในทางกฎหมาย (สิทธิพร ประวิตรุ่งเรือง, 2556)

หลักความได้สัดส่วน (Principle of proportionality) เป็นหลักกฎหมายทั่วไปที่มีบทบาทในการควบคุมจำกัดการบังคับใช้กฎหมายของรัฐไม่ให้ใช้อำนาจเกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้จนทำให้เกิดการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนผู้อยู่ใต้อำนาจ โดยรัฐต้องเลือกกระทำไปในทางที่มีความเหมาะสมที่จะให้บรรลุวัตถุประสงค์ในทางกฎหมายที่ให้อำนาจอย่างแท้จริงและวิธีการที่เลือกใช้ต้องมีความจำเป็น และได้สัดส่วนต่อการดำเนินการเพื่อเกิดประโยชน์ต่อสาธารณะมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับความเสียหายของปัจเจกชน (บรรเจิด สิงคะเนติ, 2552)

ในการบังคับใช้กฎหมายสำหรับการชุมนุมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ต้องคำนึงถึงหลักนิติรัฐและนิติธรรม มีหลักสำคัญคือต้องมีข้อสันนิษฐานในทางที่เป็นคุณต่อการจัดการชุมนุม ไว้อย่างชัดแจ้งในกฎหมาย การลดทอนเสรีภาพในการชุมนุมต้องมีบทบัญญัติที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ การควบคุมสิทธิและเสรีภาพของบุคคลควรใช้ทางเลือกที่กระทบสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนน้อยที่สุดตามหลักความได้สัดส่วนหรือหลักความพอสมควรแก่เหตุ ประชาชนควรได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับชื่อและที่อยู่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจที่เกี่ยวกับการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมในที่สาธารณะ

1.3 ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมสำหรับการชุมนุมสาธารณะ การชุมนุมที่รุนแรงและใช้อาวุธ สร้างความวุ่นวายขึ้น จำเป็นที่รัฐจะต้องมีแนวทางหรือมาตรการในการรับรองความปลอดภัยของส่วนรวมไว้ซึ่งมีแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมอาชญากรรมและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอยู่สองรูปแบบคือ ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime control model) เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยการบังคับใช้กฎหมาย มุ่งปราบปราม ควบคุม ระงับอาชญากรรมเป็นหลัก ส่วนทฤษฎี

กระบวนการยุติธรรม (Due process model) เน้นการยึดหลักกฎหมายคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน อันเป็นการใช้กฎหมายอย่างมีเหตุผลตามหลักนิติธรรม (Rule of law) ซึ่งทั้งสองทฤษฎีจะมีขึ้นเพื่อให้สังคมดำเนินไปอย่างปกติสุขและมีความปลอดภัยแต่ความแตกต่างกันในแนวความคิด รัฐจึงต้องปรับสมดุลระหว่างทั้งสองทฤษฎีให้การใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนไม่ถูกจำกัดจนเกินไป

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบัญญัติ กฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประเทศไทยและสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ผู้ศึกษาสนใจกฎหมายการชุมนุมของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมาเปรียบเทียบกับกฎหมายการชุมนุมของไทยเพราะเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนในสังคมประชาธิปไตยมายาวนาน ซึ่งสิทธิในการชุมนุมในที่สาธารณะถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งในสังคมของเยอรมนี จากการศึกษา พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 และของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีคือรัฐธรรมนูญว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวนแห่งสหพันธ์รัฐ ค.ศ. 1978 (Gesetz über Versammlungen und Aufzüge-Versammlungsgesetz-VersG, 1978) (นรินทร์ อิศาร, 2552) พบว่ากฎหมายชุมนุมของประเทศไทยมีบทบัญญัติที่จำกัดและแทรกแซงสิทธิเสรีภาพในการชุมนุม ซึ่งผู้ศึกษาจะได้นำเสนอเปรียบเทียบกฎหมายการชุมนุมสาธารณะของทั้งสองประเทศในประเด็นที่มุ่งศึกษา ดังนี้

2.1 ความหมายของผู้จัดการชุมนุม ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 มาตรา 4 “ผู้จัดให้มีการชุมนุมสาธารณะ และให้หมายความรวมถึงผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะหรือผู้ที่เชิญชวนหรือนัดให้ผู้อื่นมาร่วมชุมนุมสาธารณะโดยแสดงออกหรือมีพฤติการณ์ทำให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้จัดหรือร่วมจัดให้มีการชุมนุม” และตามบทบัญญัติใน มาตรา 10 ระบุว่า “ผู้ใดประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะ ให้แจ้งการชุมนุมต่อผู้รับแจ้งก่อนเริ่มการชุมนุมไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง

ให้ถือว่าผู้เชิญชวนหรือนัดให้ผู้อื่นมาร่วมชุมนุมในวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดๆ รวมทั้งผู้ขออนุญาตใช้สถานที่หรือเครื่องขยายเสียงหรือขอให้ทาง

ราชการอำนวยความสะดวกในการชุมนุมเป็นผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะตามวรรคหนึ่ง”

เมื่อพิจารณาจากมาตรา 4 และมาตรา 10 แล้วพบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมสาธารณะ เป็นผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะ เกิดผลผูกพันตามกฎหมายและมีหน้าที่ความรับผิดชอบในฐานะผู้จัดการชุมนุมตามมา ขณะที่รัฐธรรมนูญว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวนแห่งสหพันธ์รัฐ มาตรา 2 ข้อ 1 ได้กำหนดให้หนังสือแจ้งการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนต้องแสดงเจตนาโดยชัดแจ้งด้วยการแจ้งชื่อของตนเองต่อเจ้าหน้าที่ โดยระบุอย่างชัดเจนว่าตนเองเป็นผู้จัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินขบวนนั้นก่อนเริ่มการชุมนุม ทำให้เห็นว่ากฎหมายการชุมนุมสาธารณะของประเทศไทยได้ให้ความหมายของผู้จัดการชุมนุมไว้ค่อนข้างกว้างกว่าความหมายของผู้จัดการชุมนุมสาธารณะตามกฎหมายการชุมนุมสาธารณะของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

2.2 ความรับผิดชอบของผู้จัดการชุมนุมที่เป็นเหตุจูงใจตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 มาตรา 31 วรรคสอง “ถ้าการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของผู้จัดการชุมนุมและผู้ชุมนุม ทำให้ระบบการขนส่งสาธารณะ ระบบการสื่อสารหรือโทรคมนาคมระบบผลิตหรือส่งกระแสไฟฟ้าหรือประปาหรือระบบสาธารณสุขปกติใช้การไม่ได้ไม่ว่าเป็นการชั่วคราวหรือถาวร ผู้จัดการชุมนุมต้องระงับโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปีหรือปรับไม่เกิน 200,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ” ซึ่งถือเป็นบทบัญญัติที่เพิ่มภาระความรับผิดชอบของผู้จัดการชุมนุม ให้ต้องรับผิดชอบเพิ่มขึ้น และถ้าเป็นการกระทำของผู้เข้าร่วมชุมนุมที่อยู่นอกเหนือความประสงค์ของผู้จัดการชุมนุมแล้ว จะถือว่าเป็นการผลึกภาระความรับผิดชอบให้กับผู้จัดการชุมนุม ซึ่งต่างจากรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวนแห่งสหพันธ์รัฐที่ไม่มีการบัญญัติเพิ่มความรับผิดชอบในลักษณะดังกล่าวไว้เนื่องจากเป็นสังคมประชาธิปไตยจะมีการจำกัดเสรีภาพได้เท่าที่จำเป็น

2.3 การคุ้มครองการชุมนุมที่ชอบด้วยกฎหมาย การชุมนุมสาธารณะเป็นการแสดงออกซึ่งสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะการชุมนุมที่เป็นไปโดยสงบและปราศจากอาวุธ ซึ่งพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ไม่มีบทบัญญัติห้ามหรือลงโทษบุคคลอื่นที่ขัดขวางการชุมนุมสาธารณะที่ชอบด้วยกฎหมายไว้ ต่างจากรัฐบัญญัติว่า

ด้วยการชุมนุมและการเดินขบวนแห่งสหพันธรัฐ ที่ได้ให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองการใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะที่ไม่ต้องห้ามโดยได้บัญญัติคุ้มครองการชุมนุมไม่ให้ถูกขัดขวางหรือก่อกวนจากบุคคลใดก็ตาม ไว้ในมาตรา 2 วรรค 2 “การชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนพึงละเว้นจากการรบกวน” และมีบทบัญญัติลงโทษไว้ใน มาตรา 21 “ผู้ใดมีเจตนาในการขัดขวางหรือก่อกวนการชุมนุมหรือการเดินขบวนที่ไม่ต้องห้ามด้วยกฎหมายหรือข่มขู่ว่าจะกระทำความรุนแรงหรือก่อให้เกิดความวุ่นวายอย่างร้ายแรงด้วยเจตนาที่จะขัดขวางหรือระงับการชุมนุม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับ”

3. วิเคราะห์ปัญหาการใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 สร้างความชัดเจนในการชุมนุมสาธารณะให้เกิดเป็นรูปธรรมและเป็นไปตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสมาชิก แต่จากการบังคับใช้กฎหมายที่ผ่านมา ยังมีปัญหาในเนื้อหาบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ที่มุ่งรักษาความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยส่วนรวม จนทำให้เป็นบทบัญญัติที่ละเลยการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการแสดงออก ผู้ศึกษาจะทำการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ ดังต่อไปนี้

3.1 ความหมายของผู้จัดการชุมนุม ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 มาตรา 4 และมาตรา 10 วรรคสอง ได้กำหนดความหมายของผู้จัดการชุมนุมให้มีความเชื่อมโยงกับผู้มีส่วนร่วมสำหรับการชุมนุมสาธารณะทุกคน ให้ต้องมีพันธะผูกพันตามกฎหมาย ถือเป็นภาระให้คำนิยามแบบเหวี่ยงแหโดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงของการจัดการชุมนุมสาธารณะ ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของการชุมนุมสาธารณะ ดังงานวิจัยของ ชัดชัย ทองเจริญ (2559) เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการตีความคำนิยามตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ที่พบว่า เกิดปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้บทนิยามในส่วนของผู้จัดการชุมนุม ซึ่งส่งผลต่อการใช้เสรีภาพในการ

ชุมนุมสาธารณะของประชาชนอันเนื่องจากการกำหนดขอบเขตความหมายของผู้จัดการชุมนุมอย่างกว้างจึงเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจบังคับใช้กฎหมายกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้จัดการชุมนุม ดังกรณีของ กลุ่มพลเมืองได้กลับจัดกิจกรรม “เย็นเฉยๆ” เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2559 เพื่อเรียกร้องให้ คสช. ปลดปล่อยตัวประชาชน ทำให้นักกิจกรรมกลุ่มพลเมืองได้กลับรวมทั้งนายอานนท์ นำภา ถูกควบคุมตัวไปที่ สน.พญาไท และตั้งข้อหา “จัดการชุมนุมในที่สาธารณะโดยไม่แจ้งการชุมนุมต่อผู้รับแจ้งก่อนเริ่มการชุมนุมไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง” กับนายอานนท์ เพียงคนเดียวที่โพสต์ข้อความเชิญชวนผู้อื่นเข้าร่วมชุมนุม ซึ่งศาลพิพากษาปรับนายอานนท์เป็นเงิน 1,000 บาทในความผิดไม่แจ้งการชุมนุม ตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 มาตรา 10, มาตรา 12 และมาตรา 28 (ไอลอว์, 2562) ซึ่งการพิจารณาของศาลในกรอบความหมายของผู้จัดการชุมนุม พบว่าการโพสต์หรือเผยแพร่ข้อความเชิญชวนหรือนัดให้ผู้อื่นมาร่วมชุมนุมในที่สาธารณะ ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ ถือเป็นเป็นผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะตามมาตรา 4 แม้ว่าจะเป็นบุคคลที่เห็นด้วยกับการชุมนุมแล้ว โพสต์เชิญชวนก็จะถือเป็นผู้จัดการชุมนุมได้ ซึ่งขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน ระหว่างการส่งเสริมการใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนกับการรักษาความสงบเรียบร้อย เนื่องจากกิจกรรมไม่ได้เกิดความวุ่นวายกระทบต่อความสงบเรียบร้อยแต่อย่างใด

3.2 ความรับผิดชอบของผู้จัดการชุมนุมที่เป็นเหตุจูงใจกฎหมายทั้งสองฉบับกล่าวถึงผู้จัดการชุมนุมสาธารณะที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของผู้จัดการชุมนุมจะได้รับโทษจำคุกหรือปรับ แต่หากพิจารณามาตรา 31 วรรคสอง ของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 แล้วถือว่าเป็นเหตุจูงใจที่มีอัตราโทษที่สูงและสร้างความหวั่นเกรงให้กับผู้จัดการชุมนุม โดยไม่คำนึงถึงสภาพการชุมนุมในที่สาธารณะตามธรรมชาติของการชุมนุมที่มีมวลชนเข้าร่วมชุมนุมเป็นจำนวนมากทำให้ยากที่ผู้จัดการชุมนุมจะสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ เนื่องจากมวลชนผู้เข้าร่วมการชุมนุมแต่ละคนแต่ละกลุ่มมีพื้นฐานทางอารมณ์ ความอดทนต่อสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ดังงานวิจัยของ อรรถพล ใหญ่สว่าง (2558) เรื่อง การแสดงออกประชาธิปไตย โดยการชุมนุมสาธารณะภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2550 ที่เห็นว่าการชุมนุมสาธารณะ “มีความเสี่ยงที่จะเกิดความไม่สงบเรียบร้อย” ขึ้นได้เสมอเพราะเป็นการรวมตัวของคนหมู่มาก

3.3 การคุ้มครองการชุมนุมที่ชอบด้วยกฎหมาย การชุมนุมสาธารณะเป็นการแสดงออกซึ่งสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ อันควรได้รับการรับรองคุ้มครอง โดยเฉพาะการชุมนุมที่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นไปโดยสงบและปราศจากอาวุธ ซึ่งการรบกวนหรือขัดขวางการชุมนุมโดยบุคคลใดก็ตามถือเป็นการทำลายความชอบธรรมในการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญและเป็นการสร้างเงื่อนไขที่อาจนำไปสู่ความรุนแรง และเกิดอาชญากรรมหรือเกิดความไม่สงบขึ้นขัดต่อหลักเสรีภาพในการชุมนุม ดังกรณีของกลุ่มคนเสื้อแดงเข้าทำร้ายร่างกายกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยหรือกลุ่มเสื้อเหลือง ขณะที่กำลังจัดการชุมนุมปราศรัยที่สวนสาธารณะหนองประจักษ์ จังหวัดอุดรธานี เมื่อ 24 กรกฎาคม 2551 จนเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บจำนวนมาก ทำให้ศาลจังหวัดอุดรธานี มีคำพิพากษาจำคุกนายขวัญชัย สารคำ แกนนำนาน 2 ปี โดยไม่รอลงอาญา และปรับ 350,000 บาท (กรุงเทพธุรกิจ, 2559) ดังนั้นประเทศไทยต้องให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองการใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะที่ชอบด้วยกฎหมายโดยมีบัญญัติคุ้มครองการชุมนุมสาธารณะจากการถูกขัดขวางจากบุคคลใดก็ตาม

อภิปรายผล

1. ความหมายของผู้จัดการชุมนุม ต้องมีความชัดเจน รัดกุม ตรงตามข้อเท็จจริงในการชุมนุม ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรมและหลักความได้สัดส่วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัดชัย ทองเจริญ (2559) เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการตีความคำนิยามตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ที่พบว่า เกิดปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้บทนิยามในส่วนของผู้จัดการชุมนุม ซึ่งส่งผลต่อการใช้เสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะของประชาชนอื่นเนื่องจากการกำหนดขอบเขตความหมายของผู้จัดการชุมนุมอย่างกว้างจึงเปิดช่องให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจบังคับใช้กฎหมายกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้จัดการชุมนุม จึงควรแก้ไขบทนิยามในส่วนของผู้จัดการชุมนุมให้ชัดเจน

2. ความรับผิดชอบของผู้จัดการชุมนุมที่เป็นเหตุจนกรณีเป็นการกำหนดโทษเพื่อมุ่งควบคุมผู้จัดการชุมนุมให้เกิดความเกรงกลัวการถูกลงโทษด้วยอัตราโทษสูง โดยไม่คำนึงถึงธรรมชาติของการชุมนุม จึงถือว่าบัญญัติดังกล่าวไม่สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน เป็นการจำกัดเสรีภาพในการชุมนุมเกินขอบเขตแห่งความจำเป็นในการรักษาความสงบเรียบร้อย ดังงานวิจัยของ อรรถพล ใหญ่สว่าง (2558) เรื่อง การแสดงออกประชาธิปไตย โดยการชุมนุมสาธารณะภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่เห็นว่าการชุมนุมสาธารณะ “มีความเสี่ยงที่จะเกิดความไม่สงบเรียบร้อย” ขึ้นได้เสมอเพราะเป็นการรวมตัวของคนหมู่มาก

3. การไม่มีบทบัญญัติคุ้มครองการชุมนุมที่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการไม่คุ้มครองการชุมนุมที่สงบและปราศจากอาวุธให้พ้นจากการถูกคุกคาม ซึ่งงานวิจัยของภาสกรสันต์ เสงสุภณ (2559) เรื่อง การใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะตามกฎหมายการชุมนุมสาธารณะพบว่าการชุมนุมสาธารณะเป็นเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้อย่างชัดเจน ตรงกับที่การชุมนุมนั้นเป็นไปโดยสงบและปราศจากอาวุธ ทั้งไม่เป็นการแทรกแซงการใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นเกินสมควรแล้ว รัฐจึงมีหน้าที่ต้องให้ความคุ้มครองและอำนวยความสะดวกให้การชุมนุมเป็นไปด้วยดี ส่งเสริมให้ประชาชนกล้าแสดงออกซึ่งเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น สอดคล้องกับทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมสำหรับการชุมนุมสาธารณะ

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. รัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนที่เป็นไปอย่างสงบและปราศจากอาวุธ อันเป็นสิ่งสำคัญสูงสุดที่องค์กรของรัฐและประชาชนต้องให้ความเคารพและคุ้มครอง การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวนี้ต้องคำนึงถึงหลักนิติรัฐ หลักนิติธรรม การลดทอนเสรีภาพในการชุมนุมต้องมีบทบัญญัติที่ชัดเจน ตรวจสอบได้ การควบคุมสิทธิและเสรีภาพของบุคคลควรใช้ทางเลือกที่กระทบสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนน้อยที่สุดตามหลักความได้สัดส่วนหรือหลักความพอสมควรแก่เหตุ

2. สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนียอมรับสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในกฎหมายพื้นฐาน ขณะที่ประเทศไทยพบว่าเนื้อหาบทบัญญัติของกฎหมายการชุมนุมสาธารณะเอื้อต่อการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในทางที่เกิดปัญหาอุปสรรคต่อการใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะ

3. สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนถูกจำกัดด้วยบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ที่ไม่ชัดเจนและมุ่งจำกัดเสรีภาพมากเกินไป เช่น ความหมายของผู้จัดการชุมนุมที่ขยายความมากเกินไป การกำหนดโทษที่เป็นเหตุจูงใจในความรับผิดชอบของผู้จัดการชุมนุมมากเกินไป และไม่มีการบัญญัติคุ้มครองการชุมนุมที่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ความหมายของผู้จัดการชุมนุมสาธารณะ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายต่อผู้จัดการชุมนุมเป็นไปอย่างเที่ยงตรงชอบธรรม เป็นไปตามหลักนิติธรรม และไม่เป็นการจำกัดสิทธิตามรัฐธรรมนูญเกินสมควร จึงเห็นควรกำหนดความหมายของผู้จัดการชุมนุมใหม่ให้มีความชัดเจน กระชับ และเป็นไปตามหลักทั่วไปของผู้จัดการชุมนุมสาธารณะ จึงควรแก้ไขพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 มาตรา 4 เกี่ยวกับผู้จัดการชุมนุม ซึ่งเดิมบัญญัติว่า “ผู้จัดการชุมนุม” หมายความว่า ผู้จัดให้มีการชุมนุมสาธารณะ และให้หมายความรวมถึงผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะ และผู้ซึ่งเชิญชวนหรือนัดให้ผู้อื่นมาร่วมการชุมนุมสาธารณะโดยแสดงออกหรือมีพฤติการณ์ทำให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนเป็นผู้จัดหรือร่วมจัดให้มีการชุมนุมนั้น” แก้ไขเป็น “ผู้จัดการชุมนุมสาธารณะ” หมายความว่า “ผู้ริเริ่มแสดงเจตจำนงโดยชัดแจ้งและเปิดเผยว่าตนเองเป็นผู้จัดการชุมนุมหรือการเดินทางก่อนเริ่มการชุมนุมและต้องเป็นผู้ชักชวนสมาชิกโดยเปิดเผยให้เข้าร่วมการชุมนุมสาธารณะหรือเข้าร่วมเดินทาง” และควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ในมาตรา 10 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ซึ่งเดิมบัญญัติว่า “ผู้ใดประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะ ให้แจ้งการชุมนุมต่อผู้รับแจ้งก่อนเริ่มการชุมนุมไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง

ให้ถือว่าผู้เชิญชวนหรือนัดให้ผู้อื่นมาร่วมชุมนุมในวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดๆ รวมทั้งผู้ขออนุญาตใช้สถานที่หรือเครื่องขยายเสียงหรือขอให้ทางราชการอำนวยความสะดวกในการชุมนุมเป็นผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะตามวรรคหนึ่ง” แก้ไขเป็น

“ผู้ใดประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะในสถานที่เปิดโล่งและการเดินขบวน ให้แจ้งการชุมนุมก่อนเริ่มการชุมนุมไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมง โดยในหนังสือแจ้งการชุมนุมสาธารณะและการเดินขบวนต้องแสดงเจตนาโดยชัดแจ้ง ด้วยการระบุชื่อของตนเองต่อเจ้าหน้าที่ และต้องระบุอย่างชัดเจนว่าตนเป็นผู้จัดการชุมนุมสาธารณะหรือเดินทางนั้นก่อนเริ่มการชุมนุม ให้ถือว่าผู้เชิญชวนหรือนัดให้ผู้อื่นมาร่วมชุมนุมในวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด รวมทั้งผู้ขอใช้สถานที่หรือเครื่องขยายเสียงหรือขอให้ทางราชการอำนวยความสะดวกในการชุมนุมที่แสดงออกอย่างชัดแจ้งว่าตนเป็นผู้จัดการชุมนุม เป็นผู้ประสงค์จะจัดการชุมนุมสาธารณะตามวรรคหนึ่ง”

2. ความรับผิดชอบของผู้จัดการชุมนุมที่เป็นเหตุจูงใจเพื่อเป็นการให้ความคุ้มครองผู้จัดการชุมนุมถึงความรับผิดชอบในการฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้จัดการชุมนุมให้ต้องรับผิดชอบตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของการชุมนุมและไม่เป็นการเพิ่มความรับผิดชอบของผู้จัดการชุมนุมอันเกิดจากการกระทำของบุคคลอื่น และตามแนวทางของรัฐธรรมนูญด้วยการชุมนุมและการเดินทางแห่งสหพันธรัฐ จึงควรแก้ไข พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 มาตรา 31 วรรคสอง ซึ่งเดิมบัญญัติว่า “ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งทำให้ระบบการขนส่งสาธารณะ ระบบการสื่อสารหรือโทรคมนาคม ระบบผลิตหรือส่งกระแสไฟฟ้า หรือประปา หรือระบบสาธารณูปโภคอื่นใดใช้การไม่ได้ไม่ว่าจะเป็นการชั่วคราวหรือถาวร ผู้จัดการชุมนุมต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” แก้ไขใหม่ในพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 มาตรา 31 วรรคสอง และเพิ่มเติมในมาตรา 31 วรรคสาม ดังนี้ มาตรา 31 วรรคสอง “ถ้าการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของผู้จัดการชุมนุมและผู้ชุมนุม ทำให้ระบบการขนส่งสาธารณะ ระบบการสื่อสารหรือโทรคมนาคม ระบบผลิตหรือส่งกระแสไฟฟ้าหรือประปาหรือระบบสาธารณูปโภคใช้การ

ไม่ได้ไม่ว่าเป็นการชั่วคราวหรือถาวร ผู้จัดการชุมนุมต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปีหรือปรับไม่เกิน 60,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ผู้เข้าร่วมชุมนุมที่ก่อเหตุต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

และเพิ่มเติมในมาตรา 31 วรรคสาม “ถ้าการกระทำความผิดเกิดขึ้นหลังจากผู้จัดการชุมนุมประกาศยุติการชุมนุมแล้ว ผู้จัดการชุมนุมไม่ต้องรับโทษ”

3. การคุ้มครองการชุมนุมที่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อเป็นการปกป้องสิทธิและเสรีภาพอันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะการชุมนุมที่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นไปโดยสงบและปราศจากอาวุธ สอดคล้องกับทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมสำหรับการชุมนุมสาธารณะ และรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวนแห่งสหพันธรัฐ จึงควรเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 โดยข้อความดังต่อไปนี้

มาตรา 6/1 “ห้ามบุคคลใดกระทำการใดๆ เพื่อก่อวินาศกรรม ขัดขวางการชุมนุมสาธารณะหรือการเดินขบวนที่ชอบด้วยกฎหมาย”

มาตรา 30/1 “บุคคลใดกระทำการก่อวินาศกรรมหรือขัดขวางการชุมนุมหรือการเดินขบวนที่ไม่ต้องห้ามด้วยกฎหมาย หรือข่มขู่ว่าจะกระทำความรุนแรงหรือก่อให้เกิดความวุ่นวายร้ายแรงด้วยเจตนาที่จะขัดขวางหรือยับยั้งการชุมนุม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

“ถ้าความผิดตามวรรคแรกกระทำโดยมีหรือใช้อาวุธ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา 30/2 “ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 30/1 เป็นเหตุให้ผู้เข้าร่วมชุมนุมถึงแก่ความตาย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

“ถ้าทำให้ผู้เข้าร่วมชุมนุมได้รับอันตรายสาหัส ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่หกหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการต่างประเทศ, กรมองค์การระหว่างประเทศ. (2551, กรกฎาคม). *ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน*. สืบค้นจาก <http://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/udhr-th-en.pdf>
- กระทรวงการต่างประเทศ, กรมอาเซียน (2556, มิถุนายน). *ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน*. สืบค้นจาก https://aichr.org/wp-content/uploads/2019/02/AHRD_Booklet_FIN_13June.pdf
- กรุงเทพธุรกิจ. (2559, มิถุนายน). *คุก 'ขวัญชัย' 2 ปี คดีแดง-เหลือง 'ปะทะกัน' ที่หนองประจักษ์*. สืบค้นจาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/704634>
- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2550). *กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด มิราเคิล ครีเอชั่น อินเตอร์พริ้นท์.
- ชัดชัย ทองเจริญ. (2559). *ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการตีความคำนิยามตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ
- นรินทร์ อธิสาร. (2552). *เสรีภาพในการชุมนุม (Versammlungsfreiheit) ในระบบกฎหมายเยอรมัน*. เครือข่ายกฎหมายมหาชนไทย. สืบค้นจาก <http://public-law.net/publaw/view.aspx?id=1326>
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2552). *หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ปรีดี เกษมทรัพย์. (2536). *ประชาธิปไตยกับชนชั้นกลาง*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ภาสันต์ เกาสุภณ. (2559). *การใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมสาธารณะตามกฎหมายการชุมนุมสาธารณะ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- ราชกิจจานุเบกษา. (2558). *พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558*. สืบค้นจาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2558/A/063/19.PDF>

สิทธิพร ประวิตรุ่งเรือง. (2556). หลักนิติธรรมกับสังคมไทย
หลักสูตริติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 1 วิทยาลัย
รัฐธรรมนูญ. สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. สืบค้นจาก
https://www.constitutionalcourt.or.th/occ_web/ewtdl_link.php?nid=1180

หยุด แสงอุทัย. (2535). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย
ทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: ประกายพริก.

หยุด แสงอุทัย. (2558). *หลักรัฐธรรมนูญทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 9.
กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

อรรถพล ไญ่สว่าง. (2558). *ศาลรัฐธรรมนูญกับการปฏิรูป
การเมืองภายใต้หลักนิติธรรม: การแสดงออกทาง
ประชาธิปไตยโดยการชุมนุมสาธารณะภายใต้
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช
2550*. กรุงเทพฯ: บริษัท พี.เพลส.จำกัด.

อุดม รัฐอมฤต, นพนิติ สุริยะ และ บรรเจิด สิงคะเนติ. (2544).
*การอ้างศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือใช้สิทธิและ
เสรีภาพของบุคคลตามมาตรา 28*. กรุงเทพฯ:
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.

ไอลอว์,ฐานข้อมูลคดี. (2562, ธันวาคม). “ข้อคดีอาชญา: ยืน
เฉยๆ คดีที่หนึ่ง”. สืบค้นจาก <https://freedom.ilaw.or.th/case/715>

**เจตคติและปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อ
ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง)
ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและเทียบเท่าในจังหวัดนราธิวาส**
**Attitudes and Factors Affecting the Need of Undergraduates in Narathiwat with High-level
Vocational Certificate (or Equivalent) to Study a Continuing Course in Accountancy**

ไฮดา สุดินปรีดา^{1*} พูนพิศ ธิตินันท์¹ บงกช กมลเปรม¹

Haida Sudinpreeda^{1*} Phunphit Thitinun¹ Bongkoch Kamolprem¹

Corresponding author's E-mail: haida.m@pnu.ac.th

(Received: August 10, 2021; Revised: November 5, 2021; Accepted: December 20, 2021)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับเจตคติและปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและเทียบเท่าในจังหวัดนราธิวาส กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและเทียบเท่าในจังหวัดนราธิวาส ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคนราธิวาส วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส วิทยาลัยสารพัดช่าง และวิทยาลัยการอาชีพสุโข-โกลก นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและเทียบเท่าในจังหวัดนราธิวาส จำนวนทั้งสิ้น 77 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเท่ากับประชากร เพื่อให้เกิดความถูกต้องและครบถ้วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2563 คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ สถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และสถิติอนุมาน โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอนโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับเจตคติต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) มีค่าเฉลี่ยรวม 3.62 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.94 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเจตคติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) จะช่วยในการประกอบอาชีพบัญชีในอนาคต รองลงมาคือ เจตคติว่าจะได้รับประโยชน์จากการเปิดหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เจตคติต่อสถานประกอบการมีความต้องการนักศึกษาที่จบหลักสูตรปริญญาตรีมากกว่าหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) มีค่าเฉลี่ยรวม 3.58 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสถานที่ และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัจจัยด้านครอบครัว มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: เจตคติ ความต้องการศึกษาต่อ หลักสูตรต่อเนื่อง

Abstract

The study aimed to study attitudes and factors affecting the need of undergraduate students to continue their higher education majoring in Accountancy (Continuous Program). The samples used in the study were 77 undergraduate students with a higher and equivalent vocational certificate from educational institutions available in Narathiwat Province including Narathiwat Technical College, Narathiwat Community College, Narathiwat Polytechnic College, and Sungai Kolok Vocational College. To achieve accuracy and completeness, determination of the sample size was similar as the size of the population. Questionnaires were used as the data collection tool, which was done

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

¹ Lecturers, Accountancy, Faculty of Management Sciences, Princess of Naradhiwas University

during the whole academic year of 2020. The obtained data was analyzed using techniques of descriptive statistics such as frequency, percentage, and standard deviation. An Inferred statistic like the step-by-step multiple regression equation with a statistical significance at 0.05 was also employed in the study.

The findings are as follows:

1. The total mean score for the undergraduates' need to continue their study in accounting (continuing program) was 3.62. It is considered high. At the highest level of mean score was that of the attitude concerning the benefit of bachelor's degree in accounting for the future profession. The lowest level of mean score was that of the attitude which concerns the employment's requirement of higher degree of profession. Most of the informants view that the continuing course was worth opening, represented by the average mean calculated.

2. The total mean score of affecting factors combined was 3.58. The impact of all the factors (five) towards the need was at high level. When classified, the highest level of mean score was shown in "tuition fees", holding an impact value at high level, while inferior to which was that mean score shown in "location". The factor which shows the lowest mean was "family" with a moderate level of the impact value.

Keywords: attitude, furthering study, continuing education

ความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญของการพัฒนาชีวิตของคนในสังคมให้มีคุณภาพ และส่งผลให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า จำเป็นต้องพัฒนาความสามารถของคนในประเทศให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ด้วยเหตุนี้การศึกษานับเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะการพัฒนาในทุกด้าน ไม่ว่าจะพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ย่อมต้องอาศัยพื้นฐานทางการศึกษาของคนในประเทศเป็นสำคัญ อันเป็นรากฐานสำคัญที่สุดประการหนึ่งสำหรับการสร้างสรรค์ความเจริญ ความก้าวหน้าและการแก้ไขปัญหาการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ (ปริดา ขำจิตต์ และ พาที เกศธนากร, 2562) ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและให้ความสนใจในการศึกษาเป็นอย่างมาก รวมถึงรัฐบาลได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกคนหันมาใส่ใจในเรื่องนี้เพราะถือเป็นพื้นฐานแห่งความสำเร็จในชีวิต และสามารถนำมาใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้ในอนาคต (ณัชชา สุวรรณวงศ์, 2560)

ระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาหลังระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีการจัดการศึกษาทั้งในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาตรี มุ่งเน้นความเจริญก้าวหน้าทางสติปัญญาและความคิด เพื่อความเจริญก้าวหน้าทาง

วิชาการเน้นเฉพาะสาขาวิชาชีพให้ผู้เรียนมีความรู้และความชำนาญทั้งในด้านทฤษฎีและวิชาชีพ อีกทั้งยังบ่มเพาะเยาวชนให้เป็นบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม และพร้อมจะเป็นทรัพยากรบุคคลอันมีค่าของสังคมไทย ซึ่งในปัจจุบันมีหลายสาขาให้ผู้เรียนได้เลือกมากมาย เช่น สาขาวิชากลุ่มการจัดการ สาขาวิชากลุ่มศิลปศาสตร์ สาขาวิชากลุ่มเกษตรศาสตร์ สาขาวิชากลุ่มวิทยาศาสตร์ สาขาวิชากลุ่มวิศวกรรมศาสตร์ เป็นต้น โดยสาขาวิชาการบัญชีเป็นสาขาวิชาหนึ่งที่มีการเปิดการเรียนการสอนเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการบัญชีเป็นการช่วยอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานของกิจการดำเนินไปได้อย่างราบรื่น งานบัญชีช่วยการเก็บข้อมูลบันทึกข้อมูล นำเสนอข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินให้แก่ผู้ใช้ข้อมูลหลายฝ่ายๆ เช่น เจ้าของกิจการ เจ้าหนี้ หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในปัจจุบันการบัญชีจึงเป็นวิชาชีพที่มีความต้องการสูง เนื่องจากหน่วยงานทุกหน่วยงานจำเป็นต้องมีผู้ทำบัญชี อีกทั้งบัญชีนั้นเป็นอาชีพที่สามารถเคลื่อนย้ายได้อย่างอิสระจากการเปิดประชาคมอาเซียน

ปัจจุบันในจังหวัดนราธิวาส มีวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรสาขาวิชาการบัญชี ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและเทียบเท่า (ปวส.) จำนวน 4 แห่งประกอบด้วย วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส วิทยาลัยเทคนิคนราธิวาส วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส และวิทยาลัยการอาชีพสุไหง-ไกลก แต่

ยังไม่มีสถานศึกษาหรือมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรต่อเนื่องสาขาวิชาการบัญชีในจังหวัดนราธิวาส ให้แก่นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและเทียบเท่า (ปวส.) ซึ่งหลักสูตรต่อเนื่องของสาขาวิชาการบัญชีมีความสำคัญต่อนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและเทียบเท่า (ปวส.) และมีความ

ต้องการที่จะศึกษาต่อในสาขาวิชาการบัญชีหลักสูตรต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้ประหยัดเวลาในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี โดยไม่ต้องเสียเวลาในการเริ่มศึกษาชั้นปีที่ 1 ใหม่ นอกจากนี้หากมีการเปิดสอนหลักสูตรต่อเนื่องสาขาวิชาการบัญชีในจังหวัดนราธิวาส จะทำให้นักศึกษาที่มีความต้องการศึกษาต่อได้เรียนใกล้บ้าน ประหยัดค่าใช้จ่ายในการศึกษาและประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทางอีกด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับเจตคติและปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อในสาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและเทียบเท่า ในจังหวัดนราธิวาส โดยการใช้แบบสอบถาม ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะสามารถใช้เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาวิชาการบัญชีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับเจตคติต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและเทียบเท่าในจังหวัดนราธิวาส
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและเทียบเท่าในจังหวัดนราธิวาส

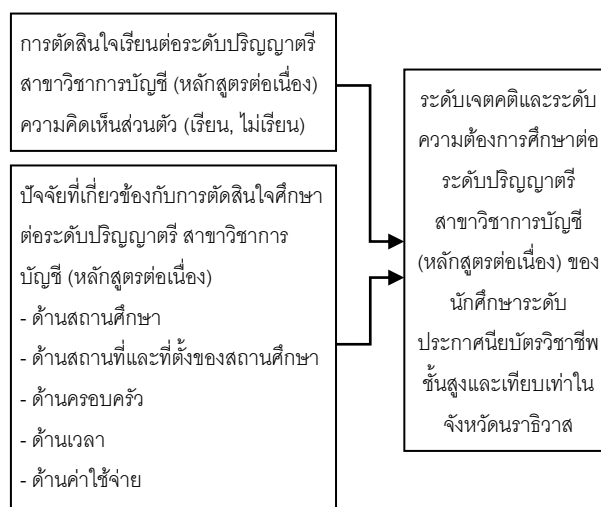
ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีงานวิจัย และเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านระดับเจตคติต่อการศึกษาต่อและปัจจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง)

ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและเทียบเท่าในจังหวัดนราธิวาส

2. **ขอบเขตด้านประชากร** กลุ่มนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและเทียบเท่า ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ของสถาบันการศึกษาในจังหวัดนราธิวาส ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคนราธิวาส วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส วิทยาลัยสารพัดช่างนราธิวาส และวิทยาลัยการอาชีพสุโข-ลก

3. **ขอบเขตด้านพื้นที่** ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิค นราธิวาส วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส วิทยาลัยสารพัดช่าง นราธิวาส และวิทยาลัยการอาชีพสุโข-ลก

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษารังนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. **ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง** ประชากรที่ใช้ในการศึกษารังนี้ คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและเทียบเท่าในจังหวัดนราธิวาส ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิค นราธิวาส วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส วิทยาลัยสารพัดช่าง และวิทยาลัยการอาชีพสุโข-ลก จำนวนทั้งสิ้น 77 ราย

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเพื่อวัดระดับเกี่ยวกับเจตคติและปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและเทียบเท่าในจังหวัดนราธิวาส เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยคำถาม 4 ข้อ โดยสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานศึกษา โดยแบบปลายปิด (Close-Ended question) ให้เลือกตอบในช่องที่กำหนด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และเทียบเท่าในจังหวัดนราธิวาส ประกอบด้วยคำถามปลายปิดจำนวน 6 ข้อ โดยแต่ละคำถามจะมีระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และเทียบเท่าในจังหวัดนราธิวาส ได้แก่ ด้านสถานศึกษา ด้านสถานที่และที่ตั้งของสถานศึกษา ด้านครอบครัว ด้านเวลา ด้านค่าใช้จ่าย ประกอบด้วยคำถามปลายปิด จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended) เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบในอภิปรายผล

3. การตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Validity) นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence หรือ IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากนั้นนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร Alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.96

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ด้วยยุค New normal ผู้วิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามออนไลน์เท่านั้น และได้มีการประสานงานกับอาจารย์ที่ปรึกษาของกลุ่มนักศึกษาดังกล่าวแล้วล่วงหน้า จึงทำให้ได้รับข้อมูลครบถ้วนและสมบูรณ์ นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา วิธีการประเมินผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อทำการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติพื้นฐานเพื่อแสดง การกระจายของคำตอบหรือความคิดเห็น และอธิบายลักษณะของข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้การหาความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปในตอนต้นที่ 1 ประกอบไปด้วยข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานศึกษา และภูมิลำเนา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 96.1 และเพศชาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9 ส่วนใหญ่ อายุ 18-20 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 80.5 ส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับ ปวส. ชั้นปีที่ 1 จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 70.1 ส่วนใหญ่ศึกษาที่วิทยาลัยชุมชนนราธิวาส จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 48.1 และส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ภูมิลำเนาที่จังหวัดนราธิวาส จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 98.7 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ในตอนต้นที่ 2 เจตคติต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและเทียบเท่าในจังหวัดนราธิวาส ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นเจตคติต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง)

ตัวแปรในการสอบถามความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านมีความสนใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง)	3.61	1.11	มาก
2. ท่านมีความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง)	3.51	1.03	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปรในการสอบถามความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
3. ท่านคิดว่าจะได้รับประโยชน์จากการเปิดหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง)	3.62	1.07	มาก
4. ท่านคิดว่าการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) จะช่วยในการประกอบอาชีพบัญชีในอนาคต	3.88	1.08	มาก
5. ท่านคิดว่าสถานประกอบการมีความต้องการนักศึกษาที่จบหลักสูตรปริญญาตรีมากกว่าหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า	3.49	1.04	มาก
เฉลี่ยรวม	3.62	0.94	มาก

จากตารางที่ 1 เจตคติต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) มีค่าเฉลี่ยรวม 3.62 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเจตคติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) จะช่วยในการประกอบอาชีพบัญชีในอนาคต มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และเจตคติที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานประกอบการมีความต้องการนักศึกษาที่จบหลักสูตรปริญญาตรีมากกว่าหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและเทียบเท่าในจังหวัดนราธิวาส ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง)

ตัวแปรในการสอบถามความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านสถานศึกษา	3.53	0.92	มาก
2. ด้านสถานที่	3.66	1.01	มาก
3. ด้านครอบครัว	3.31	0.97	ปานกลาง
4. ด้านเวลา	3.59	0.96	มาก
5. ด้านค่าใช้จ่าย	3.80	0.95	มาก
เฉลี่ยรวม	3.58	0.76	มาก

จากตารางที่ 2 ระดับปัจจัยส่งผลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) มีค่าเฉลี่ยรวม 3.58 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัจจัยด้านครอบครัว มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

ระดับเจตคติต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) โดยเจตคติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การศึกษาต่อระดับปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) จะช่วยในการประกอบอาชีพบัญชีในอนาคต ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์เจ้าสุกรรุ่งเจริญ และ นมดล ยุทธสุขประเสริฐ (2549) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความจำเป็นในการประกอบอาชีพในระดับมาก และสอดคล้องกับงาน นวพร ทองนุช และ รุ่งลักษณ์ รอดคำ (2558) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขาบัญชี ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความคาดหวังด้านอาชีพในระดับมาก มีความคาดหวังว่าเมื่อจบการศึกษาแล้ว มีโอกาสในการประกอบอาชีพสูง ทั้งประกอบอาชีพอิสระทางบัญชี และทำงานใน

หน่วยงานต่างๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศได้

ระดับปัจจัยส่งผลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) มีค่าเฉลี่ยรวม 3.58 มีความคิดเห็นรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ปัจจัยด้านครอบครัว มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

สรุปผลการวิจัย

เจตคติของนักศึกษาที่ต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) นักศึกษามีความสนใจเรียนมาก เพราะเห็นว่าการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี จะช่วยในการประกอบอาชีพบัญชีในอนาคตได้ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) ซึ่งปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย ปัจจัยด้านสถานที่ ปัจจัยด้านเวลา ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยทุกด้านล้วนส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) เป็นอย่างมาก สามารถนำปัจจัยนี้เป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดทำหลักสูตรใหม่ในสาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการและรองรับนักศึกษาในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. นักศึกษามีความสนใจเรียนมาก เจตคติของนักศึกษาที่ต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) อยู่ในระดับมาก ดังนั้น สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน

2. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี (หลักสูตรต่อเนื่อง) ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี เป็นอย่างมาก สามารถนำปัจจัยนี้เป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดทำหลักสูตรใหม่ และทบทวนปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ เนื่องจากปัจจัยค่าใช้จ่ายมีผล

ต่อการศึกษาต่อ เพื่อสอดคล้องกับความต้องการและรองรับนักศึกษาในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาโดยการขยายกลุ่มตัวอย่างให้กว้างขึ้น หรือสำรวจทั้งในระดับภาคได้ เพื่อประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัย และนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาหลักสูตรการบริหารการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาแนวโน้มความต้องการของตลาดแรงงานว่าในปัจจุบันต้องการบัณฑิตที่มีความรู้ ความถนัดในเรื่องใด และนำข้อมูลไปพัฒนาหลักสูตรการเรียนสอนให้ตรงตามที่ต้องการ

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์เจ้า สุภรณ์เจริญ และ นกมล ยุทธสุขประเสริฐ. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชีมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพฯ.
- ณัฏฐา สุวรรณวงศ์. (2560). *รายงานการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา (ระบบโควตา) ประจำปีการศึกษา 2560* (รายงานการวิจัย). นครราชสีมา: งานบริหารงานทั่วไป สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- นพพร ทองนุช และรุ่งลักษณ์ รอดคำ. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนสาขาวิชาการบัญชีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8* (น. 1169-1177) การประชุมวิชาการ ประจำปี 2558 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- ปรีดา ขำจิตต์ และพาที เกศธนกร. (2562). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. สิกขาวารสารศึกษาศาสตร์. 6(2), 56-67*

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Factors Influencing the Choices of Jobs for the Undergraduates of the Faculty of Management Science at Loei Rajabhat University

ชินเชิง แก้วเก่า^{1*} สาทิยา กลิ่นสุคนธ์¹ รัชดาพร คำแก้ว²

Chinchoeng kaewka^{1*} Satiya Klinsukhon¹ Ratchadapron Kamkaew²

Corresponding author's E-mail: nin166m3@hotmail.com¹

(Received: October 18, 2021; Revised: December 21, 2021; Accepted: March 23, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษา โดยได้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน 235 คน จากประชากร 604 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยมากที่สุด คือ ด้านค่าแรงงานและผลตอบแทน รองลงมา คือ ด้านลักษณะของงาน ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคง ด้านองค์กร และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยในการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำแนกตามเพศและสาขา พบว่า นักศึกษาที่มีสาขาแตกต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนนักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานโดยรวมไม่ต่างกัน

คำสำคัญ: การเลือกงาน นักศึกษาปริญญาตรี

Abstract

The purposes of this research were to study the factors influencing the choices of jobs for the undergraduates of the Faculty of Management Science at Loei Rajabhat University and to compare personal factors with the factors influencing the choices of jobs for the students. The samples consisted of 235 selected from the population of 604 undergraduates in the Faculty of Management Science at Loei Rajabhat University. The research instrument was a 5-point scale questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and hypothesis testing statistics.

The research results were as follows:

1. The analysis of the factors influencing the choices of jobs for the undergraduates of the Faculty of Management Science at Loei Rajabhat University, as a whole, was found at a high level. When considering each

¹ อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

² นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

¹ Lecturers, Bachelor of Accountancy Program in Accounting, Faculty of Management Science, Loei Rajabhat university

² Bachelor's student, Department of Accounting Program, Faculty of Management Science, Loei Rajabhat university

aspect, it was found that the factor averagely scored the highest was labor cost and compensation, followed by the nature of work, progress and stability, organizational aspects, and social environment, respectively.

2. The comparison between personal factors with the factors influencing the choices of jobs for the undergraduates of the Faculty of Management Science at Loei Rajabhat University, classified by genders and students' programs, revealed that the choices of jobs of the students from different programs were different at statistical significance level of .05. The overall choices of jobs of the students from different genders were not different.

Keywords: choices of jobs, undergraduates

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันด้วยนวัตกรรมใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้การลงทุนมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปจากที่เคยเป็น เมื่อการลงทุนใช้เทคโนโลยีที่ซับซ้อนมากขึ้นก็ยิ่งต้องการแรงงานที่ทักษะสูงในการทำงานร่วมกับเครื่องจักรมากขึ้นและยังมีโอกาสที่เทคโนโลยีจะเข้ามาทดแทนแรงงานด้วย กลุ่มแรงงานทักษะสูงและทักษะพื้นฐานจะได้รับผลกระทบจำกัด แต่แรงงานทักษะระดับกลางจะค่อยๆ หายไป เพราะกลุ่มแรงงานทักษะสูงที่ทำงานร่วมกับเครื่องจักรและเทคโนโลยีได้ดี รวมถึงเป็นผู้คิดค้นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ถูกแทนที่ได้ยาก อีกทั้งแรงงานกลุ่มนี้ยังมีความสามารถในการสร้างงานประเภทใหม่ๆ สูงขึ้น ส่วนกลุ่มแรงงานทักษะพื้นฐานที่ค่าแรงถูก ก็ไม่สนใจต่อการนำเทคโนโลยีมาใช้ทดแทนแรงงานหรือแรงงานที่ทำงานด้านบริการก็ยังจำเป็น เพราะมนุษย์ยังต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับคนมากกว่าเครื่องจักรหรือเทคโนโลยี (เศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ และ คณะ, 2560)

การพัฒนาทักษะกำลังคนในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว คงไม่ใช่หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง หากแต่เป็นหน้าที่ร่วมกันของทุกฝ่าย ทั้งในระดับประเทศ บริษัทและลูกจ้าง โดยไทยต้องเร่งปฏิรูปการศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการทำโครงการและประสบการณ์เรียนรู้มากกว่าแบบเดิมที่เน้นท่องจำ บริษัทต้องลงทุนยกระดับฝีมือแรงงานเดิมและฝึกงานแก่คนรุ่นใหม่ ส่งเสริมความเป็นอิสระ และความร่วมมือมากกว่าการสั่งการ แนวตั้ง เพื่อให้เกิดนวัตกรรมและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และลูกจ้างก็ต้องพัฒนาตนเอง พร้อมเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล (เสาวณี จันทะพงษ์ และ ธันวีธิดา วงศ์ประสงค์, 2561) แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าแนวโน้มความต้องการทักษะด้านแรงงานของหน่วยงานหรือองค์กร รวมทั้ง

ความพยายามในการพัฒนาแรงงานเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมจะมีการเปลี่ยนแปลงไป แต่กลุ่มแรงงานจำนวนหนึ่งที่อยู่ในระบบ อาจไม่ได้มีการปรับตัวหรือมีการพัฒนาตนเองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเสมอไป เนื่องจากยังมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้แรงงานบางกลุ่มเลือกที่จะทำงานหรืออาชีพตามความต้องการของตน ซึ่งกระทรวงแรงงาน (2563) กล่าวว่า ในการเลือกอาชีพจำเป็นต้องมีการเริ่มต้นด้วยการวางแผนชีวิตด้านอาชีพ ตั้งแต่วัยเรียน ซึ่งเป็นการวางแผนระยะยาวที่ต้องใช้เวลาอย่างมาก และใช้ความพยายามอย่างมาก ผลตอบแทนที่ได้รับก็คุ้มค่า สิ่งสำคัญในการตัดสินใจเลือกอาชีพขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการ คือ ปัจจัยภายนอก เช่น แนวโน้มของตลาดแรงงาน ลักษณะของงาน สภาพแวดล้อมของงาน คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ การเข้าประกอบอาชีพ รายได้ และความก้าวหน้า เป็นต้น และปัจจัยภายใน คือ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ความสนใจ บุคลิกภาพ เพศ อายุ สุขภาพ สติปัญญา ความถนัด ทักษะ ความสัมฤทธิ์ผล ประสิทธิภาพ ระดับความกล้าเสี่ยง ความไม่ยืดหยุ่น และความรู้สึกเกี่ยวกับคุณค่าแห่งตน เป็นต้น

คณะวิทยาการจัดการ เปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรี 4 หลักสูตร คือ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต หลักสูตรเศรษฐศาสตรบัณฑิต หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต จำนวน 8 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการจัดการ สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และสาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ ในปี 2558 เปิดสาขาวิชาใหม่ คือ สาขาวิชาการเงิน คณะวิทยาการจัดการมีอาคาร 1 หลัง เป็นที่ตั้งของสำนักงานคณะ ห้องสมุด ห้องประชุม ห้องให้คำปรึกษา

ทางการวิจัย ห้องพักอาจารย์ อีกทั้งมีอาคารเรียนและห้องปฏิบัติการสาขาวิชาต่างๆ ศูนย์ข้อมูลธุรกิจ ศูนย์สหกิจศึกษาอยู่ที่อาคารสหวิทยาการจัดการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา (มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, คณะวิทยาการจัดการ, 2558) ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ที่เรียนจบในหลักสูตรบริหารธุรกิจจะเลือกทำงานเกี่ยวกับธนาคาร บริษัท หรือหน่วยงานที่สามารถเข้าไปทำงานได้ง่ายและรวดเร็ว อีกทั้งนักศึกษาที่จบการศึกษาด้านการบริหารธุรกิจเป็นที่ต้องการของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน สำหรับนักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ก็จะมีแนวโน้มในอาชีพที่มีรายได้ดี หรือมีทุนที่ ญาติ หรือคนที่รู้จักแนะนำ แม้งานที่ทำจะไม่ตรงกับสาขาที่จบก็ตาม

การเลือกทำงานในหน่วยงานหรือองค์กรใดนั้น โดยทั่วไปมักพิจารณาจากผลตอบแทนและสวัสดิการที่ดี มีความมั่นคง สภาพแวดล้อมในการทำงาน หรือตรงกับความรู้ความสามารถ อย่างไรก็ตาม จีรนนท์ ไวยศรีแสง (2552) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและด้านอื่นๆ อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและวิทยาการ ทำให้มีอาชีพเกิดขึ้นมากมาย แต่ละอาชีพจะเหมาะสมกับบุคคลหนึ่ง แต่อาจจะไม่เหมาะสมกับอีกบุคคลหนึ่ง ทั้งนี้ก็เนื่องจากบุคคลมีความแตกต่างกันในหลายด้าน เช่น บุคลิกภาพ ค่านิยม ความสามารถ ความถนัด ถ้าบุคคลใดตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง ย่อมมีความสุขในการทำงาน และมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอย่างมาก ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลใดเลือกประกอบอาชีพไม่เหมาะสมกับตนเองจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ไม่มีความสุขและมีโอกาสประสบความสำเร็จได้ยาก นอกจากนี้ยังเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติอีกด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เพื่อให้ทราบถึงความต้องการเลือกประกอบอาชีพ หรือมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลหรือแรงจูงใจในการเลือกประกอบอาชีพแต่ละด้านตามความต้องการของนักศึกษา ซึ่งน่าจะเป็นข้อมูลที่เกิดประโยชน์ต่อการนำผลการศึกษาไปพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของบัณฑิตในรุ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน จะมีปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่มีสาขาต่างกัน จะมีปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของประชากรเป้าหมาย แล้วนำผลมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งมีการดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 604 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, 2562) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนของประชากรของ Krejcie & Morgan (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553) กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95% จึงได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 235 คน โดยเป็นนักศึกษาระบบบริหารการบัญชี ร้อยละ 32.80 รองลงมา สาขาวิชาการจัดการ ร้อยละ 14.50 สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์ ร้อยละ 12.80 สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ร้อยละ 9.80 สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ร้อยละ 8.90 สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม ร้อยละ 7.20 การเงิน ร้อยละ 5.10 สาขาวิชา

การตลาด ร้อยละ 4.70 และสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ร้อยละ 4.20 ตามลำดับ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งกำหนดค่าคะแนนของระดับความเห็นในแบบสอบถามไว้ 5 ระดับ โดยแบ่งสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านปัจจัยที่ผลการเลือกงาน ได้แก่ ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน ด้านองค์กร ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ด้านลักษณะของงาน และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ส่วนที่ 3 แบบสอบถามแบบปลายเปิด สำหรับแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

วิธีหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยผ่านการตรวจสอบความแม่นยำจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน และนำไปทดลองสอบถาม (Try-out) กับกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ .860

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคณะผู้วิจัย ซึ่งใช้แบบสอบถาม จำนวน 235 ชุด โดยแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามแบ่งได้ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยาย และสรุปผลการดำเนินการวิจัย

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลสมมติฐาน ตอนที่ 3 ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน

(Independent Test) การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance: ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พบว่า ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 78.30 และเป็นนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 32.80

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยรวม

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัจจัย
1. ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน	4.38	0.61	มาก
2. ด้านองค์กร	4.11	0.57	มาก
3. ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคง	4.25	0.54	มาก
4. ด้านลักษณะของงาน	4.29	0.63	มาก
5. ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม	3.71	0.76	มาก
รวม	4.15	0.62	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยมากที่สุด คือ ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.61) รองลงมา ด้านลักษณะของงาน ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.63) ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคง ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.54) ด้านองค์กร ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.57) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.76) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงาน ของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงาน ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัจจัย
1. มีค่าจ้างและผลตอบแทนตรงกับความรู้ ความสามารถ	4.31	0.70	มาก
2. มีสวัสดิการที่เหมาะสม เช่น ค่า รักษาพยาบาล เงินกองทุนสำรองเลี้ยง ชีพ วันหยุด วันลาพักร้อน เป็นต้น	4.41	0.74	มาก
3. มีโบนัสประจำปี	4.42	0.77	มาก
รวม	4.38	0.74	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงาน ของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ด้านค่าจ้างและ ผลตอบแทน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.74) เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยมากที่สุด คือ มีโบนัสประจำปี ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.77) รองลงมา งานที่มีสวัสดิการที่เหมาะสม เช่น ค่ารักษาพยาบาล เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ วันหยุด วันลาพักร้อน เป็นต้น ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.74) และข้อที่มีค่าปัจจัยต่ำสุด คือ มีค่าจ้าง และผลตอบแทนตรงกับความรู้ ความสามารถ ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.70) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงาน ของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ด้านองค์กร

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงาน ด้านองค์กร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัจจัย
1. องค์กรประเภทหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน เป็นต้น	4.05	0.82	มาก
2. องค์กรที่มีขนาดใหญ่	3.92	0.82	มาก
3. องค์กรที่มีชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดี	4.11	0.77	มาก
4. องค์กรที่มีวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม ขององค์กรที่ดี	4.39	0.71	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงาน ด้านองค์กร	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัจจัย
5. องค์กรที่มีเครื่องแต่งกายขององค์กรที่มี เอกลักษณ์ชัดเจนและสวยงาม	4.06	0.86	มาก
รวม	4.11	0.80	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยในการเลือกงานของ นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษา ในระดับปริญญาตรี คณะ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ด้านองค์กร อยู่ ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยมากที่สุด คือองค์กรที่มี วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ดี ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.71) รองลงมา องค์กรที่มีชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดี ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.77) องค์กรที่มีเครื่องแต่งกายขององค์กรที่มี เอกลักษณ์ชัดเจนและสวยงาม ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.86) องค์กรประเภทหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน เป็นต้น ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.82) และข้อที่มีค่าปัจจัยต่ำสุด คือ องค์กรที่มีขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.82) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานด้าน ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัจจัย
1. องค์กรที่มีการสนับสนุนด้านการพัฒนา ความรู้ ความสามารถ จัดอบรม และ ศึกษาดูงาน	4.20	0.68	มาก
2. องค์กรที่มีระเบียบ ข้อบังคับที่ชัดเจนใน การเลื่อนตำแหน่ง	4.20	0.70	มาก
3. องค์กรที่มีระบบการบริหารงานที่ เอื้ออำนวยต่อความก้าวหน้าในอาชีพ	4.35	0.67	มาก
รวม	4.25	0.68	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยในการเลือกงานของ นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ด้านความก้าวหน้า และความมั่นคงในงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.68)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยมากที่สุด คือ องค์กรที่มีระบบการบริหารงานที่เอื้ออำนวยต่อความก้าวหน้าในอาชีพ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.67) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ องค์กรที่มีการสนับสนุนด้านการพัฒนาความรู้ ความสามารถ จัดอบรมและศึกษาดูงาน ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.68) และองค์กรที่มีระเบียบ ข้อบังคับที่ชัดเจนในการเลื่อนตำแหน่ง ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.70)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ด้านลักษณะของงาน

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงาน ด้านลักษณะของงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัจจัย
1. ตรงกับความรู้ ความสามารถ	4.26	0.76	มาก
2. ตรงกับความสนใจ	4.35	0.75	มาก
3. มีโอกาสในการแสวงหาความรู้ ความสามารถ และพัฒนาตนเอง	4.26	0.75	มาก
รวม	4.29	0.75	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ด้านลักษณะของงาน พบว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยสูงสุด คือ ตรงกับความสนใจ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.75) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ได้แก่ มีโอกาสในการแสวงหาความรู้ความสามารถ และพัฒนาตนเอง ($\bar{X} = 4.26$, S.D. =

0.75) และตรงกับความรู้ ความสามารถ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.76)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงาน ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัจจัย
1. ทำงานในองค์กรที่เดียวกันกับเพื่อน	3.49	1.03	ปานกลาง
2. ทำงานในองค์กรที่ครอบคลุมความต้องการ	3.50	1.02	ปานกลาง
3. ทำงานในองค์กรตามที่รุ่นพี่และ สถานศึกษาแนะนำ	3.67	0.94	มาก
4. ทำงานในองค์กรที่จะช่วยให้ประหยัด ที่พัก ค่าเดินทาง และค่าใช้จ่ายอื่นๆ	4.16	0.89	มาก
รวม	3.71	0.97	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม พบว่า ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 0.97) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยสูงสุด คือ ทำงานในองค์กรที่จะช่วยให้ประหยัดที่พัก ค่าเดินทาง และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.89) รองลงมา ทำงานในองค์กรตามที่รุ่นพี่และสถานศึกษาแนะนำ ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.94) ทำงานในองค์กรที่ครอบคลุมความต้องการ ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 1.02) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยต่ำสุด คือ ทำงานในองค์กรที่เดียวกันกับเพื่อน ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 1.03) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงาน ของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำแนกตามเพศ

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงาน	ชาย		หญิง		t	P-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน	4.22	0.66	4.42	0.59	-2.094	0.037*
ด้านองค์กร	4.05	0.63	4.12	0.56	-0.783	0.435
ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคง	4.15	0.60	4.28	0.51	-1.540	0.125
ด้านลักษณะของงาน	4.15	0.76	4.33	0.58	-1.557	0.124
ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม	3.84	0.77	3.67	0.76	1.465	0.144

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงาน	ชาย		หญิง		t	p-value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
รวม	4.08	0.68	4.16	0.60	-1.148	0.252

*p-value < .05

จากตารางที่ 7 พบว่า นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ที่มีเพศต่างกัน มีปัจจัยและความสำคัญที่มีผลต่อการเลือกงานโดยรวมไม่ต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน

พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานแตกต่างกันด้านเดียว คือ ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยอื่นไม่มีความแตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำแนกตามสาขา

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงาน		Sum of Squares	df	Mean Square	F	p-value
ด้านแรงงานและผลตอบแทน	Between Groups	16.582	8	2.073	6.709	0.00*
	Within Groups	69.822	226	0.309		
	Total	86.405	234			
ด้านองค์กร	Between Groups	12.188	8	1.524	5.374	0.00*
	Within Groups	64.072	226	0.284		
	Total	76.260	234			
ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคง	Between Groups	9.311	8	1.164	4.523	0.00*
	Within Groups	58.153	226	0.257		
	Total	67.464	234			
ด้านลักษณะของงาน	Between Groups	13.460	8	1.682	4.876	0.00*
	Within Groups	77.975	226	0.345		
	Total	91.435	234			
ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม	Between Groups	47.452	8	5.931	15.219	0.00*
	Within Groups	88.079	226	0.390		
	Total	135.531	234			
โดยรวม	Between Groups	10.921	8	1.365	8.788	0.00*
	Within Groups	35.106	226	0.155		
	Total	46.028	234			

*p - value < .05

จากตารางที่ 8 พบว่านักศึกษาที่ศึกษาสาขาต่างกัน มีปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาสาขาต่างกัน มีปัจจัยที่มีผล

ต่อการเลือกงาน ด้านแรงงานและผลตอบแทน ด้านองค์กร ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคง ด้านลักษณะของงาน และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีปัจจัยในการเลือกงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจจะมาจกสภาพเศรษฐกิจ ค่าครองชีพที่สูงขึ้น การแข่งขัน ความต้องการในการทำงานที่มีรายได้มาก เพื่อให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ และความต้องการที่จะพัฒนาก้าวหน้าในอาชีพในยุคปัจจุบัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยมากที่สุด คือ ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสฏฐวุฒิ หนูเม คำ และสัชฌ์เศรษฐี เรื่องเดชสุวรรณ (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของบัณฑิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทิร์น ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของบัณฑิตสูงที่สุด คือ ปัจจัยด้านค่าจ้างและผลประโยชน์ตอบแทน ซึ่งเป็นความต้องการมีรายได้เพียงพอ กับค่าครองชีพ

1.2 ด้านองค์กร นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษา ในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีปัจจัยด้านองค์กรมากที่สุด คือ องค์กรที่มีวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ดี องค์กรที่มีชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดี องค์กรที่มีเครื่องแต่งกายขององค์กรที่มีเอกลักษณ์ชัดเจนและสวยงาม และองค์กรประเภทหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาคภูมิ สิงห์แก้ว, ณัฐพล บุญมี, ทศพล ศรีพุด, พินรัตน์ นุชโพธิ์ และ ศุภศิริ สุวรรณเกษร (2560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชนแผ่นดินธรรม-แผ่นดินทอง ตำบลตะพานหิน อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับ

มาก โดยที่ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพมากที่สุดที่ด้านองค์กร

1.3 ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีปัจจัยด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงานอยู่ในระดับมาก คือ องค์กรที่มีระบบการบริหารงานที่เอื้ออำนวยต่อความก้าวหน้าในอาชีพ มีการสนับสนุนด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถ จัดอบรมและศึกษาดูงาน องค์กรที่มีระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจนในการเลื่อนตำแหน่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภินันท์ ทรัพย์มาก และเนตรนภา ไวยโยเลิศศักดิ์ (2559) พบว่า ปัจจัยสูงในการเลือกอาชีพด้านความมั่นคงในการทำงานส่งผลต่อการเลือกอาชีพรับราชการ

1.4 ด้านลักษณะของงาน นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีระดับความพึงพอใจ ด้านลักษณะของงานอยู่ในระดับมาก คือ ตรงกับความสนใจ ตรงกับความรู้ความสามารถ มีโอกาสในการแสวงหาความรู้ ความสามารถ และพัฒนาตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพอนันต์ เพียรมั่นคง (2559) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลในการเลือกอาชีพของนักศึกษาสาขาการจัดการการบิน สถาบันเทคโนโลยีการบิน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ พบว่า ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกหน่วยงานที่มีระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจนในการเลื่อนตำแหน่งงาน และหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนการทำงานต่างสาขา หรือต่างประเทศเพื่อเพิ่มทักษะและศักยภาพในการทำงานมากที่สุด

1.5 ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม นักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย มีระดับความพึงพอใจในปัจจัย ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมในเรื่องของความต้องการทำงานในองค์กรตามที่รุ่นพี่และสถานศึกษาแนะนำ และความต้องการทำงานในองค์กรที่จะช่วยให้ประหยัดที่พัก ค่าเดินทางและค่าใช้จ่ายอื่นๆ อยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการทำงานในองค์กรที่ครอบครัวต้องการ และความต้องการทำงานในองค์กรที่เดียวกันกับเพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาคภูมิ สิงห์แก้ว และ คณะ (2560) ได้ศึกษา

เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชนแผ่นดินธรรม-แผ่นดินทอง ตำบลตะพานหิน อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ 4 ด้าน ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านองค์กร ด้านครอบครัว ด้านสภาพแวดล้อมและสังคม และด้านเพื่อนตามลำดับ

2. เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษา ในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่า นักศึกษาที่มีสาขาแตกต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร เจริญศรีวิริยะกุล (2559) พบว่า สาขาวิชา มีผลต่อปัจจัยในการตัดสินใจเลือกสถานประกอบการในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแตกต่างกัน ส่วนนักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกันมีปัจจัยและความสำคัญที่มีผลต่อการเลือกงานโดยรวมไม่ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธินทร ชูติพงษ์รุ่งโรจน์ (2558) พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ส่งผลต่อการเลือกทำงานกับสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ 4 แห่งของ First Jobber ไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษา ในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยมากที่สุด คือ ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน รองลงมาด้านลักษณะของงาน ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคง ด้านองค์กร ด้านที่มีค่าปัจจัยต่ำสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ตามลำดับ ดังนี้

1.1 ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยมากที่สุด คือ มีโบนัสประจำปี รองลงมา คือ งานที่มีสวัสดิการที่เหมาะสม เช่น ค่ารักษาพยาบาล เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ วันหยุด วันลาพักร้อน เป็นต้น และข้อที่มีค่าปัจจัยต่ำสุด คือ มีค่าจ้างและผลตอบแทนตรงกับความรู้ ความสามารถ

1.2 ด้านองค์กร เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยมากที่สุด คือองค์กรที่มีวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ดี รองลงมา คือ องค์กรที่มีชื่อเสียงและภาพลักษณ์ที่ดี และข้อที่มีค่าปัจจัยต่ำสุด คือ องค์กรที่มีขนาดใหญ่

1.3 ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยมากที่สุด คือ องค์กรที่มีระบบการบริหารงานที่เอื้ออำนวยต่อความก้าวหน้าในอาชีพ รองลงมา คือ องค์กรที่มีการสนับสนุนด้านการพัฒนาความรู้ ความสามารถ จัดอบรมและศึกษาดูงาน และข้อที่มีค่าปัจจัยต่ำสุด คือ องค์กรที่มีระเบียบข้อบังคับที่ชัดเจนในการเลื่อนตำแหน่ง

1.4 ด้านลักษณะของงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยมากที่สุด คือ ตรงกับความสนใจ รองลงมา คือ มีโอกาสในการแสวงหาความรู้ ความสามารถ และพัฒนาตนเอง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยต่ำสุด คือ ตรงกับความรู้ ความสามารถ

1.5 ด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยมากที่สุด คือ ทำงานในองค์กรที่จะช่วยให้ประหยัดที่พัก ค่าเดินทาง และค่าใช้จ่ายอื่นๆ รองลงมา คือ ทำงานในองค์กรตามที่รุ่นพี่และสถานศึกษาแนะนำ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยระดับปัจจัยต่ำสุด คือ ทำงานในองค์กรที่เดียวกันกับเพื่อน

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษา ในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย พบว่า

2.1 นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกันมีปัจจัยและความสำคัญที่มีผลต่อการเลือกงานโดยรวมไม่ต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่มีเพศแตกต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานแตกต่างกันด้านเดียว คือ ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 นอกนั้นไม่แตกต่าง

2.2 นักศึกษาที่มีสาขาแตกต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่มีสาขาแตกต่างกันมีปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงาน ด้านแรงงาน

และผลตอบแทน ด้านองค์กร ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคง ด้านลักษณะของงาน และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ปัจจัยด้านค่าแรงงานและผลตอบแทน ด้านองค์กร ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคง ด้านลักษณะของงาน และด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ต่างมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษา ในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะปัจจัยด้านค่าแรงงานและผลตอบแทนที่มีมากที่สุด ซึ่งข้อมูลดังกล่าว สามารถเป็นประโยชน์ต่อองค์กรต่างๆ ที่ต้องการสรรหาพนักงาน บุคลากรในการทำงาน ช่วยเพิ่มอัตราการสมัครงานของนักศึกษาที่จบใหม่ และช่วยให้ผู้บริหารหรือฝ่ายทรัพยากรบุคคล นำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงนโยบายการรับสมัครงานให้สอดคล้องกับความต้องการทั้งของผู้ปฏิบัติงานและองค์กร

2. สาขา คณะ สถาบันการศึกษา หรือมหาวิทยาลัย ควรมีการแนะแนวอาชีพและให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ การทำงานต่างๆ ให้แก่นักศึกษา ก่อนที่นักศึกษาจะเลือกตัดสินใจในการประกอบอาชีพนั้นๆ เพื่อจะได้เป็นแนวทางที่ดีของนักศึกษาในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเพิ่มข้อมูลทั่วไปในเรื่องของผลการเรียน ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อปัจจัยในการเลือกงาน และศึกษาให้ครอบคลุมถึงเรื่องการเลือกงานที่ไม่ใช่งานประจำ หรืองานที่ไม่ใช่เฉพาะด้านของตน เพราะนักศึกษาที่จะสำเร็จการศึกษาบางคน ต้องการงานที่เป็นอิสระ หรือต้องการทำงานที่ไม่ใช่สายงานที่ตัวเองเรียนมา

2. ควรศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน ก่อนทำการศึกษาวจัย เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน จะเป็นประโยชน์ในการสร้างแบบสอบถามให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงแรงงาน. (2563, 3 มีนาคม). แนวทางการตัดสินใจเลือกอาชีพ. สืบค้นจาก <https://lb.mol.go.th>
- จิรนนท์ ไวยศรีแสง. (2552, 1 กุมภาพันธ์). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. สืบค้นจาก <http://library1.nida.ac.th/termpaper6/sd/2552/19568.pdf>
- นพอนันต์ เพียรมั่นคง. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลในการเลือกอาชีพของนักศึกษา นักศึกษาสาขาการจัดการการ บิน สถาบันเทคโนโลยีการบิน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตบางพระ. เอกสารการประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 7 (น. 24-38). การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาตินานาชาติ ครั้งที่ 7 มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่, สงขลา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาสน์.
- พัชรินทร์ ชูติพงศ์รุ่งโรจน์. (2558, 9 มกราคม). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าทำงานกับสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ 4 แห่ง. สืบค้นจาก http://ethesis.archive.library.tu.ac.th/thesis/2015/TU_2015_5702030056_3554_2031.pdf
- ภาคภูมิ สิงห์แก้ว, ณัฐพล บุญมี, ทศพล ศรีพัฒน์, พิณรัตน์ นุชโพธิ์ และ ศุภศิวิ สุวรรณเกษตร. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของประชาชนในชุมชนแผ่นดินธรรม-แผ่นดินทอง ตำบลตะพานหิน อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร. เอกสารการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 "ราชชมงคลสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ยั่งยืนสู่ประเทศไทย 4.0" (น. 984-998). การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล, ปทุมธานี.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, คณะวิทยาการจัดการ. (2558). 3
ทศวรรษ 30 ปี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเลย. ขอนแก่น: เพ็ญพรินต์.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย สำนักส่งเสริมวิชาการและงาน
ทะเบียน. (2562). ข้อมูลจำนวนนักศึกษา ประจำปี
การศึกษา 2/2561. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
(อัดสำเนา).

ศิริพร เจริญศรีวิริยะกุล. (2559, 10 มีนาคม). การศึกษาปัจจัย
ในการตัดสินใจเลือกสถานประกอบการในการฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีค
หกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี. สืบค้นจาก [http://www.repository.rmutt.
ac.th/dspace/bitstream/123456789/3584/1/sirip
orn_ch_Research.pdf](http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/bitstream/123456789/3584/1/siriporn_ch_Research.pdf)

เศรษฐวุฒิ สุทธิวาทนฤพุมิ และ คณะ. (2560, 5 ตุลาคม).
หน้าตาการลงทุนในอนาคตจะเป็นรูปแบบใด.
สืบค้นจาก [https://www.prachachat.net/columns
/news-50289](https://www.prachachat.net/columns/news-50289)

เศรษฐวุฒิ หนู่มคำ และ สัณณเศรษฐ์ เรืองเดชสุวรรณ. (2557,
2 กุมภาพันธ์). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกงานของ
บัณฑิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทิร์น.
สืบค้นจาก [https://tci-thaijo.org/index.php/FEU/
article /view/24707](https://tci-thaijo.org/index.php/FEU/article/view/24707)

เสาวณี จันทะพงษ์ และ ธันวิธิดา วงศ์ประสงศ์. (2561, 5
มีนาคม). ศักยภาพการแข่งขันด้านทรัพยากรมนุษย์:
ไทยอยู่ที่ไหนและจะสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21
อย่างไร. สืบค้นจาก [https://www.bangkokbiz
news.com/blogs/columnist/118683](https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/118683)

อภิณัฐ ทรัพย์มาก และ เนตรนภา ไวทยเลิศศักดิ์. (2559).
ปัจจัยจูงใจในการเลือกอาชีพราชการ ก่อนและหลัง
การประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ
พลเรือน พ.ศ. 2551: กรณีสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. *วารสาร
บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร*, 11(1),
83-97.

การพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

Sustainable and Intelligent Rural Development in Mueang District, Chachoengsao Province

วิทยา เต่าสา^{1*} ภัทราพร สร้อยทอง² นฤมล อินทวิเชียร² ประสาร อินทเจริญ³

Wittaya Taosa^{1*} Phattraporn Soyong² Narumon Intarawichian² Prasarn Inthacharoen³

Corresponding author's E-mail: wittaya.tao@ru.ac.th, phat_jan@yahoo.com, narumoni@go.buu.ac.th, prasarni@go.buu.ac.th

(Received: September 28, 2021; Revised: December 16, 2021; Accepted: March 23, 2022)

บทคัดย่อ

การพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอทางเลือกในการจัดการพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวของพื้นที่เมือง ที่อยู่อาศัยและเขตอุตสาหกรรม โดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ความเหมาะสมของพื้นที่ต่อการรองรับการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดอย่างยั่งยืน ร่วมกับการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 7 ด้าน คือ ด้านสาธารณสุข ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณูปโภค ด้านการศึกษา ด้านการเกษตร ด้านพลังงาน และด้านการเชื่อมโยงสื่อสาร

ผลการศึกษาพบว่า การประเมินความเหมาะสมของการรองรับการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดอย่างยั่งยืน โดยใช้ปัจจัย 7 ด้าน ความเหมาะสมของพื้นที่ระดับมากกระจายอยู่รอบบริเวณเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา เมื่อห่างจากเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราออกไประดับความเหมาะสมก็จะลดลงตามระยะทาง หลังจากวางแผนพัฒนาพื้นที่โดยใช้ปัจจัย 5 ด้าน คือ ด้านสาธารณสุข ด้านสาธารณูปโภค ด้านการเกษตร ด้านพลังงาน และด้านการเชื่อมโยงสื่อสาร ผลลัพธ์ที่เกิดจากการพัฒนาปัจจัย 5 ด้าน ทำให้พื้นที่ที่มีระดับความเหมาะสมมากขึ้นกระจายทั่วพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ระดับเหมาะสมปานกลาง และพื้นที่ระดับความเหมาะสมน้อยลดลงอย่างมาก

คำสำคัญ: การพัฒนาพื้นที่ชนบท พื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดอย่างยั่งยืน ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

Abstract

Sustainable and Intelligent Rural Development in Mueang District Chachoengsao's objective was proposing alternatives for area management in residential and industrial zones with geographic information system as tool to analyze suitability of the intelligent development in rural areas along with hierarchical analysis in seven aspect as health care, environment, facilities, education, agriculture, energy and communication.

The result found that the suitable areas scattered in Chachoengsao municipality and the suitability decreased according to the distance from the municipality. After planning the development with five aspects as health care, facilities, agriculture, energy and communication, the suitability of some areas increased to 'medium' level and had fewer 'low' suitability areas.

Keywords: rural area development, sustainable and intelligent rural area, geographic information system

¹ นักศึกษาระดับบัณฑิต หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภูมิสารสนเทศศาสตร์ คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาภูมิสารสนเทศศาสตร์ คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

¹ Candidate, Philosophy Program in Geoinformatics, Faculties of Geoinformatics, Burapha University

² Lecturer, Geoinformatics Program, Faculties of Geoinformatics, Burapha University

³ Lecturer, Aquatic Science Program, Faculties of Science, Burapha University

ความเป็นมาของปัญหา

ประชากรโลกที่มีการเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่อาศัยอยู่อย่างหนาแน่นเฉพาะในเขตเมือง หรือเขตที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เช่น นิคมอุตสาหกรรม ศูนย์กลางทางการค้าและการบริการ (Naldi, Nilsson, Westlund & Wixe, 2015) ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม ปัญหาที่อยู่อาศัยไม่เพียงพอกับจำนวนประชากร มีการขยายตัวของที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับกับจำนวนประชากรและความต้องการที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้การขยายตัวของเมืองยังกระจายตัวรอบพื้นที่โดยรอบตัวเมือง บางส่วนที่ขยายออกไปยังพื้นที่ชนบทที่อยู่ห่างออกไป ทำให้เกิดการพัฒนารูปแบบพื้นที่อย่างก้าวกระโดดของพื้นที่ชนบทตามมา (McGlynn, 2018) ก่อให้เกิดปัญหาด้านการจราจร มลพิษสิ่งแวดล้อมทั้งทางน้ำ อากาศ รวมไปถึงการจัดการขยะที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นตามจำนวนผู้ที่เข้ามาพักอาศัย และปัญหาสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการไม่เพียงพอกับความต้องการใช้งานตามมาอีกด้วย (ปริญทร์ นาคสิงห์, กังสดาล เขารั้ววัฒนกุล, ชลิตา บัณฑุวงศ์ และ อังกูร หงษ์คนานูเคราะห์, 2560)

แนวคิดการจัดการหมู่บ้านที่ชาญฉลาด หรือ Smart Village รวมไปถึงการจัดการพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาด หรือ Smart Rural ถูกนำมาใช้จัดการปัญหาการขยายตัวของพื้นที่เมืองอย่างไว้ระบบในเขตชนเมืองและชนบท ซึ่งเป็นการวางแผนเพื่อจัดการการขยายตัวของเมืองในพื้นที่ชนเมือง และพื้นที่ชนบทให้สามารถเชื่อมโยงกับการพัฒนาด้านสาธารณสุขโรค เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีการพัฒนาให้ทันสมัย รวมไปถึงการเข้าถึงการบริการของภาครัฐและเอกชนอย่างสะดวก รวดเร็ว ส่งผลทำให้เกิดการขยายตัวของการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ชนบทมากยิ่งขึ้น ลดการอพยพเข้าสู่เมือง ทำให้เกิดความแออัดในเขตเมืองอีกทางหนึ่งด้วย (McGlynn, 2018)

ปัญหาการขยายตัวของเมืองอย่างไม่เป็นระเบียบ ออกสู่พื้นที่ชนเมืองและพื้นที่ชนบทในประเทศไทยมีอยู่อย่างต่อเนื่อง เป็นผลมาจากการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผังเมืองยังไม่สามารถนำไปบังคับใช้ในทุกพื้นที่ เนื่องจากแต่ละเมืองเป็นลักษณะของเมืองโตเดี่ยว กรุงเทพมหานครเป็นเพียงเมืองเดียวที่มีการขยายความเป็นเมืองจนเต็มพื้นที่ ส่วนเมืองใหญ่ในแต่ละภูมิภาคจะมีการขยายตัวของเมืองเฉพาะ

ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจหรือศูนย์กลางของเมืองเท่านั้น ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการจัดการพื้นที่ มีความสลับซับซ้อนในการจัดการพื้นที่อย่างมาก ทำให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ตามมา (อริสา จันทบุญมา และจิรัฐ เจนพิงพร, 2561)

โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ส่งผลทำให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปีที่เริ่มโครงการ โดยมีพื้นที่ในการรองรับโครงการดังกล่าว ประกอบด้วย จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี และจังหวัดระยอง มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาภาคอุตสาหกรรมให้มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จากนั้นจึงได้พัฒนาให้เป็นเขตระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกใน พ.ศ. 2560 โดยมีการกำหนดให้จังหวัดฉะเชิงเทราเป็นพื้นที่รองรับที่อยู่อาศัย ส่งผลทำให้เกิดการขยายตัวของเมืองอยู่ในอัตราที่สูง โดยเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราและพื้นที่โดยรอบ โดยพื้นที่รอบเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตร รวมทั้งอยู่ในเขตการบังคับใช้กฎหมายผังเมือง ซึ่งเป็นผังเมืองที่รองรับการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกอีกด้วย (สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา, 2560)

จากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศเพื่อวางแผนจัดการพื้นที่ชนบทอย่างชาญฉลาดและยั่งยืน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีการนำเอาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดอย่างยั่งยืน 7 ปัจจัย โดยบูรณาการระหว่างแนวคิดการจัดการหมู่บ้านที่ชาญฉลาด (Smart village) กับแนวคิดการจัดการพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาด (Smart rural) แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนในแต่ละปัจจัยตามลำดับความสำคัญ เมื่อนำไปวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น ทำให้ได้ค่าถ่วงน้ำหนักของแต่ละปัจจัยที่ไม่เท่ากัน โดยใช้เครื่องมือคือระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล (วิทยา เต่าสา, 2565)

ผลการศึกษาพบว่าด้านสาธารณสุขโรคที่ชาญฉลาดมีความเหมาะสมต่อการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดอย่างยั่งยืนในระดับปานกลางมีพื้นที่มากที่สุด ด้านสิ่งแวดล้อมที่ชาญฉลาดมีความเหมาะสมในระดับมากครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด ด้านการเชื่อมโยงซึ่งเกี่ยวข้องการให้บริการสัญญาณ

โทรศัพท์เคลื่อนที่ รวมถึงการให้บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ต โดยมีระดับความเหมาะสมมากครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด ด้านสาธารณสุขที่ชาวนาผลาดมีความเหมาะสมในระดับน้อยที่ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด ด้านพลังงานที่ชาวนาผลาดมีความเหมาะสมในระดับน้อยครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด ด้านการศึกษาที่ชาวนาผลาดมีความเหมาะสมมากครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด และด้านการเกษตรที่ชาวนาผลาด ครอบคลุมพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในระดับน้อยมีพื้นที่มากที่สุด

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้ง 7 ปัจจัยโดยการนำแต่ละปัจจัยซ้อนทับด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ โดยในเขตอำเภอเมืองมีพื้นที่เหมาะสมต่อการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาวนาผลาดอย่างยั่งยืนในระดับปานกลางที่ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด รองลงมาคือพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในระดับน้อย และพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในระดับมากมีพื้นที่น้อยที่สุด โดยพื้นที่ที่มีระดับความเหมาะสมมากจะกระจายอยู่รอบเขตเทศบาลเมืองจะเซิงเทรา ซึ่งมีความเป็นเมืองอยู่ในระดับที่สูงอยู่แล้ว นอกจากนี้ปัจจัยด้านการเข้าถึงของเส้นทางคมนาคม และการบริการด้านต่างๆ ของภาครัฐ ยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อระดับความเหมาะสมของพื้นที่ต่อการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาวนาผลาดอย่างยั่งยืน เพื่อรองรับการพัฒนาเมืองที่จะมีการขยายตัวในอนาคต ตามนโยบายส่งเสริมให้พื้นที่จังหวัดจะเซิงเทราเป็นพื้นที่รองรับที่อยู่อาศัยในโครงการระเบียงเศรษฐกิจตะวันออกต่อไป

จากผลการศึกษาที่ปรากฏจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อเสนอทางเลือกในการจัดการพื้นที่ชนบทให้เกิดความชาวนาผลาดและยั่งยืน เพื่อที่จะสามารถรองรับการขยายตัวของเมืองซึ่งในปัจจุบันมีการกระจุกตัวอยู่ที่ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดจะเซิงเทรา ให้สามารถขยายตัวออกมาในพื้นที่โดยรอบเขตเทศบาลเมือง โดยพื้นที่ที่สามารถรองรับการขยายตัวของที่อยู่อาศัย เขตอุตสาหกรรม ซึ่งจะส่งผลทำให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่มีการวางแผน สามารถรองรับการขยายตัวของเมืองได้ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อเสนอทางเลือกในการจัดการพื้นที่เพื่อรองรับการขยายตัวของพื้นที่เมือง ที่อยู่อาศัยและเขตอุตสาหกรรม ให้เกิดความเป็น

พื้นที่ชนบทชาวนาผลาดอย่างยั่งยืนในอนาคต ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจะเซิงเทรา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ โดยใช้ข้อมูลเชิงพื้นที่และข้อมูลเชิงบรรยายประกอบการวิเคราะห์ โดยผลลัพธ์ที่ได้จะถูกแสดงออกมาในรูปแบบของแผนที่ ตารางแสดงระดับความเหมาะสมของพื้นที่ต่อการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาวนาผลาดอย่างยั่งยืน แผนภาพการพัฒนาปัจจัยด้านต่างๆ เพื่อใช้ในการรองรับการขยายตัวของเขตเมืองในอนาคตที่จะเกิดขึ้นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจะเซิงเทรา ซึ่งเป็นรูปแบบการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาวนาผลาดอย่างยั่งยืน

2. การวิจัยครั้งนี้มีการใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาวนาผลาดอย่างยั่งยืน โดยใช้ชุดข้อมูลที่จัดเก็บในฐานะข้อมูลระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ที่นักวิจัยได้ทำการศึกษาและปรับมาใช้กับพื้นที่ในเขตอำเภอเมือง ประกอบด้วย ข้อมูลด้านสาธารณูปโภค ข้อมูลด้านสาธารณสุข ข้อมูลด้านพลังงาน ข้อมูลด้านการเชื่อมโยง ข้อมูลด้านการศึกษา ข้อมูลด้านการเกษตร และข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยคัดเลือกปัจจัยเหล่านี้จากแนวคิดการจัดการหมู่บ้านที่ชาวนาผลาด (Smart village) กับแนวคิดการจัดการพื้นที่ชนบทที่ชาวนาผลาด (Smart rural)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ข้อมูลที่มีการจัดข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ข้อมูลทุติยภูมิ) ซึ่งได้จากการทำหนังสือความอนุเคราะห์ข้อมูลขอเขตการปกครองระดับตำบลในเขตอำเภอเมือง และข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมืองรวมปี 2562 จากสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดจะเซิงเทรา ข้อมูลที่ตั้งสถานพยาบาล จากสำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองจะเซิงเทรา ข้อมูลที่ตั้งโรงเรียนจำนวนบุคลากร และจำนวนนักเรียน ในเขตอำเภอเมือง จากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจะเซิงเทรา และข้อมูลสถิติการเกิดอาชญากรรมในรอบปี 2563 ในพื้นที่เขตอำเภอเมือง จากสถานีตำรวจภูธรเมืองจะเซิงเทรา นอกจากนี้ข้อมูลค่าน้ำหนักของแต่ละปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์มีการทำหนังสือพร้อมทั้งแบบให้ค่าน้ำหนักปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาวนาผลาดอย่าง

ยังยืน 7 ปัจจัยแก่ผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ค่าคะแนนลำดับความสำคัญ และข้อมูลบางส่วนที่ยังไม่มีการจัดทำขึ้นมา จะทำการเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (Global Positioning System: GPS) ในการเก็บข้อมูล พร้อมกับมีการใช้ภาพข้อมูลดาวเทียม Worldview-3 จาก Google Earth ร่วมกับการสำรวจภาคสนาม ในการสร้างฐานข้อมูลที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีในการให้บริการ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีการจัดทำข้อมูลไว้เรียบร้อยแล้วที่เป็นข้อมูลเชิงพื้นที่ที่จัดเก็บในรูปแบบฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ ข้อมูลทางสถิติที่สามารถนำมาแสดงผลในรูปแบบข้อมูลเชิงพื้นที่ ส่วนข้อมูลตำแหน่งของสาธารณูปโภคที่จะมีการสร้างในอนาคต โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS) และการสำรวจจากข้อมูลภาพดาวเทียม Worldview-3 ที่ให้บริการใน Google Earth

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือคือ เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วย ระบบการกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS) การสำรวจระยะไกล (Remote Sensing: RS) และระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) โดยใช้ฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในรูปแบบของขอบเขตการปกครองระดับตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยได้มีการกันพื้นที่เขตเทศบาลเมือง จังหวัดฉะเชิงเทราออก เนื่องจากมีการขยายตัวของเมืองอย่างหนาแน่น พร้อมกับมีความเป็นเมืองสูงอย่างมาก

จากนั้นทำการศึกษาแนวคิดการจัดการหมู่บ้านที่ชาญฉลาด (Smart village) กับแนวคิดการจัดการพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาด (Smart rural) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เหมาะสมต่อการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาด พบว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องจำนวน 7 ปัจจัย ประกอบด้วย ด้านสาธารณูปโภคที่ชาญฉลาด ด้านสิ่งแวดล้อมที่ชาญฉลาด ด้านสาธารณสุขที่ชาญฉลาด ด้านพลังงานที่ชาญฉลาด ด้านการเชื่อมโยงที่ชาญฉลาด ด้านการเกษตรที่ชาญฉลาด และด้านการศึกษาที่ชาญฉลาด ซึ่งได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน ประกอบด้วย นักผังเมืองจำนวน 3 คน นักพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ จำนวน 3 คน นักวิชาการด้านสาธารณสุข จำนวน 2 คน ครู-อาจารย์ จำนวน

1 คน และนักประชาสัมพันธ์ จำนวน 1 คน จัดลำดับความสำคัญของปัจจัยทั้ง 7 ปัจจัย ด้วยการให้ค่าคะแนนความสำคัญของปัจจัย จากนั้นทำการเปรียบเทียบค่าความสำคัญของปัจจัยโดยจำคู่กันในแต่ละปัจจัยจนครบทั้ง 7 ด้าน

ทำการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น (Analytical Hierarchy Process: AHP) โดยใช้ค่าความสำคัญตามให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 10 คน รวมถึงค่าความแตกต่างจากการจับคู่เปรียบเทียบปัจจัยทั้ง 7 ด้านเข้าด้วยกัน จากนั้นเข้ากระบวนการแปลงค่าลำดับความแตกต่างของปัจจัยเป็นค่าตัวเลขในการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้น โดยค่าความแตกต่างของปัจจัยจะมีลำดับชั้นที่ชัดเจนประกอบด้วย 1 มีความสำคัญเท่ากัน 3 ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งสำคัญกว่าปานกลาง 5 ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งสำคัญกว่ามาก 7 ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งมีความสำคัญกว่ามากที่สุด 9 ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งมีความสำคัญกว่ามากกว่าสูงสุด ส่วนค่า 2, 4, 6, 8 เป็นค่าความสำคัญของปัจจัยที่อยู่กึ่งกลางระหว่างช่วงของระดับความสำคัญ ซึ่งไม่มีผลหรือส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายแต่อย่างใด การตีความค่าความสำคัญจึงเป็นค่าความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิเคราะห์เชิงลำดับชั้นจำเป็นต้องระมัดระวังในการแทนค่าในการคำนวณ

เมื่อทำการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักของปัจจัย ตามกระบวนการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้นแล้วได้ค่าน้ำหนักของแต่ละปัจจัยออกมามีดังนี้ ปัจจัยด้านสาธารณูปโภคที่ชาญฉลาดมีค่าน้ำหนัก 0.33 ในด้านสิ่งแวดล้อมที่ชาญฉลาดมีค่าน้ำหนัก 0.24 ปัจจัยด้านการเชื่อมโยงที่ชาญฉลาดมีค่าน้ำหนัก 0.14 ปัจจัยด้านสาธารณสุขที่ชาญฉลาดมีค่าน้ำหนัก 0.13 ปัจจัยด้านพลังงานที่ชาญฉลาดมีค่าน้ำหนัก 0.06 ปัจจัยด้านการศึกษาที่ชาญฉลาดมีค่าน้ำหนัก 0.05 และปัจจัยด้านการเกษตรที่ชาญฉลาดมีค่าน้ำหนัก 0.04 นำค่าที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้นไว้ใช้สำหรับเป็นค่าน้ำหนักการวิเคราะห์ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ต่อไป

นำค่าปัจจัยย่อยของแต่ละปัจจัยหลักมาทำการสร้างเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ โดยทำการสร้างเป็นฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ โดยใช้รูปปิดแทนข้อมูลในแต่ละปัจจัยย่อย ซึ่งได้มีการสร้างการเข้าถึงหรือเขตบริการโดยใช้การสร้างแนวกันชนตามระยะทางที่กำหนดไว้ในแต่ละปัจจัยย่อยแล้วให้ค่าคะแนนการเข้าถึงหรือเขตบริการตามที่กำหนดไว้

จากนั้นนำเอาข้อมูลย่อยของแต่ละปัจจัยมาทำการซ้อนทับกันด้วยกระบวนการซ้อนทับ (Overlay) ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ จะได้ความเหมาะสมของแต่ละปัจจัยในการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดอย่างยั่งยืนออกมา

เมื่อได้ความเหมาะสมของแต่ละปัจจัยครบทั้ง 7 ปัจจัยแล้ว ทำการให้ค่าน้ำหนักที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงลำดับชั้นในแต่ละปัจจัย คำนวณค่าคะแนนรวมของปัจจัยทั้ง 7 แล้วคูณด้วยค่าถ่วงน้ำหนักของแต่ละปัจจัย จะได้ค่าคะแนนความเหมาะสมของพื้นที่แต่ละปัจจัยออกมา นำไปทำการซ้อนทับกันด้วยกระบวนการซ้อนทับ (Overlay) ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อดูภาพรวมของความเหมาะสมของพื้นที่ต่อการรองรับการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดอย่างยั่งยืน ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีการจำแนกพื้นที่ออกเป็น 3 ระดับคือ พื้นที่เหมาะสมต่อการรองรับการพัฒนาฯ ในระดับมาก ปานกลาง และน้อย ซึ่งสามารถแสดงผลออกมาในรูปแบบของแผนที่และตารางแสดงขนาดของพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในแต่ละระดับ พร้อมกับคำร้อยละของพื้นที่

หลังจากได้ผลการศึกษาถึงระดับความเหมาะสมของพื้นที่ต่อการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดอย่างยั่งยืนที่แบ่งระดับความเหมาะสมออกเป็น 3 ระดับคือ มาก ปานกลาง และน้อย โดยมีปัจจัย 2 ด้านคือ ด้านสิ่งแวดล้อมที่ชาญฉลาด และด้านการศึกษาที่ชาญฉลาด ที่มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทั้งพื้นที่ศึกษา จากนั้นวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการพัฒนาปัจจัยด้านอื่น ประกอบด้วย ด้านสาธารณูปโภคที่ชาญฉลาด ด้านสาธารณสุขที่ชาญฉลาด ด้านการเกษตรที่ชาญฉลาด ด้านพลังงานที่ชาญฉลาด และด้านการเชื่อมโยงที่ชาญฉลาด เพื่อสามารถที่จะยกระดับความเหมาะสมของพื้นที่ต่อการรองรับการขยายตัวของเมืองที่อยู่อาศัย และภาคอุตสาหกรรม ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการประกาศใช้กฎหมายผังเมืองรวม พ.ศ. 2562 ซึ่งกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินตามโครงการระเบียบเศรษฐกิจตะวันออก โดยมีการกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีสัดส่วน มีการแบ่งโซนอย่างชัดเจน โดยเฉพาะพื้นที่สำหรับรองรับการขยายตัวของเขตเมืองที่มีการกระจายอยู่รอบเขตเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา เพื่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ให้มีศักยภาพรองรับการขยายตัวของเมืองใน

อนาคต ซึ่งในพื้นที่รองรับการขยายตัวของเมืองตามกฎหมายผังเมืองรวม พ.ศ. 2562 นั้นอาจไม่เพียงพอต่อการขยายตัวของเมืองในอนาคต จึงมีการกำหนดแผนการสร้างสิ่งปลูกสร้างเพิ่มเติมเข้าไปในแต่ละปัจจัย โดยมีการนำไปสร้างเป็นฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านสาธารณูปโภคที่ชาญฉลาด ในแผนพัฒนาจังหวัดฉะเชิงเทราตามกฎหมายผังเมืองรวม พ.ศ. 2562 นั้นมีการเพิ่มเส้นทางคมนาคมที่เป็นสายเลี้ยวเมืองฉะเชิงเทรา ในลักษณะวงแหวนที่สร้างเชื่อมต่อเส้นทางคมนาคมสายหลักระหว่างสายฉะเชิงเทรา-มีนบุรี เชื่อมกับสายฉะเชิงเทรา-บางปะกง จากนั้นไปเชื่อมต่อกับสายฉะเชิงเทรา-พนมสารคาม และไปเชื่อมต่อกับสายฉะเชิงเทรา-มีนบุรี นอกจากนี้มีการตัดผ่านของเส้นทางรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบินในเขตอำเภอเมืองฉะเชิงเทรา พร้อมกับการขยายช่องจราจรในเส้นทางคมนาคม 1 สาย ที่เชื่อมระหว่างสายฉะเชิงเทรา-มีนบุรีกับสายฉะเชิงเทรา-ลาดกระบังให้เป็น 4 ช่องจราจร

2. ปัจจัยด้านสาธารณสุขที่ชาญฉลาด เพิ่มโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล 3 แห่ง พร้อมกับใช้สถานที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลเป็นสถานที่ขยายและเวชภัณฑ์ให้กับประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตบริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลนั้น เพิ่มสถานที่ออกกำลังกาย โดยใช้สถานที่ของโรงเรียนที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นสถานที่รองรับการออกกำลังกาย โดยอาจจะมีการติดตั้งเครื่องออกกำลังกาย เพื่อให้สำหรับการพักผ่อนและออกกำลังกายของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตใกล้เคียง

3. ปัจจัยด้านการเกษตรที่ชาญฉลาด เพิ่มตลาดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร โดยเพิ่มแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรให้เข้าถึงกับแหล่งผลิตมากขึ้น โดยใช้พื้นที่รอบที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล เป็นพื้นที่สำหรับรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร และมีการสร้างศูนย์กลางตลาดค้าส่งผลผลิตการเกษตรที่ปลอดภัยในบริเวณสถานีรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน

4. ปัจจัยด้านพลังงานที่ชาญฉลาด เพิ่มสถานีบริการน้ำมันและก๊าซขนาดเล็กในพื้นที่ โดยให้มีสถานีหลักอยู่ในเขตพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล จากนั้น

ไปตั้งสถานีย่อยอาจจะใช้แบบหยอดเหรียญหรือใช้คนบริการ โดยตั้งในแต่ละหมู่บ้านอาจใช้พื้นที่สาธารณะของหมู่บ้านหรือ อาจใช้พื้นที่ที่เป็นที่ทำการผู้ใหญ่บ้านเป็นสถานที่ตั้งสถานี บริการน้ำมันและก๊าซ

5. ปัจจัยการเชื่อมโยงที่ชาญฉลาด ในส่วนนี้ จำเป็นต้องเพิ่มเสาส่งสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่จำนวน 12 สถานี เพื่อให้เขตบริการครอบคลุมในพื้นที่ ซึ่งมีจำนวน 1 สถานีที่ตั้งอยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

หลังจากสร้างฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศ ภูมิศาสตร์เพิ่มเติมแล้ว นำไปวิเคราะห์เพิ่มเติมโดยใช้เกณฑ์ การให้คะแนนเหมือนกับการวิเคราะห์ที่ผ่านมา จากนั้นคูณ ด้วยค่าถ่วงน้ำหนักของแต่ละปัจจัย ทำการซ้อนทับด้วยคำสั่ง Overlay ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ แล้วนำค่าคะแนน ออกมาแสดงในรูปของตารางและแผนที่ที่แสดงพื้นที่ความ เหมาะสมในการรองรับการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาด และยั่งยืน

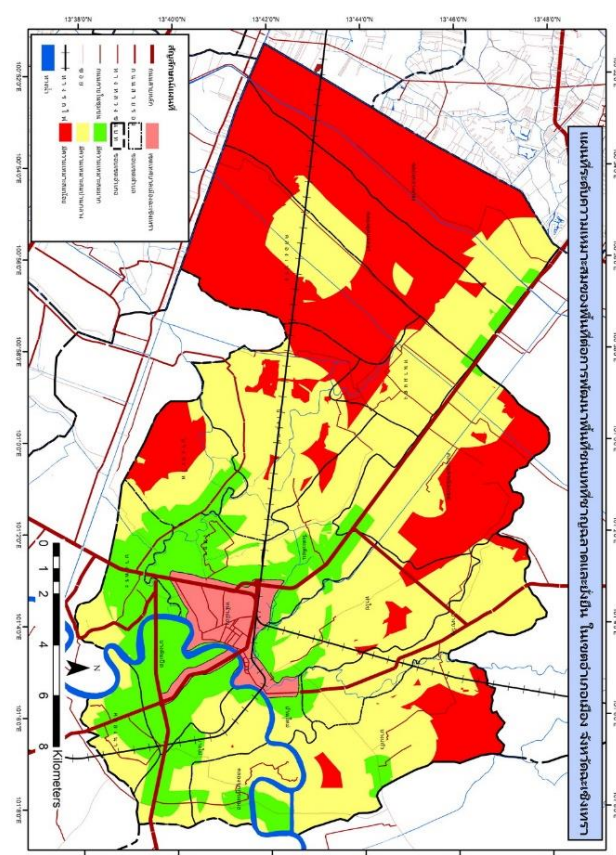
ผลการวิจัย

เมื่อทำการเพิ่มสถานที่ รวมถึงสิ่งปลูกสร้าง เพื่อใช้ ในการวางแผนพัฒนาพื้นที่รองรับการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ ชาญฉลาดอย่างยั่งยืน โดยให้มีความเชื่อมโยงกันทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ผลลัพธ์ที่ ได้จากการวิเคราะห์เพื่อหาความเหมาะสมของพื้นที่ต่อการ พัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดอย่างยั่งยืน ตามที่ข้อมูลที่ได้ จากการรวบรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่าพื้นที่ที่มี ความเหมาะสมต่อการรองรับการพัฒนาพื้นที่ชนบทอย่าง ชาญฉลาดและยั่งยืนในระดับมาก ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 60.49 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 16.32 ของพื้นที่ ทั้งหมด โดยมีการกระจายตัวอยู่รอบบริเวณเขตเทศบาลเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ในเขตตำบลโสธร บางพระ วังตะเคียน บ้านใหม่ คลองนา บางไผ่ และตำบลคลองหลวงแพ่ง พื้นที่มี ความเหมาะสมปานกลางครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 182.88 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 49.43 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยกระจายอยู่ในพื้นที่เกือบทุกตำบลที่มีระยะทางห่างจาก เขตเทศบาลเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา และพื้นที่ที่มีความ เหมาะสมน้อยครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 127.28 ตาราง กิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 34.34 ของพื้นที่ทั้งหมด กระจาย

อยู่ในเขตตำบลคลองหลวงแพ่ง คลองอุดมชลจร คลองนคร เนื่องเขต บางขวัญ บางเตย และตำบลบางกระบือ ดังตารางที่ 1 และภาพที่ 1

ตารางที่ 1 ความเหมาะสมของพื้นที่ต่อการรองรับการพัฒนา พื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดอย่างยั่งยืน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

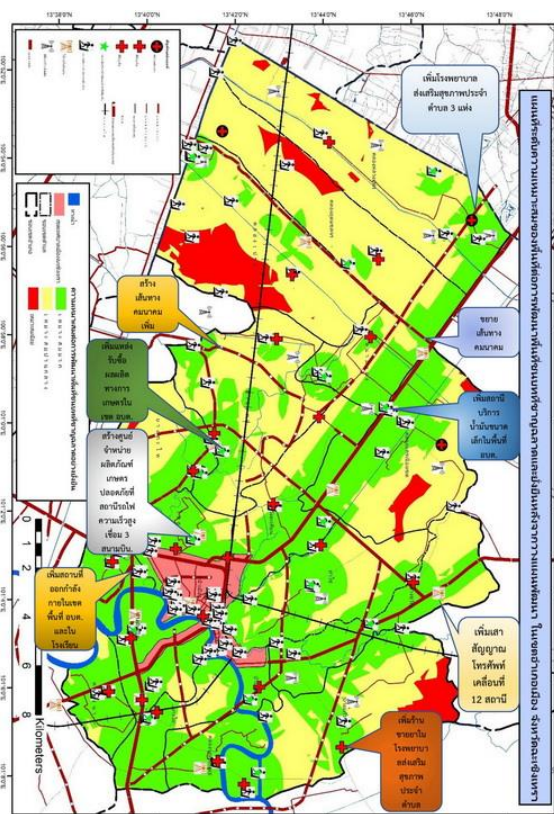
ระดับความเหมาะสม ของพื้นที่	พื้นที่ (ตร.กม.)	คิดเป็น ร้อยละ
เหมาะสมมาก	60.49	16.32
เหมาะสมปานกลาง	182.88	49.34
เหมาะสมน้อย	127.88	34.34
รวม	370.65	100.00

ภาพที่ 1 ระดับความเหมาะสมของพื้นที่ต่อการพัฒนาพื้นที่ชนบทอย่าง ชาญฉลาดอย่างยั่งยืนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

หลังจากที่ทำการวางแผนโดยมีการเพิ่ม สาธารณูปโภคคือ เส้นทางคมนาคมที่กำหนดไว้ในแผนตาม กฎหมายผังเมืองรวม พ.ศ. 2562 รวมไปถึงก่อสร้างเส้นทาง รถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบินที่ตัดผ่านเมืองฉะเชิงเทรา

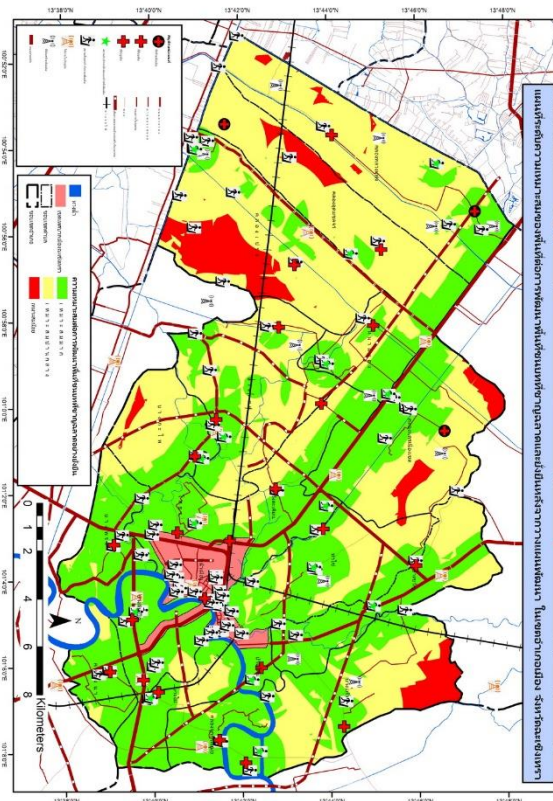
การขยายเส้นทางคมนาคมให้มีขนาด 4 ช่องจราจร เพิ่มสถานที่ออกกำลังกายในเขตโรงเรียน ตลาดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรกับสถานีบริการน้ำมันและก๊าซโดยใช้พื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล การสร้างโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลเพิ่มขึ้น 3 แห่ง พร้อมกับการใช้พื้นที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลเป็นร้านขายยาและเวชภัณฑ์ การสร้างตลาดขายส่งผลผลิตการเกษตรที่ปลอดภัยบริเวณสถานีจอตลอดไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน การสร้างเสาส่งสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่เพิ่ม 12 สถานี เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยง พร้อมกับการปรับปรุงความเร็วในการรับส่งข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตที่ใช้สัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ให้ความเร็วมากกว่าหรือเท่ากับ 1 Gigabyte ซึ่งจะช่วยให้การสื่อสารหรือการใช้งานเครื่องมือสื่อสารแบบออนไลน์มีประสิทธิภาพสูงสุดตามมา ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แนวทางการพัฒนาเพื่อรองรับการพัฒนาพื้นที่ชนบทอย่างชาญฉลาดอย่างยั่งยืน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ผลของการวางแผนเพื่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมจากสิ่งที่มีอยู่ ทั้งด้านสาธารณูปโภค ด้านสาธารณสุข ด้านการเกษตร ด้านพลังงาน และการเชื่อมโยง เมื่อนำไปวิเคราะห์ร่วมกับรายละเอียดปลีกย่อยของปัจจัยอื่นที่มีอยู่เดิม

แล้ว ทำให้พื้นที่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีระดับความเหมาะสมของพื้นที่ต่อการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดอย่างยั่งยืนเพิ่มมากขึ้น โดยพื้นที่ที่มีระดับความเหมาะสมมากมีพื้นที่ทั้งหมด 169.30 ตารางกิโลเมตรคิดเป็นร้อยละ 45.68 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยมีการกระจายตัวอยู่รอบเขตเทศบาลเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งด้านตะวันออกในเขตตำบลคลองนา บางไผ่ คลองจุกเขมอ ด้านตะวันตกในเขตตำบลบางพระ บางเตย และบางกะไห ส่วนด้านเหนือในเขตตำบลบ้านใหม่ บางแก้ว ส่วนด้านใต้ในเขตตำบลวังตะเคียน คลองนครเนื่องเขต หนามแดง คลองหลวงแพ่ง ซึ่งขนานไปกับถนนเส้นมิตร-ฉะเชิงเทรา ความเหมาะสมปานกลางมีพื้นที่ทั้งหมด 181.03 ตารางกิโลเมตรคิดเป็นร้อยละ 48.84 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยกระจายอยู่ทางด้านใต้ของเขตเทศบาลเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างจากเส้นทางคมนาคมสายหลักของเขตอำเภอเมือง และระดับความเหมาะสมน้อยมีพื้นที่ทั้งหมด 20.33 ตารางกิโลเมตรคิดเป็นร้อยละ 5.48 ของพื้นที่ทั้งหมด กระจายอยู่เขตติดต่อกับอำเภอคลองเขื่อน อำเภอบางน้ำเปรี้ยว และอำเภอบ้านโพธิ์ ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 พื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดและยั่งยืนหลังจากที่มีวางแผนพัฒนาทั้ง 5 ด้าน

เมื่อพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงก่อนและหลังการวางแผนในการสร้างสิ่งปลูกสร้างในแต่ละปัจจัยย่อย ซึ่งทำให้มีการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ในระดับความเหมาะสมต่อการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดและยั่งยืนอย่างมาก โดยพื้นที่ระดับความเหมาะสมมาก เพิ่มขึ้นจากก่อนที่จะมีการวางแผนพัฒนามีพื้นที่ 60.49 ตารางกิโลเมตร เมื่อทำการวางแผนพัฒนาแล้วพื้นที่เพิ่มขึ้น 169.30 ตารางกิโลเมตร โดยเพิ่มขึ้น 108.81 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ระดับความเหมาะสมปานกลาง ก่อนการวางแผนพัฒนามีพื้นที่ 182.88 ตารางกิโลเมตร เมื่อผ่านขั้นตอนการวางแผนพัฒนาแล้วมีพื้นที่ 181.03 ตารางกิโลเมตร ลดลง 1.85 ตารางกิโลเมตร ซึ่งลดลงเพียงเล็กน้อย ส่วนพื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือพื้นที่ระดับความเหมาะสมน้อย เดิมก่อนการวางแผนเพื่อพัฒนามีพื้นที่ 127.28 ตารางกิโลเมตร หลังจากการวางแผนเพื่อพัฒนาแล้วพบว่าพื้นที่ลดลงเหลือเพียง 20.33 ตารางกิโลเมตรเท่านั้น หรือลดลง 106.96 ตารางกิโลเมตร และตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบการความเหมาะสมของพื้นที่ต่อการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดอย่างยั่งยืน ก่อนและหลังจากการวางแผนพัฒนา

ระดับความเหมาะสมของพื้นที่	ก่อนการ พัฒนาพื้นที่ (ตร.กม.)	หลังการ พัฒนาพื้นที่ (ตร.กม.)	การเปลี่ยนแปลง พื้นที่ (ตร.กม.)
เหมาะสมมาก	60.49 (16.32)	169.30 (45.68)	+108.81 (+29.36)
เหมาะสมปานกลาง	182.88 (49.34)	181.03 (48.84)	-1.85 (-0.50)
เหมาะสมน้อย	127.88 (34.34)	20.33 (5.48)	-106.96 (-28.86)
รวม	370.65(100.00)		

สรุปผลการวิจัย

จะเห็นว่าเมื่อมีการวางแผนพัฒนาในแต่ละปัจจัย โดยด้านสาธารณูปโภคที่ชาญฉลาด ทำการเพิ่มเส้นทางคมนาคมที่เป็นสายเคเบิลเมืองจะเชิงเทรา ในลักษณะวงแหวนที่สร้างเชื่อมต่อเส้นทางคมนาคมสายหลักเชื่อมระหว่างสายจะเชิงเทรา-มินบุรีกับสายจะเชิงเทรา-บางปะกง จากนั้นไปเชื่อมต่อกับสายจะเชิงเทรา-พนมสารคาม และไปเชื่อมต่อกับ

สายจะเชิงเทรา-มินบุรี นอกจากการตัดผ่านของเส้นทางรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบินในเขตอำเภอเมืองจะเชิงเทรา พร้อมกับการขยายช่องจราจรในเส้นทางคมนาคม 1 สาย ที่เชื่อมระหว่างสายจะเชิงเทรา-มินบุรีกับจะเชิงเทรา-ลาดกระบังให้เป็น 4 ช่องจราจร ด้านสาธารณสุขที่ชาญฉลาดเพิ่มโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล 3 แห่ง พร้อมกับการใช้สถานที่ของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลเป็นสถานที่ขยายและเวชภัณฑ์ให้กับประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตบริการของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลนั้น เพิ่มสถานที่ออกกำลังกาย โดยใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นสถานที่รองรับการออกกำลังกาย

ด้านการเกษตรที่ชาญฉลาด เพิ่มตลาดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร โดยใช้พื้นที่รอบที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล เป็นพื้นที่สำหรับรับซื้อผลผลิตทางการเกษตร และมีการสร้างศูนย์กลางตลาดค้าส่งผลผลิตการเกษตรที่ปลอดภัยในบริเวณสถานีรถไฟความเร็วสูงเชื่อม 3 สนามบิน ด้านพลังงานที่ชาญฉลาด เพิ่มสถานีบริการน้ำมันและก๊าซขนาดเล็กในพื้นที่ โดยให้มีสถานีหลักอยู่ในเขตพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล จากนั้นไปตั้งสถานีย่อยอาจจะใช้แบบหยอดเหรียญหรือใช้คนบริการในพื้นที่สาธารณะของหมู่บ้านหรืออาจใช้พื้นที่ที่เป็นที่ทำการผู้ใหญ่บ้านเป็นสถานที่ตั้งสถานีบริการน้ำมันและก๊าซ และด้านการเชื่อมโยงที่ชาญฉลาด ในส่วนนี้จำเป็นต้องเพิ่มเสาส่งสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่จำนวน 12 สถานี เพื่อให้เขตบริการครอบคลุมในพื้นที่ ซึ่งมีจำนวน 1 สถานีที่ตั้งอยู่นอกเขตอำเภอเมือง จังหวัดจะเชิงเทรา ทำให้พื้นที่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจะเชิงเทรา สามารถเพิ่มพื้นที่ที่มีระดับความเหมาะสมของพื้นที่ในการรองรับการพัฒนาเขตเมือง ที่อยู่อาศัย ให้สามารถขยายออกมานอกเขตเทศบาลเมืองจะเชิงเทราได้เป็นอย่างดี ซึ่งไม่ได้มีเฉพาะในเขตโดยรอบเทศบาลเมืองเท่านั้น ยังมีการกระจายอยู่ในเขตที่ใกล้กับเส้นทางคมนาคมสายหลักอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

นอกจากจะพัฒนาในด้านสาธารณูปโภคและสิ่งปลูกสร้างแล้ว ในสิ่งที่ต้องพัฒนาควบคู่กันไปกับสิ่งปลูก

สร้างคือการพัฒนาด้านการอำนวยความสะดวก โดยผ่านการเชื่อมโยงด้วยอินเทอร์เน็ตไร้สายผ่านสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งจะช่วยให้การทำกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกรรมทางการเงิน การสั่งซื้อสินค้า การควบคุมคุณภาพการผลิต การเรียนแบบออนไลน์ รวมไปถึงการรักษาพยาบาลในอาการเจ็บป่วยที่ไม่หนักมากในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ที่ใช้การรักษาผ่านระบบ Video conference ทำให้ลดการเดินทางเข้าสู่โรงพยาบาลขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตเมือง ทำให้เกิดความสะดวกสบายเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งเป็นการส่งเสริมรายได้ในการสร้างรายได้จากการซื้อขายสินค้าแบบออนไลน์ได้อีกทางหนึ่งด้วย และยังสามารถที่จะใช้ระบบการแจ้งเตือนภัยที่เกิดขึ้นทั้งเหตุฉุกเฉินอาชญากรรม รวมไปถึงการแจ้งเหตุในการเกิดอาการเจ็บป่วยที่ต้องรักษาแบบเร่งด่วนได้อีกด้วย

นอกจากนี้แล้วในการพิจารณาถึงความเหมาะสมของพื้นที่ในการรองรับการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดอย่างยั่งยืนนั้น จะต้องพิจารณาถึงข้อจำกัดของพื้นที่ โดยข้อจำกัดของพื้นที่นั้นจะอยู่ในรูปแบบกฎหมายที่ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งจะมีการประกาศใช้อย่างเป็นทางการเพื่อเป็นการจัดรูปการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนประกอบด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในกรณีที่มีพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันในทางกายภาพ เช่น มีลักษณะความลาดชันที่แตกต่างกัน มีระดับความสูงของพื้นที่ที่แตกต่างกัน จะต้องมีการนำเอาปัจจัยทางด้านกายภาพของพื้นที่มาเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ต้องพิจารณาในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย

2. ควรนำเอาการใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายผังเมืองรวม พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อรองรับการเป็นเมืองที่อยู่อาศัยของจังหวัดฉะเชิงเทรา ตามแผนโครงการระเบียบเศรษฐกิจตะวันออก เพื่อที่จะได้พิจารณาถึงระดับความเหมาะสมของพื้นที่ในการพัฒนาพื้นที่ชนบทที่ชาญฉลาดและยั่งยืน เพื่อให้มีความสอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายผังเมืองรวม พ.ศ. 2562

เอกสารอ้างอิง

- บุรินทร์ นาคสิงห์, กังสดาล เชาว์วัฒนกุล, ชลิตา บัณพวงค์ และ อังกร หงษ์คณานุกะระห์. (2560). ชนบทที่เปลี่ยนผ่านและการปรับตัวในการดำรงชีพของเกษตรกร: กรณีศึกษาชุมชนเกษตรกรรมที่จังหวัดนครปฐม. *วารสารวิจัยสังคม*, 40(2), 77-106.
- วิทยา เต่าสา. (2565). *การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศวางแผนพัฒนาพื้นที่ชนบทอย่างชาญฉลาดและยั่งยืน: กรณีศึกษาพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดฉะเชิงเทรา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา. (2560). *รายงานภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา ปี พ.ศ. 2560*. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา.
- อริสา จันทบุญมาก และ จิรัฐ เจนพิงพร. (2561). *ความเป็นเมือง (Urbanization) และนโยบายของไทย*. กรุงเทพฯ: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- McGlynn, D.. (2018). *Smart Villages Revitalising Rural Service*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Naldi, L., Nilsson, P., Westlund, H. & Wixe, S.. (2015). "What is smart rural development?". *Journal of Rural Studies*, 40(2015), 90-101.

ความรู้ ทักษะ พฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลของคณาการจัดการสิ่งปฏิกูล ในจังหวัดนครราชสีมา

Knowledge, Attitude and Behaviors Among Workers Excreta Management in Nakhon Ratchasima Province

นรา ระวาดชัย^{1*} ทิวกอณัฏฐราช¹ พัชร ศรีฤๅตา¹ ดรุณี อินทริแสง² วลัยลักษณ์ ราชวงศ์ สุภานิช ศรีวิล²
Nara Ravadchai¹ Thiwakorn Rachutorn¹ Phatcharee Srikuta¹ Darunee Inthisaeng² Walailuk Ratchawong²
Suphanich Srivilai²

Corresponding author's E-mail: nara.r@nrru.ac.th¹

(Received: October 19, 2021; Revised: January 1, 2022; Accepted: March 23, 2022)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลของคณาการจัดการสิ่งปฏิกูลและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ กับพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลของคณาการจัดการสิ่งปฏิกูลกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณาการจัดการสิ่งปฏิกูลในจังหวัดนครราชสีมาจำนวน 76 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ Pearson Correlation

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 80.3 จบระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 48.7 เป็นลูกจ้างเอกชน ร้อยละ 72.4 มีระยะเวลาในการทำงาน 6-10 ปี ร้อยละ 43.3 มีความรู้ด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 100.0 มีระดับทัศนคติอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.97$, S.D.= ± 0.11) ร้อยละ 100.0 และพฤติกรรมด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.76$, S.D.= ± 0.22) ร้อยละ 100.0 และความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

คำสำคัญ: การจัดการสิ่งปฏิกูล ความรู้ ทักษะ พฤติกรรม

Abstract

The objectives of this research were to investigate level of knowledge, attitudes and behaviors about excreta management of worker; and to study relationship between knowledge, attitudes and behaviors with excreta management of workers in Nakhon Ratchasima province. Data were collected from a sample of 76 people through questionnaires. The data were analyzed by descriptive statistics frequency, percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics Pearson correlation methods.

The results show that a majority of the workers are male (80.3%) and graduated Secondary School (48.7). The questionnaires show that (85.5%) of the workers marriage and that (72.4%) of the workers are company employee. Among the questioned workers, (52.6%) have a monthly income less than 10,000 Bath. The largest group of workers are experience between 6-10 years (43.3%). The knowledge in excreta management was ranked at high level of one hundred percent, attitude was ranked at good ($\bar{X}=2.97$, S.D.= ± 0.11) level of one hundred percent and behavior in excreta management was ranked at good ($\bar{X}=2.76$, S.D.= ± 0.22) level of one hundred percent. There was a positive relationship between knowledge and behaviors excreta management of workers in Nakhon Ratchasima province at $p < .05$

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชานามัยสิ่งแวดล้อม คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

² นักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

¹ Lecturers, Department of Environmental Health, Faculty of Public Health, Nakhon Ratchasima University

² Bachelor's students, Department of Community Health, Faculty of Public Health, Nakhon Ratchasima University

Keywords: excreta management, knowledge, attitude, behavior

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันสิ่งปฏิกูลเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญในระดับประเทศไทย ซึ่งสิ่งปฏิกูลเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคและพาหะนำโรคที่สามารถแพร่กระจายสู่สิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดปัญหาด้านคุณภาพชีวิตและทำให้เกิดความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจของประชาชน ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 หมวดที่ 3 การจัดการสิ่งปฏิกูลได้ให้ความหมายของสิ่งปฏิกูลว่า “อุจจาระหรือปัสสาวะ รวมถึงสิ่งอื่นใดซึ่งเป็นสิ่งโสโครกหรือมีกลิ่นเหม็น” ซึ่งจุลินทรีย์ที่ก่อให้เกิดโรคที่อาศัยในสิ่งปฏิกูลมีอยู่มากมายหลายชนิด เช่น แบคทีเรีย ไวรัส โปรโตซัว หนอนพยาธิ เป็นต้น หากมีการจัดการสิ่งปฏิกูลไม่ถูกหลักสุขาภิบาล เชื้อโรคจะปนเปื้อนเข้าสู่สิ่งแวดล้อมเป็นตัวกลางหรือพาหะนำโรค นำไปสู่คน ส่งผลให้เกิดโรคในคนได้ (พัฒนา มูลพุทฺธ, 2550) อุทกโรคเป็นโรคที่พบได้ทั่วไปในพื้นที่ที่การจัดการด้านสุขาภิบาลไม่ดีมีแบคทีเรีย *Vibrio cholerae* หรือเชื้ออหิวาต์ มักพบในอาหารหรือน้ำที่ปนเปื้อนสิ่งปฏิกูลหรืออุจจาระของคน เชื้อส่วนใหญ่เข้าสู่ร่างกายของคนมาจากอุจจาระที่ปนเปื้อนอยู่ในอาหารแล้วถูกรับประทานเข้าสู่ร่างกาย (Fecal-oral route) ซึ่งมักเกิดจากการถ่ายอุจจาระที่ไม่ถูกสุขลักษณะ เช่น ไม่ถ่ายในห้องส้วมหรือหลังถ่ายอุจจาระแล้วไม่ล้างมือให้สะอาด แล้วใช้มือหยิบอาหารหรือสิ่งของเครื่องใช้หรือสิ่งต่างๆ ทำให้คนที่มากินอาหารหรือสัมผัสสิ่งของมีโอกาสได้รับเชื้อเข้าไป และการปนเปื้อนอุจจาระของผู้ป่วยที่มีเชื้อก่อโรคหลงเหลืออยู่ ถ้าได้รับเชื้อโรคปริมาณมากพอก็จะทำให้เกิดอาการได้ ซึ่งเมื่อเชื้อถูกขับออกมาในอุจจาระหากไม่ได้ถูกกำจัดอย่างถูกสุขลักษณะก็อาจปนเปื้อนลงสู่แหล่งน้ำหรือสิ่งที่ใช้ในการประกอบอาหาร ผู้ที่สัมผัสมูลสัตว์และสิ่งปฏิกูลมีโอกาสเสี่ยงที่จะได้รับพยาธิ *Ascaris lumbricoides* และพยาธิ *Trichuris trichiura* (Pham-Duc et al., 2013) ยังมีรายงานว่าน้ำเสียและสิ่งปฏิกูลสามารถทำให้เกิดโรคอุจจาระร่วงในเกษตรกรที่ใช้สิ่งปฏิกูลในการเกษตร ถ้าหากใช้สิ่งปฏิกูลที่มีการย่อยสลายน้อยกว่าสามเดือน (Pham-Duc et al., 2014) สิ่งปฏิกูลยังทำให้เกิดความเสี่ยงด้านอาชีวอนามัยของคนงานจัดการ

สิ่งปฏิกูล ได้แก่ โรคท้องร่วง การติดเชื้อที่ผิวหนัง การติดเชื้อปรสิต การติดเชื้อแบคทีเรีย (Lam et al., 2015)

การจัดการสิ่งปฏิกูล เป็นกระบวนการดำเนินการตั้งแต่ การเก็บกัก รวบรวม ขนส่ง และการนำสิ่งปฏิกูลมาทำการปรับปรุงหรือแปรสภาพให้ปราศจากเชื้อโรค ในมาตรา 18 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ให้การจัดการสิ่งปฏิกูลอยู่ในการควบคุมดูแลของเขตราชการส่วนท้องถิ่น โดยการกำหนดให้ การเก็บ ขน หรือกักสิ่งปฏิกูลในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น และในมาตรา 20 บังคับว่าราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการออกข้อกำหนดท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูล ทั้งนี้ในการจัดการสิ่งปฏิกูลสามารถดำเนินการใน 3 ลักษณะ คือ ดำเนินการเอง มอบหมายให้หน่วยงานอื่นดำเนินการ หรืออนุญาตให้เอกชนดำเนินการ โดยจะต้องดำเนินการอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและประชาชน จากการรายงานสถานการณ์ ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย ประจำปี 2557 ยังพบว่า สิ่งปฏิกูลยังเป็นปัญหาที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานจัดการสิ่งปฏิกูล คือมีเทศบาลเพียงร้อยละ 6.39 ที่มีสถานที่บำบัดและกำจัดสิ่งปฏิกูล และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีปัญหากลบเกลือบสิ่งปฏิกูลในที่สาธารณะ ไร่นา สวน และแม่น้ำ ลำคลอง (กรมอนามัย, 2557)

จากสภาพปัญหาการจัดการสิ่งปฏิกูลที่ผ่านมา ยังพบว่ามีความรู้ด้านการจัดการของคนงานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ไม่ถูกสุขลักษณะเท่าที่ควร หากไม่มีระบบการจัดการสิ่งปฏิกูลที่ถูกหลักสุขาภิบาลจะทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน และยังคงจะเป็นปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม จากการทบทวนเอกสารยังไม่พบข้อมูลที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลของคนงานจัดการสิ่งปฏิกูล ดังนั้นการศึกษานี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมในการจัดการสิ่งปฏิกูลของคนงานจัดการสิ่งปฏิกูลในจังหวัดนครราชสีมา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลของคณงานจัดการสิ่งปฏิกูลในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลของคณงานจัดการสิ่งปฏิกูลในจังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ คณงานจัดการสิ่งปฏิกูลในจังหวัดนครราชสีมา

2.1 มีเกณฑ์การคัดเลือก (Inclusion criteria) ดังนี้

2.1.1 เป็นคณงานจัดการสิ่งปฏิกูลที่ได้รับอนุญาตจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดนครราชสีมา และ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งปฏิกูล ปฏิบัติอย่างน้อย 1 ปีขึ้นไป

2.1.2 มีอายุ 18 ปีขึ้นไป

2.1.3 สามารถสื่อสารได้

2.1.4 ยินยอมให้ข้อมูลและเข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ

2.2 เกณฑ์การให้ยกเลิกจากการศึกษา (Discontinuation criteria)

2.2.1 ขอลอกจากการศึกษาวិจัยไม่ว่าจากสาเหตุใด

2.2.2 ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมใดๆ ได้เลย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ คณงานจัดการสิ่งปฏิกูลที่ได้รับอนุญาตจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดนครราชสีมาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งปฏิกูล จำนวน 76 คน โดยทำการสุ่มเลือกแบบเฉพาะเจาะจง 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอขามทะเลสอ 5 ตำบล, อำเภอพระทองคำ 5 ตำบล, อำเภอโนนไทย 10 ตำบล, อำเภอโนนสูง 16 ตำบล, อำเภอโชคชัย 10 ตำบล, อำเภอหนองบุญมาก 9 ตำบล และ อำเภอสูงเนิน 11 ตำบล รวมทั้งหมด 66 ตำบล มีจำนวนเทศบาลทั้งหมด 20 แห่ง มีจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบล

ทั้งหมด 56 แห่ง รวมทั้งหมด 76 แห่ง เก็บรวบรวมข้อมูล ในระหว่าง มกราคม - เมษายน 2563

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ สามารถแบ่งออกเป็น 4 ส่วน มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลและเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรสระดับการศึกษา สถานะการทำงาน ระยะเวลาการทำงานเวลาการทำงาน รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน อาชีพเสริม ความเพียงพอของรายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้ด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของคณงานจัดการสิ่งปฏิกูล จำนวน 15 ข้อ

คำถามเชิงบวก

ตอบถูก ให้ 1 คะแนน

ตอบผิด ให้ 0 คะแนน

คำถามเชิงลบ

ตอบถูก ให้ 0 คะแนน

ตอบผิด ให้ 1 คะแนน

โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนระดับความรู้ (สุมัทนา กลางคาร และ วรพจน์ พรหมสัตยพรต, 2553) ซึ่งคำนวณค่าร้อยละแล้วแบ่งคะแนนเป็น 3 ระดับ คือ โดยมีการให้คะแนนดังนี้

มีความรู้ระดับสูง หมายถึง ร้อยละ 80 ขึ้นไป

มีความรู้ระดับปานกลาง หมายถึง ร้อยละ 60-79

มีความรู้ระดับต่ำ หมายถึง น้อยกว่าร้อยละ 59

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของคณงานจัดการสิ่งปฏิกูล จำนวน 15 ข้อ

คำถามเชิงบวก

ตอบเห็นด้วย ให้ 3 คะแนน

ตอบไม่แน่ใจ ให้ 2 คะแนน

ตอบไม่เห็นด้วย ให้ 1 คะแนน

คำถามเชิงลบ

ตอบเห็นด้วย ให้ 1 คะแนน

ตอบไม่แน่ใจ ให้ 2 คะแนน

ตอบไม่เห็นด้วย ให้ 3 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนระดับทัศนคติโดยค่าคะแนนจาก (คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด) / จำนวนชั้น (สุมัทนา

กลางคร และวรพจน์ พรหมสัตยพรต, 2553) แบ่งออกเป็น 3 ระดับดี ปานกลาง และไม่ดี ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{สูตร} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{3-1}{3} = 0.66\end{aligned}$$

ดังนั้นคะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ในระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 1.67-2.33 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66 หมายถึง มีทัศนคติอยู่ในระดับไม่ดี

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมด้านการจัดการสิ่งปฏิญ์ของคณงานจัดการสิ่งปฏิญ์ จำนวน 15 ข้อ

คำถามเชิงบวก

ตอบปฏิบัติทุกครั้ง ให้ 3 คะแนน

ตอบปฏิบัติบางครั้งให้ 2 คะแนน

ตอบไม่ปฏิบัติเลย ให้ 1 คะแนน

คำถามเชิงลบ

ตอบปฏิบัติทุกครั้ง ให้ 1 คะแนน

ตอบปฏิบัติบางครั้ง ให้ 2 คะแนน

ตอบไม่ปฏิบัติเลย ให้ 3 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนระดับพฤติกรรมโดยค่าคะแนนจาก (คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด)/จำนวนชั้น (Daniel, 1995 อ้างถึงใน สุมัทนา กลางคร และ วรพจน์ พรหมสัตยพรต, 2553) แบ่งออกเป็น 3 ระดับดี ปานกลาง และไม่ดี ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{สูตร} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{3-1}{3} = 0.66\end{aligned}$$

ดังนั้น

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับดี

คะแนนเฉลี่ย 1.67-2.33 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66 หมายถึง มีพฤติกรรมอยู่ในระดับไม่ดี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดสอบความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามโดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ผลการตรวจสอบ พบว่า แบบสอบถามทุกข้อมีค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67 – 1.00

การทดสอบความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้ทดลอง (Try-out) จำนวน 30 ชุด กับคณงานจัดการสิ่งปฏิญ์ในเขตอำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา หลังจากนั้นนำไปวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค cronbach's alpha coefficientและใช้ค่า KR-20 (Kuder Richardson) ปกติความเที่ยงมีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป พบว่า แบบสอบถามด้านความรู้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.71 ด้านทัศนคติมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.70 และด้านพฤติกรรมมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.70

หลังจากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณงานจัดการสิ่งปฏิญ์ที่ได้รับอนุญาตจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในกลุ่มจังหวัดนครราชสีมาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งปฏิญ์ จำนวน 76 คน และในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เลขที่ใบรับรอง HE-011-2563

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ในการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลและเศรษฐกิจสังคม ความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิญ์ของคณงานจัดการสิ่งปฏิญ์ในจังหวัดนครราชสีมา โดยการนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.2 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิญ์ของคณงานจัดการสิ่งปฏิญ์ โดยใช้สถิติ Pearson Correlation Coefficient

ผลการวิจัย

1. ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลและเศรษฐกิจสังคม

ปัจจัยส่วนบุคคลและเศรษฐกิจสังคม ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่คนงานจัดการสิ่งปฏิกูล เป็นเพศชาย จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 80.3 มีอายุ 40-59 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 มีสถานภาพสมรส จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 85.5 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 48.7 มีสถานการทำงานเป็นลูกจ้างเอกชนจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 72.4 มีระยะเวลาในการทำงาน (ปี) 6-10 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3 มีระยะเวลาในการทำงาน 7 วัน/สัปดาห์ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 มีระยะเวลาในการทำงาน (ชั่วโมง/วัน) 8 ชั่วโมง/วัน จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 82.9 มีรายได้เฉลี่ยน้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 52.6 มีรายจ่ายเฉลี่ยน้อยกว่า 10,000 บาทจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 68.4

2. ส่วนที่ 2 ความรู้ด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของคนงานจัดการสิ่งปฏิกูล

ผลการศึกษา พบว่า จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลของคนงานจัดการสิ่งปฏิกูลตอบถูกมากที่สุด คือ สิ่งปฏิกูลหมายถึง อุจจาระ ปัสสาวะ รวมตลอดถึงวัตถุอื่นใดที่เป็นสิ่งสกปรกโสโครก และมีกลิ่นเหม็น, การกำจัดสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องเพื่อที่จะทำลายเชื้อโรคหรือป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อที่ปนเปื้อนมากับสิ่งปฏิกูล, ต้องล้างมือด้วยน้ำสบู่ทุกครั้งหลังจากทำการสูบล้างสิ่งปฏิกูล และการไม่ล้างมือหลังจากปฏิบัติงานทำให้เชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายได้ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 รองลงมา คือ คนงานต้องดูแลมิให้ข้อความบนตัวถังรถเคลื่อน จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 97.4 รองลงมา คือ การกำจัดสิ่งปฏิกูลไม่ถูกวิธีก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อมได้, ต้องทำความสะอาดท่อและอุปกรณ์ที่ใช้สูบล้างสิ่งปฏิกูลทุกครั้งหลังจากปฏิบัติงาน และคนงานต้องมีใบอนุญาตและใบผ่านการอบรมติดประจำรถ จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 96.1 และจากการศึกษาในระดับความรู้ด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของคนงานจัดการสิ่งปฏิกูลพบว่า ทุกคนมีระดับความรู้ด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับสูง จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความรู้ด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของคนงานจัดการสิ่งปฏิกูลในภาพรวม (N=76)

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	0	0.00
ระดับปานกลาง	0	0.00
ระดับสูง	76	100.0

3. ส่วนที่ 3 ทักษะด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของคนงานจัดการสิ่งปฏิกูล

ผลการศึกษา พบว่า จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามทักษะด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของคนงานจัดการสิ่งปฏิกูลตอบเห็นด้วยมากที่สุด คือ การจัดการสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องเป็นส่วนช่วยในการป้องกันการติดเชื้อพยาธิ, ระบบบำบัดหรือกำจัดสิ่งปฏิกูลต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐานและวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนด จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 และมีผู้ตอบแบบสอบถามตอบไม่แน่ใจมากที่สุด คือ การใช้น้ำสบู่ล้างมือหลังจากปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้น้ำเปล่า, การกำจัดสิ่งปฏิกูลโดยการนำไปเทในไร่พืชส่งผลกระทบและส่งกลิ่นเหม็นต่อสภาพแวดล้อม, อุปกรณ์และท่อสูบล้างสิ่งปฏิกูลควรทำความสะอาดทุกครั้งหลังจากใช้งาน, เมื่อคนรับประทานปลาน้ำจืดสุกๆ ดิบๆ สามารถทำให้ติดเชื้อพยาธิได้ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 มีผู้ตอบแบบสอบถามตอบไม่เห็นด้วยมากที่สุด คือ การที่คนงานไม่สวมเสื้อคลุม ถุงมือยาง และรองเท้าหุ้มแข้ง ทำให้เชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายได้ง่ายขึ้น จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 และจากการศึกษา ระดับทัศนคติด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของคนงานจัดการสิ่งปฏิกูล พบว่า ทุกคนมีระดับทัศนคติด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับดี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 สำหรับคะแนนทัศนคติด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของคนงานจัดการสิ่งปฏิกูล พบว่า มีคะแนนทัศนคติด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลในภาพรวมอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.97 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ± 0.11 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับทัศนคติการจัดการสิ่งปฏิกูลของคณงานจัดการสิ่งปฏิกูลในภาพรวม (N = 76)

ระดับทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	0	0.00
ระดับปานกลาง	0	0.00
ระดับดี	76	100.0
คะแนนภาพรวม ($\bar{X}$ = 2.97, S.D. = ±0.11)		

4. ส่วนที่ 4 พฤติกรรมด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของคณงานจัดการสิ่งปฏิกูล

ผลการศึกษา พบว่า จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลของคณงานจัดการสิ่งปฏิกูลเลือกส่วนใหญ่ตอบปฏิบัติทุกครั้ง คือ ทำนนำสิ่งปฏิกูลไปกำจัดโดยการนำไปเททิ้งในไร่พืช จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 93.4 มีผู้ตอบปฏิบัติบางครั้งมากที่สุด คือ ทำนแต่งกายด้วยเสื้อคลุม ถุงมือยาง รองเท้าหนังยางหุ้มแข้ง ทุกครั้งที่ปฏิบัติงาน จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 63.2 และมีผู้ตอบไม่ปฏิบัติเลยมากที่สุด คือ เมื่อสิ่งปฏิกูลหกเรียรดทำนทำการฆ่าเชื้อโรคด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 และจากการศึกษาระดับพฤติกรรมด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของคณงานจัดการสิ่งปฏิกูล พบว่า ทุกคนมีระดับพฤติกรรมด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับดี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 100.0 สำหรับคะแนนพฤติกรรมด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของคณงานจัดการสิ่งปฏิกูล พบว่า มีคะแนนพฤติกรรมด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลในภาพรวมอยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.77 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ± 0.22 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับพฤติกรรมด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของคณงานจัดการสิ่งปฏิกูลในภาพรวม (N = 76)

ระดับพฤติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	0	0.00
ระดับปานกลาง	0	0.00
ระดับดี	76	100.0
คะแนนภาพรวม ($\bar{X}$ = 2.77, S.D. = ±0.22)		

5. ส่วนที่ 5 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลของคณงานจัดการสิ่งปฏิกูลในจังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษา พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลของคณงานจัดการสิ่งปฏิกูลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value < .05) และทัศนคติไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลของคณงานจัดการสิ่งปฏิกูลที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 (p -value < .05) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลของคณงานจัดการสิ่งปฏิกูลในจังหวัดนครราชสีมา (N = 76)

ตัวแปร	พฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูล	
	p-value	r
ความรู้ด้านการจัดการสิ่งปฏิกูล	0.030*	0.249
ทัศนคติด้านการจัดการสิ่งปฏิกูล	0.118	0.181

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

อภิปรายผล

การศึกษครั้งนี้ พบว่า ระดับความรู้ด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 100.0 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรนาฏ คิตดี, อานุช แก้ววงศ์ และ สุตสาคร พุกงาม (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง พบว่าประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน และงานวิจัยของ สิชล เหมือนเลื่อน (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยระดับครัวเรือนของประชาชนในตำบลคลองอำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ต พบว่าประชาชนในตำบลคลอง อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยระดับครัวเรือนอยู่ในเกณฑ์ดีเนื่องจากคณงานมีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลซึ่งในปัจจุบันมีสื่อต่างๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หรือผ่านช่องทางโซเชียล เช่น ยูทูบ ประกอบกับทางองค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูล

ที่ถูกต้องตามสุขลักษณะ จึงทำให้คนงานส่วนใหญ่มีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับสูง

ระดับทัศนคติด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.97$, S.D.= ± 0.11 คิดเป็นร้อยละ 100.0) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพินาฏ คิตติ, อานูช แก้ววงศ์ และ สุธาสคร พุกงาน (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง พบว่าประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่มีทัศนคติทางบวกต่อการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาขยะมูลฝอยในครัวเรือนที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชน

ระดับพฤติกรรมด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=2.77$, S.D.= ± 0.22) คิดเป็นร้อยละ 100.0 ซึ่งสอดคล้องกับงานสอดคล้องกับงานวิจัยของพินาฏ คิตติ และคณะ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุงพบว่าประชาชนในเขตพื้นที่อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง พฤติกรรมเป็นการกระทำหรือการแสดงออกโดยมีพื้นฐานส่วนหนึ่งมาจากการมีทัศนคติต่อ สถานการณ์ใดๆ โดยจากผลการวิจัย พบว่าประชาชนมีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งในการจัดการขยะมูลฝอย จึงส่งผลให้แสดงพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับมากตามไปด้วย

การหาสัมพันธระหว่างความรู้ ทัศนคติ และ พฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลของคนงานจัดการสิ่งปฏิกูลในจังหวัดนครราชสีมา

การศึกษาค้นพบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลของคนงานจัดการสิ่งปฏิกูลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$) โดยความรู้มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อรรถวรรณ ปิณฑนโธวาท (2549) กล่าวว่า ความรู้เป็นการรับรู้เบื้องต้นซึ่งบุคคลส่วนมากจะได้รับผ่านประสบการณ์ ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนุ ดลจิตต์ (2550) พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า ทัศนคติไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

($p\text{-value} < .05$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ แก้วประยูร (2558) พบว่า ทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เนื่องจาก คนงานส่วนใหญ่มีทัศนคติที่แตกต่างกันออกไปเนื่องจาก ทัศนคติ คือ ท่าทีหรือความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจมีทั้งทางบวกและทางลบ อาจจะไม่ส่งผลหรือส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรม และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นๆ ได้รับข่าวสารความรู้เพื่อส่งเสริมทัศนคติที่ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร และ ทัศนคติต่างๆ นี้จะเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดการ แสดงออกและทิศทางของพฤติกรรมที่บุคคลนั้นๆ แสดงออกมา

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลและเศรษฐกิจสังคม

ปัจจัยส่วนบุคคลและเศรษฐกิจสังคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 80.3 มีช่วงอายุ 40-59 ปี ร้อยละ 50.0 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 85.5 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 48.7 สถานการทำงานส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างเอกชน ร้อยละ 72.4 ระยะเวลาในการทำงานส่วนใหญ่เป็น 6-10 ปี ร้อยละ 43.3 ระยะเวลาในการทำงานส่วนใหญ่ทำงาน 7 วัน/สัปดาห์ร้อยละ 36.8 ระยะเวลาในการทำงานส่วนใหญ่ทำงานวันละ 8 ชั่วโมง ร้อยละ 82.9 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในช่วงน้อยกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 52.6 รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ในที่ช่วงน้อยกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 68.4 ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพเสริม ร้อยละ 67.1 ความเพียงพอของรายได้ส่วนใหญ่เพียงพอแต่ไม่เหลือเก็บ ร้อยละ 55.3 และจำนวนสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่อาศัยอยู่กัน 4 คน ร้อยละ 40.8

ส่วนที่ 2 ความรู้ด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของคนงานจัดการสิ่งปฏิกูล

ผลการศึกษาระดับความรู้ด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของคนงานจัดการสิ่งปฏิกูลในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับความรู้ด้านการจัดการสิ่งปฏิกูลของคนงานจัดการสิ่งปฏิกูลอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 100.0

ส่วนที่ 3 ทักษะด้านการจัดการสิ่งปฏิญญาของ
คนงานจัดการสิ่งปฏิญญา

ผลการศึกษาระดับทักษะด้านการจัดการสิ่งปฏิญญา
ของคนงานจัดการสิ่งปฏิญญาในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า
ระดับทักษะด้านการจัดการสิ่งปฏิญญาของคนงานจัดการ
สิ่งปฏิญญาอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 100.0

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมด้านการจัดการสิ่งปฏิญญาของ
คนงานจัดการสิ่งปฏิญญา

ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมด้านการจัดการ
สิ่งปฏิญญาของคนงานจัดการสิ่งปฏิญญาในจังหวัดนครราชสีมา
พบว่า ระดับพฤติกรรมด้านการจัดการสิ่งปฏิญญาของคนงาน
จัดการสิ่งปฏิญญา คิดเป็นร้อยละ 100.0

ส่วนที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และ
พฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิญญาของคนงานจัดการสิ่งปฏิญญา

จากผลการศึกษาพบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับ
พฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิญญาของคนงานจัดการสิ่งปฏิญญา
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < .05$)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการตาม
พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ในการจัดระเบียบ
ในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิญญาให้เป็นไปตามกฎกระทรวง

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยน
ความรู้ประสบการณ์การดำเนินงานการจัดการสิ่งปฏิญญาเพื่อ
นำไปสู่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือต่อไป

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาศักยภาพ
บุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมของเทศบาล
โดยเฉพาะเรื่อง การจัดการสิ่งปฏิญญา และมีการสนับสนุน
วิชาการและแนวทางปฏิบัติแก่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูขี้นข้อมูลการจัดการสิ่งปฏิญญาของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนด
นโยบายและวางแผน การดำเนินงาน

2. ควรศึกษาผลกระทบต่อสุขภาพจากการจัดเก็บ
สิ่งปฏิญญาควรศึกษาการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพในพื้นที่มี
การทิ้งสิ่งปฏิญญาในสวน ไร่ นา ที่ทางสาธารณะ

เอกสารอ้างอิง

- กรมอนามัย. (2557, 8 สิงหาคม). รายงานสถานการณ์
สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ของประเทศไทย ปี 2557.
สืบค้นจาก <http://203.157.71.148/hpc6/planning/>
รายงานการสำรวจด้านสุขภาพ/สถานการณ์การ
อนามัยสิ่งแวดล้อม%202557.pdf
- พัฒนา มูลพฤกษ์. (2550). *อนามัยสิ่งแวดล้อม* (พิมพ์ครั้งที่
4). กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- พินาฏ คิตติ, อาณัฐ แก้ววงศ์ และ สุดสาคร พุกงาน. (2550).
*รายงานการวิจัยเรื่อง ความรู้ ทักษะ และ
พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ของประชาชน
ในอำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง* (รายงานการ
วิจัย). สงขลา: คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ทักษิณ.
- มนู ดลจิตต์. (2550). *ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการจัดการ
ขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล
ศรีนคร อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย* (รายงาน
การศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สมพงษ์ แก้วประยูร. (2558). *ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการ
จัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนใน
เขตเทศบาลเมืองควนลัง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด
สงขลา* (สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- สิชล เหมือนเลื่อน. (2550). *ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการ
จัดการขยะมูลฝอยระดับครัวเรือนของประชาชน
ในตำบลคลอง อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต* (วิทยานิพนธ์
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สุมัทนา กลางคาร และ วรพจน์ พรหมสัตยพรต. (2553).
หลักการวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ (พิมพ์ครั้งที่
6) มหาสารคาม: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

อรรณพ ปิ ลันธนโอบาท. (2549). การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: 47จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Pham-Duc, P., Nguyen-Viet, H., Hattendorf, J., Phung-Dac, C., Zurbrugg, C., Zinsstag, J. & Odermatt, P.. (2013). *Ascaris lumbricoides* and *Trichuris trichiura* infections associated with wastewater and human excreta use in agriculture in Vietnam. *Journal of Parasitology International*, 62(2), 172-180.

Pham-Duc, P., Nguyen-Viet, H., Hattendorf, J., Phung-Dac, C., Zurbrugg, C., Zinsstag, J. & Odermatt, P.. (2014). Diarrhoeal diseases among adult population in an agricultural community Hanam province, Vietnam, with high wastewater and excreta re-use. *BMC Public Health*, 14, 978.

Lam, S., Nguyen-Viet, H., Tuyet-Hanh, T. T., Nguyen-Mai, H. & Harper, S.. (2015). Evidence for Public Health Risks of Wastewater and Excreta Management Practices in Southeast Asia: A Scoping Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 12(10), 12863–12885.

จริยธรรมการตีพิมพ์บทความในวารสาร

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ให้ความสำคัญกับการรักษามาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์เผยแพร่บทความ ดังนั้นจึงกำหนดให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามหลักการและมาตรฐานด้านจริยธรรมในการตีพิมพ์อย่างเคร่งครัด โดยปรับปรุงจาก Committee on Publication Ethics: <https://www.publicationethics.org/files/2008%20Code%20of%20Conduct.pdf> โดย ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index Centre) รายละเอียดดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการและกองบรรณาธิการ

1.1 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและตรวจสอบบทความที่ส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์กับวารสารทุกบทความ โดยพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาบทความกับเป้าหมายและขอบเขตของวารสาร รวมถึงตรวจสอบคุณภาพบทความในกระบวนการประเมินคุณภาพบทความก่อนการตีพิมพ์

1.2 บรรณาธิการมีหน้าที่จัดพิมพ์คำแนะนำแก่ผู้เขียนในทุกประเด็นที่ผู้เขียนควรรับทราบและควรมีการปรับปรุงคำแนะนำให้ทันสมัยอยู่เสมอพร้อมทั้งควรมีการอ้างอิงหรือการเชื่อมโยงกับระเบียบดังกล่าวนี้ด้วย

1.3 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องใช้หลักการพิจารณาบทความโดยอิงเหตุผลทางวิชาการเป็นหลัก และต้องไม่มีอคติต่อผู้เขียนและบทความที่พิจารณาไม่ว่าด้วยกรณีใด บรรณาธิการไม่ควรเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจในการตอบรับบทความที่ถูกปฏิเสธการตีพิมพ์ไปแล้ว ยกเว้นมีปัญหาร้ายแรงเกิดขึ้นในระหว่างการส่งบทความมารับการพิจารณา

1.4 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้เขียนหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่ว่าจะเพื่อประโยชน์ในเชิงธุรกิจหรือนำไปเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง

1.5 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องไม่ปิดกั้น เปลี่ยนแปลง หรือแทรกแซงข้อมูลที่ใช้แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เขียน และมีระบบปกป้องข้อมูลส่วนตัวของผู้ประเมินบทความ

1.6 บรรณาธิการและกองบรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด คงไว้ซึ่งความถูกต้องของผลงานวิชาการ และรักษามาตรฐานการดำเนินการทุกอย่างเพื่อให้มั่นใจในคุณภาพของบทความที่ตีพิมพ์และรับรองคุณภาพของงานวิจัยที่ได้รับการตีพิมพ์ตามมาตรฐานสากลที่ได้รับการยอมรับ

1.7 บรรณาธิการควรมีระบบที่ทำให้มั่นใจได้ว่าบทความที่ส่งเข้ามายังวารสาร จะได้รับการปกปิดเป็นความลับในระหว่างขั้นตอนการพิจารณาประเมิน

1.8 บรรณาธิการมีความรับผิดชอบในการปรับปรุงวารสารอย่างสม่ำเสมอ และขอรับการประเมินมาตรฐานคุณภาพวารสารวิชาการ

1.9 บรรณาธิการมีหน้าที่ปกป้องมาตรฐานของทรัพย์สินทางปัญญาจากความต้องการทางธุรกิจ

1.10 บรรณาธิการมีหน้าที่จัดการต่อข้อร้องเรียน กรณีมีการร้องเรียนต้องร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรไปที่บรรณาธิการโดยตรงก่อนในขั้นตอนแรกควรทำการร้องเรียนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรต่อบรรณาธิการวารสารโดยตรงหากข้อร้องเรียนไม่ได้รับการแก้ไขเป็นที่น่าพอใจ ก็สามารถยื่นข้อร้องเรียนนั้นต่อคณะกรรมการต้นสังกัดของบรรณาธิการ

2. บทบาทหน้าที่ของผู้เขียน

2.1 บทความที่ผู้เขียนส่งมาเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน

2.2 ผู้เขียนต้องทำการอ้างอิงให้ถูกต้องทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้เียนมานำเสนอหรืออ้างอิงประกอบในเนื้อหาบทความของตนเอง และต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้เียน

2.3 หากผลงานทางวิชาการของผู้เขียนเกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วม หรืออาสาสมัคร หรือผลการวิจัยมีประเด็นที่เปราะบางต่อผู้ให้ข้อมูล ผู้เขียนควรดำเนินการตามหลักจริยธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

รวมถึงต้องได้รับความยินยอมก่อนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแสดงเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ หรือในสัตว์ทดลองประกอบด้วยทุกครั้ง

2.4 ผู้นิพนธ์ต้องยินยอมให้สิทธิ์แก่วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ในการเผยแพร่ผลงาน และไม่นำผลงานไปเผยแพร่หรือตีพิมพ์กับแหล่งอื่นๆ หลังจากที่ได้รับการตอบรับการตีพิมพ์กับวารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย แล้ว

2.5 ชื่อผู้นิพนธ์ที่ปรากฏในบทความต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในบทความนั้นๆ จริง

3. บทบาทหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

3.1 ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้นิพนธ์ การพิจารณาคุณภาพของบทความต้องคำนึงถึงคุณภาพบทความเป็นหลัก และพิจารณาบนหลักการและเหตุผลทางวิชาการโดยปราศจากอคติหรือความขัดแย้งส่วนตัว

3.2 ผู้ทรงคุณวุฒิต้องตระหนักว่าตนเองเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของบทความที่รับประเมินอย่างแท้จริง

3.3 ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่แสวงหาประโยชน์จากบทความที่ตนเองได้ทำการประเมิน

3.4 หากผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพบว่าบทความที่รับประเมิน เป็นบทความที่คัดลอกผลงานชิ้นอื่นๆ ผู้ทรงคุณวุฒิต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบทันที พร้อมแสดงหลักฐานประกอบที่ชัดเจน

3.5 ผู้ทรงคุณวุฒิต้องรักษาระยะเวลาประเมินตามกรอบเวลาประเมินที่วารสารกำหนด รวมถึงไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความให้ผู้ที่ไม่ได้รับรู้

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (Research and Development Journal, Loei Rajabhat University) เป็นวารสารที่นำเสนอผลงานบทความทางวิชาการ/บทความวิจัย/บทความวิทยานิพนธ์ที่หลากหลายสาขาวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการจัดทำวารสาร ซึ่งกำหนดตีพิมพ์วารสาร 4 ฉบับ/ปี (รอบ 3 เดือน) บทความทางวิชาการ/บทความวิจัย/บทความวิทยานิพนธ์ที่จะตีพิมพ์ในวารสารต้องผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และการประสานงานระหว่างผู้เขียนและผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการเท่านั้น ผู้ประสงค์ส่งผลงานบทความเพื่อขอรับการพิจารณาตีพิมพ์ลงในวารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย สำหรับอาจารย์และพนักงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ต้องชำระค่าธรรมเนียมเรื่องละ 1,000 บาท และบุคคลภายนอก ต้องชำระค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์เรื่องละ 2,000 บาท โดยส่งบทความผ่านระบบออนไลน์เท่านั้น ที่เว็บไซต์ <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/researchjournal-lru> โดยกองบรรณาธิการได้กำหนดเนื้อหาการส่งบทความ เพื่อให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกันดังต่อไปนี้

ส่วนประกอบของบทความ

1. บทความวิจัย/วิทยานิพนธ์

1.1 ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

1.2 ชื่อ-สกุล และสังกัดของผู้เขียน ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ครบทุกคน โดยใส่หมายเลขที่ชื่อผู้เขียนที่เป็นผู้ติดต่อพร้อมอีเมลติดต่อที่ชัดเจน

1.3 บทคัดย่อและคำสำคัญ (ภาษาไทย)

1.3.1 บทคัดย่อภาษาไทย สรุปเนื้อหาของบทความให้เข้าใจถึงที่มาของการทำวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย ผลที่ได้จากการวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ความยาวประมาณ 250 คำ

1.3.2 คำสำคัญภาษาไทย จำนวน 3 - 5 คำ (ไม่ใช่วลี หรือ ประโยค)

1.4 บทคัดย่อและคำสำคัญ (ภาษาอังกฤษ)

1.4.1 บทคัดย่อภาษาอังกฤษ แปลจากบทคัดย่อภาษาไทย โดยให้มีขนาดและเนื้อหาเหมือนกับ บทคัดย่อภาษาไทย

1.4.2 คำสำคัญภาษาอังกฤษ แปลจากคำสำคัญภาษาไทย

1.4.3 บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ต้องได้รับการตรวจทานภาษาอังกฤษจากผู้เชี่ยวชาญทางภาษาให้ถูกต้องก่อนการส่งบทความขอตีพิมพ์ในวารสาร

1.5 เนื้อเรื่อง

1.5.1 ความเป็นมาของปัญหา ให้อธิบายถึงเหตุผล และชี้ให้เห็นความสำคัญของงานวิจัยที่ทำ

1.5.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย ให้ระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ชัดเจน โดยบอกเป็นข้อๆ ตามลำดับความสำคัญ

1.5.3 วิธีดำเนินการวิจัย ให้ระบุประเภทการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

1.5.4 ผลการวิจัย ให้แสดงผลจากการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจมีภาพประกอบ แผนภูมิ ตาราง หรือการสื่อในลักษณะอื่นๆ ที่ผู้อ่านดูแล้วเข้าใจ

1.5.5 อภิปรายผล อภิปรายให้ผู้อ่านเห็นความสัมพันธ์และความเป็นไปได้ของผลการศึกษา สนับสนุนหรือคัดค้านทฤษฎี เปรียบเทียบหรือตีความเพื่อเน้นความสำคัญของงานให้เข้าใจง่ายที่สุด

1.5.6 สรุปผลการวิจัย ข้อสรุปที่ได้จากการวิจัย ความยาวประมาณ 150 คำ

1.5.7 ข้อเสนอแนะ ให้แนะนำการนำผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และแนะนำเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

1.5.8 เอกสารอ้างอิง ให้ระบุชื่อเอกสารที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความทั้งหมด โดยเรียงลำดับตามตัวอักษรชื่อผู้แต่ง (คนไทย) หรือ ตัวอักษรนามสกุลผู้แต่ง (คนต่างชาติ) และการอ้างอิงในเนื้อหาและท้ายบทความต้องสอดคล้องกัน ดังรูปแบบที่อธิบายไว้ในข้อ 3

2. บทความทางวิชาการ

2.1 ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

2.2 ชื่อ-สกุล และสังกัดของผู้เขียน ต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษให้ครบทุกคน โดยใส่หมายเลขที่ชื่อผู้เขียนที่เป็นผู้ติดต่อพร้อมอีเมลติดต่อที่ชัดเจน

2.3 บทคัดย่อและคำสำคัญ (ภาษาไทย)

2.3.1 บทคัดย่อภาษาไทย สรุปความเป็นมาของสิ่งที่นำเสนอ และสรุปภาพรวมทั้งหมดของบทความ ความยาวประมาณ 250 คำ

2.3.2 คำสำคัญภาษาไทย จำนวน 3 - 5 คำ (ไม่ใช่วลี หรือ ประโยค)

2.4 บทคัดย่อและคำสำคัญ (ภาษาอังกฤษ)

2.4.1 บทคัดย่อภาษาอังกฤษ แปลจากบทคัดย่อภาษาไทย โดยให้มีขนาดและเนื้อหาเหมือนกับบทคัดย่อภาษาไทย

2.4.2 คำสำคัญภาษาอังกฤษ แปลจากคำสำคัญภาษาไทย

2.4.3 บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ต้องได้รับการตรวจทานภาษาอังกฤษจากผู้เชี่ยวชาญทางภาษาให้ถูกต้องก่อนการส่งบทความขอตีพิมพ์ในวารสาร

2.5 เนื้อเรื่อง

2.5.1 ความนำ ควรประกอบด้วย

1) ความเป็นมาหรือภูมิหลังหรือความสำคัญของเรื่องที่นำเสนอ

2) วัตถุประสงค์ของการนำเสนอบทความที่ต้องการให้อ่านทราบเรื่องอะไรบ้าง ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับเรื่องหรือเนื้อหาของบทความ

3) ขอบเขตของเรื่องที่นำเสนอ ระบุกรอบในการอ่านโดยการเขียนขอบเขตเพื่อบอกให้อ่านทราบและเข้าใจตรงกัน

4) คำจำกัดความ ควรระบุไว้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านหากคำเหล่านั้นมีความหมายที่แตกต่างจากคำทั่วไป หรือคำที่ผู้อ่านอาจจะไม่เข้าใจความหมาย

2.5.2 เนื้อหา ต้องมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2.5.3 บทสรุป ข้อสรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากเนื้อหา/เนื้อเรื่อง ความยาวประมาณ 150 คำ

2.5.4 เอกสารอ้างอิง ให้ระบุชื่อเอกสารที่ใช้อ้างอิงในเนื้อหาบทความทั้งหมด โดยเรียงลำดับตามตัวอักษรชื่อผู้แต่ง (คนไทย) หรือ ตัวอักษรนามสกุลผู้แต่ง (คนต่างชาติ) และการอ้างอิงในเนื้อหาและท้ายบทความต้องสอดคล้องกัน

ข้อกำหนดในการเตรียมต้นฉบับ

ให้พิมพ์ต้นฉบับโปรแกรม Microsoft Word ชนิดอักษร Cordia New หรือ Cordia UPC แบบ 1 คอลัมน์ สำหรับบทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และแบบ 2 คอลัมน์สำหรับเนื้อหาบทความ โดยใช้ขนาดตัวอักษร 14 ปกติ จำนวนหน้า 7-12 หน้า ขนาดกระดาษ A4 210x297 mm ห่างจากขอบกระดาษบน 2.2 ซม. ด้านล่าง 2.2 ซม. ห่างจากระยะขอบกระดาษด้านซ้ายและขวา ด้านละ 2 ซม. การเว้นวรรคระหว่างประโยคให้เคาะเว้นวรรค 2 ครั้ง โดยมีรายละเอียดแต่ละรายการดังต่อไปนี้

1. **ชื่อเรื่อง** ขนาดตัวอักษร 17 ตัวหนา จัดไว้กลางหน้ากระดาษ
2. **ชื่อผู้เขียน** ให้ใช้ขนาดตัวอักษร 14 ปกติ ไว้ขอบด้านขวาหน้ากระดาษ
3. **คำสำคัญ (Keywords)** หัวข้อหลักในบทความให้ใช้ขนาดตัวอักษร 14 ตัวหนา เนื้อหาของคำสำคัญ ให้ใช้ขนาดตัวอักษร 15 ปกติ จัดชิดขอบกระดาษด้านขวา
4. **ชื่อหัวข้อหลักและรอง** หัวข้อหลักในบทความให้ใช้ขนาดตัวอักษร 15 ตัวหนา ชิดขอบด้านซ้ายของคอลัมน์ และหัวข้อย่อยให้ใช้ขนาดตัวอักษร 14 ตัวหนา ชิดขอบด้านซ้ายของคอลัมน์
5. **รูปแบบและตาราง** ชื่อตารางให้จัดวางบนตารางโดยใช้ขนาดตัวอักษร 14 ตัวหนา จัดให้ชิดขอบด้านซ้ายของคอลัมน์ ส่วนคำบรรยายรูปภาพจัดไว้ให้อยู่ใต้รูปภาพ
6. **ความห่างระหว่างข้อความ** การเว้นวรรคระหว่างประโยคให้เคาะเว้นวรรค 2 ครั้ง กรณีที่ขึ้นหัวข้อใหม่ (หัวข้อหลัก) ให้กด Enter 2 ครั้ง กรณีที่ขึ้นหัวข้อใหม่ (หัวข้อย่อย) ให้กด Enter 1 ครั้ง

การอ้างอิงเอกสาร

1. การลงรายการอ้างอิงในเรื่อง

ให้ใช้ระบบนาม-ปี ทั้งผู้แต่งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยแยกเป็น

1.1 ข้อมูลนาม-ปี **อยู่หน้าข้อความ** ชื่อผู้เขียนเป็นส่วนหนึ่งของข้อความ ใส่ปีพิมพ์ไว้ในวงเล็บ ตามรูปแบบ

ชื่อ – สกุล (ปีพิมพ์) / Surname (Date) โดยไม่ต้องใส่เลขหน้า ยกเว้นการอ้างอิงแบบคัดลอกข้อความในเครื่องหมายอัญประกาศ (“ ”) เท่านั้น

ในกรณีที่ผู้แต่งมีจำนวนผู้แต่ง 3 คนให้ลงชื่อทุกคน มีคำว่า “และ” (“and” ในกรณีเป็นผู้แต่งชาวต่างประเทศ) เชื่อมคนสุดท้ายและคั่นแต่ละคนด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ส่วนในกรณีที่ผู้แต่ง 4 คนขึ้นไป ให้ลงชื่อผู้แต่งคนแรก และคำว่า “และคณะ” (“et al.” ในกรณีเป็นผู้แต่งชาวต่างประเทศ) ต่อท้าย นอกจากนี้ การอ้างอิงงานเดียวกันที่มีผู้แต่งตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป หลังการอ้างอิงครั้งแรกไปแล้ว ให้ลงชื่อผู้แต่งคนแรก และคำว่า “และคณะ” (et al. ในกรณีเป็นผู้แต่งชาวต่างประเทศ) ต่อท้าย เช่น

ชื่อผู้แต่ง	ภาษาไทย (อ้างอิงครั้งแรก)	ภาษาไทย (อ้างอิงครั้งต่อไป ในบทความ)	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ (อ้างอิงครั้งต่อไป ในบทความ)
1 คน	วันทนา ทับทิม (2552)	วันทนา ทับทิม (2552)	Brown (2009)	Brown (2009)
2 คน	วันทนา ทับทิม และอุษา งามดี (2552)	วันทนา ทับทิม และอุษา งามดี (2552)	Smith and Brown (2009)	Smith and Brown (2009)
3 คน	วันทนา ทับทิม, สมใจ พิมพ์ และอุษา งามดี (2553)	วันทนา ทับทิม และคณะ (2553)	Smith, Bradley, and Brown (2011)	Smith et al. (2011)
≥ 4 คน	วันทนา ทับทิม และคณะ (2552)	วันทนา ทับทิม และคณะ (2552)	Smith et al. (2009)	Smith et al. (2009)
ผู้แต่งเป็นสถาบัน (มีชื่อย่อที่เป็นทางการ)	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช., 2555)	วช. (2555)	National University of Singapore (NUS, 2015)	NUS (2015)
ผู้แต่งเป็นสถาบัน (ไม่มีชื่อย่อที่เป็นทางการ)	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (2560)	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย (2560)	Loei Rajabhat University (2003)	Loei Rajabhat University (2003)

1.2 ข้อมูลนาม-ปี อยู่ท้ายข้อความ ชื่อผู้เขียนไม่ได้อยู่ในข้อความที่อ้าง ใส่ชื่อผู้แต่งและปีพิมพ์ คั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) ไว้ในวงเล็บ วางไว้ท้ายข้อความที่อ้าง เช่น

ชื่อผู้แต่ง	ภาษาไทย (อ้างอิงครั้งแรก)	ภาษาไทย (อ้างอิงครั้งต่อไป ในบทความ)	ภาษาอังกฤษ	ภาษาอังกฤษ (อ้างอิงครั้งต่อไป ในบทความ)
1 คน	(วันทนา ทับทิม, 2552)	(วันทนา ทับทิม, 2552)	(Brown, 2009)	(Brown, 2009)
2 คน	(วันทนา ทับทิม และอุษา งามดี, 2552)	(วันทนา ทับทิม และอุษา งามดี, 2552)	(Smith and Brown, 2009)	(Smith and Brown, 2009)
3 คน	(วันทนา ทับทิม, สมใจ พิมพา และอุษา งามดี 2553)	(วันทนา ทับทิม และคณะ, 2553)	(Smith, Bradley, & Brown, 2011)	(Smith et al., 2011)
≥ 4 คน	(วันทนา ทับทิม และคณะ, 2552)	(วันทนา ทับทิม และคณะ, 2552)	(Smith et al., 2009)	(Smith et al., 2009)
ผู้แต่งเป็นสถาบัน (มีชื่อย่อที่เป็นทางการ)	(สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ [วช.], 2555)	(วช., 2555)	(National University of Singapore [NUS], 2015)	(NUS, 2015)
ผู้แต่งเป็นสถาบัน (ไม่มีชื่อย่อที่เป็นทางการ)	(มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2560)	(มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2560)	(Loei Rajabhat University, 2003)	(Loei Rajabhat University, 2003)

2. การอ้างอิงเอกสารทุติยภูมิ (อ้างถึงใน)

ในกรณีที่เป็นการอ้างถึงงานที่ถูกอ้างอิงอยู่ในงานเขียนอื่น และประสงค์จะอ้างอิงงานนั้นด้วย ให้ใส่ข้อความเพิ่มว่า อ้างถึงใน ชื่อผู้แต่งงานเขียนแหล่งที่ 2 ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค และปีพิมพ์ สำหรับภาษาอังกฤษใช้ as cited in secondary source author, year และลงรายละเอียดของเอกสารทุติยภูมิในอ้างอิงท้ายบทความ เช่น

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (อ้างถึงใน พนม คลีฉายา, 2542)

Allport's diary (as cited in Nicholson, 2003).

3. การลงรายการเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (Reference)

ใช้การลงรายการอ้างอิงตามรูปแบบของ APA (American Psychological Association 6th edition) ระบุเฉพาะรายการที่ถูกอ้างอิงในเนื้อหาของบทความเท่านั้น โดยให้เรียงลำดับเอกสารตามตัวอักษรชื่อผู้แต่ง (กรณีภาษาไทย) หรือ นามสกุลของผู้แต่ง (กรณีภาษาอังกฤษ) และเรียงเอกสารภาษาไทยไว้ก่อนภาษาอังกฤษ แสดงการลงรายการเพื่อเป็นตัวอย่างดังนี้

3.1 หนังสือทั่วไป (อ้างอิงทั้งเล่ม)

3.1.1 ฉบับพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (ครั้งที่พิมพ์ ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

3.1.2 ฉบับพิมพ์ มีบรรณานิการ

ชื่อผู้แต่ง (บรรณานิการ). (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (ครั้งที่พิมพ์ ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

3.1.3 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อเรื่อง (ครั้งที่พิมพ์ ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป). สืบค้นจาก <http://www.xxxxxxx>

ตัวอย่าง

ศักดิ์ดา ดาตวง. (2551). เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเพื่อชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น.

มัญชุสา วัฒนพร (บรรณานิการ). (2542). คู่มือการจัดและตกแต่งสวนในบ้าน (พิมพ์ครั้งที่ 8, เล่ม 2). กรุงเทพฯ: บ้านและสวน.

วีระชัย ณ นคร. (2556). สารานุกรมเรื่องหญ้าแฝก (พิมพ์ครั้งที่ 7). สืบค้นจาก <http://ebook.lib.ku.ac.th/item /2/20170123>

Hogue, A. (2008). *First steps in academic writing* (2nd ed.). NY: Pearson Education.

Chen, A., & Xu, K. (Eds). (2011). *Fabulous furniture*. Hong Kong: Artpower.

Sarrazin, N. (2016). *Music and the Child*. Retrieved from <http://textbooks.opensuny.org/music-and-the-child/>

3.2 บทความหรือบทในหนังสือ

ชื่อผู้แต่งบทความหรือบท. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความหรือบท. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ), ชื่อหนังสือ (หมายเลขหน้าที่ปรากฏบทความ). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

สุปราณี แจ้บำรุง. (2546). ปริมาณสารอาหารอ้างอิงที่ควรได้รับประจำวัน. ใน สุปราณี แจ้บำรุง และคณะ (บรรณาธิการ), *ปริมาณสารอาหารอ้างอิงที่ควรได้รับประจำสำหรับคนไทย พ.ศ. 2546* (น. 21-26). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (รสพ).

Haybron, D.M. (2008). Philosophy and the science of subjective well-being. In M. Eid & R. J. Larsen (Eds.), *The science of subjective well-being* (pp. 17-43). New York, NY: Guilford Press.

3.3 บทความวารสาร

3.3.1 ฉบับพิมพ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, เลขของปีที่(เลขของฉบับที่), เลขหน้าที่ปรากฏบทความ.

3.3.2 ออนไลน์ (มีรหัส DOI – Digital Object Identifier)

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, เลขของปีที่(เลขของฉบับที่), เลขหน้าที่ปรากฏบทความ. doi:xx.xxxx

3.3.3 ออนไลน์ (ไม่มีรหัส DOI ให้ลิง URL ของวารสาร)

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, เลขของปีที่(เลขของฉบับที่), เลขหน้าที่ปรากฏบทความ. สืบค้นจาก <http://www.xxxx>

ตัวอย่าง

ปิยะวิทย์ ทิพรส. (2553). การจัดการป้องกันและลดสารให้กลิ่นโคลน Geosmin ในผลิตภัณฑ์แปรรูปสัตว์น้ำ. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 24(72), 103-119.

จรรยาลักษณ์ สิริกุลนฤมิตร, และภิญรดา เมธารมณ. (2561). องค์ประกอบของการสื่อสารเพื่อการสร้างความนิยมเพลงเกาหลีในประเทศไทย. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 41(157), 1-20. doi: 10.14456/jba.2018.5

ดิเรก หงษ์ทอง. (2558). พงศาวดารเขมรใน “นิพนธ์วังน้า”: ความสำคัญต่อการตีความชีวิตของเจ้านายเขมรพลัดถิ่นในสยาม. *วารสารอารยธรรมศึกษาโขง-สาละวิน*, 6(1), 203-222. สืบค้นจาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jnuks/index>

Siriwongworawat, S. (2003). Use of ICT in Thai libraries: An overview. *Program*, 37(1), 38-43.

Samorna, S. (2013). Social movements against gold mining. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 88(2013), 299-305. doi:10.1016/j.sbspro.2013.08.509

Kramanon, R., & Gray, R. (2015). Differentials in happiness among the young old, the middle old and the very old in Thailand. *Journal of Population and Social Studies [JPSS]*, 23(2), 180-192. Retrieved from <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jpss/article/view/102342>

3.4 วิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ และดุขนิพนธ์

3.4.1 ฉบับพิมพ์

ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์. (ปีพิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์ (วิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญา
ดุขนิพนธ์). ชื่อสถาบันที่จบ, เมืองของสถาบันที่จบ.

3.4.2 จากฐานข้อมูลที่สถาบันบอกรับ คลังข้อมูลสถาบัน ฐานข้อมูลพาณิชย์ และเว็บไซต์ส่วนบุคคล

ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์. (ปีพิมพ์). ชื่อวิทยานิพนธ์ (วิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญาดุข
บัณฑิต, ชื่อสถาบัน, เมือง, ประเทศ). สืบค้นจาก ระบุชื่อฐานข้อมูล หรือ <http://www.xxxxxxx>. (หมายเลขประจำรายการ -
ถ้ามี)

ตัวอย่าง

เข็มทอง ศิริแสงเลิศ. (2540). การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานคร
(วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขนิพนธ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

กฤษดี ปิยะวัฒนชนนท์. (2546). โครงสร้างเงินทุนของธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ). สืบค้นจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.

จรัส อุณัฐดิวัฒน์. (2548). กลวิธีการถ่ายทอดทางสังคมขององค์การที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในงานและความผูกพันในองค์การ
สำหรับพนักงานสถาบันการเงินพิเศษของรัฐ (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขนิพนธ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
กรุงเทพฯ). สืบค้นจาก <http://library.swu.ac.th>

Nickels, D. W. (2005). *The relationship between IT-business alignment and organizational culture: An exploratory study*
(Unpublished doctoral dissertation). University of Memphis, Memphis, TN.

Li, S. (2000). *Network traffic control and bandwidth management in Internet: A differentiated services case study*
(Master's thesis). Retrieved from ProQuest Dissertation and Theses database. (AAT MQ64392)

DiNicola, M.D. (2004). *Pathological Internet use among college students: The prevalence of Pathological Internet
use and its correlates* (Doctoral dissertation). Retrieved from <http://www.ohiolink.edu/etd>

3.5 รายงาน รายงานการวิจัย

ชื่อผู้วิจัย. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง (รายงานการวิจัย). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง

ยุวลักษณ์ เวชวิทยาขลัง. (2550). รายงานการวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรบุคคลในธุรกิจ SMEs จังหวัด
สมุทรปราการ (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

Huguet, J. W., & Chamratthirong, A. (Eds.). (2011). *Thailand migration report: Migration for development in
Thailand: Overview and tools for policy makers*. Retrieved from [http://publications.iom.int/bookstore/free/
tmr_2011.pdf](http://publications.iom.int/bookstore/free/tmr_2011.pdf)

3.6 เอกสารประกอบการนำเสนอในที่ประชุม สัมมนา รายงานการประชุม

3.6.1 บทความที่เผยแพร่ในรายงานการประชุม

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปี). ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณานุกรม (บรรณานุกรม), ชื่อหัวข้อกลุ่มนำเสนอ (หน้าที่ปรากฏบทความ). doi หรือ ชื่อการประชุม, เมืองที่จัดการประชุม.

3.6.2 บทความออนไลน์ของบทความที่นำเสนอในที่ประชุม

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปี, เดือน). ชื่อบทความ. บทความนำเสนอในการประชุม..., สถานที่จัดการประชุม. บทความสืบค้นจาก <http://www.xxxxxxx>

3.6.3 บทความโปสเตอร์นำเสนอในงานประชุมที่ไม่มีการตีพิมพ์เผยแพร่เป็นทางการ

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปี, เดือน). ชื่อบทความ. บทความ หรือ โปสเตอร์นำเสนอในการประชุม..., สถานที่จัดการประชุม.

ตัวอย่าง

สุภักตร์ ปัญญา, และสมชาย อารยพิทยา. (2560). การพัฒนาบนฐานข้อมูลสมุนไพรในตำรายาหมอพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน.

ใน สำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้, รายงานการประชุมวิชาการ ประจำปี 2560 มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ภาคบรรยาย (น. 592-603). การประชุมวิชาการ ประจำปี 2560 มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.

Mo, L., และจิตตรา แสงปัญญา. (2560, พฤษภาคม). ปัญหาครอบครัวในสังคมไทย: ภาพสะท้อนจาก นวนิยายไทย ช่วง พ.ศ. 2508-2557. บทความนำเสนอ ณ โครงการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5: "งานวิชาการรับใช้สังคม" ในโอกาสครบรอบ 25 ปี ของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, สมุทรปราการ. บทความสืบค้นจาก <https://hcuconf.hcu.ac.th/download/2017/hcu-conference-2017-abstract-pdf.pdf>

กุลศิริ เตียนศรี, และอัสมา พงศ์พิทักษ์ดำรง. (2557, พฤศจิกายน). How to approach to abnormal pain in children. บทความนำเสนอ ณ การประชุมวิชาการประจำปี 2557: สุขภาพดีสมัยวัย อนามัยแม่และเด็กในยุค AEC, นครราชสีมา.

Katz, I., Gabayan, K., & Aghajan, H. (2007). A multi-touch surface using multiple cameras. In J. Blanc-Talon, W. Philips, D. Popescu, & P. Scheunders (Eds.), *Lecture Notes in Computer Science: Vol. 4678. Advanced Concepts for Intelligent Vision Systems* (pp. 97-108). doi: 10.1007/978-3-540-74607-2_9

Liu, S. (2005, May). *Defending against business crises with the help of intelligent agent based early warning solutions*. Paper presented at the Seventh International Conference on Enterprise Information Systems, Miami, FL. Abstract retrieved from http://www.iceis.org/iceis2005/abstracts_2005.htm

Brown, S., & Caste, V. (2004, May). *Integrated obstacle detection framework*. Paper presented at the IEEE Intelligent Vehicles Symposium, Detroit, MI.

3.7 บทความในหนังสือพิมพ์

3.7.1 ฉบับพิมพ์

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปี, วันที่ เดือนที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์, เลขหน้าที่ปรากฏบทความ.

3.7.2 ออนไลน์

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปี, วันที่ เดือนที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์. สืบค้นจาก <http://www.xxxxxxx>

3.7.1 กรณีไม่ปรากฏชื่อผู้เขียนบทความ

ชื่อบทความ. (ปี, วันที่ เดือนที่พิมพ์). ชื่อหนังสือพิมพ์, เลขหน้าที่ปรากฏบทความ.

ชื่อบทความ. (ปี, วันที่ เดือนที่พิมพ์). ชื่อหนังสือพิมพ์. สืบค้นจาก <http://www.xxxxxxx>

ตัวอย่าง

จินดารัตน์ โพธิ์นอก. (2560, 16 พฤศจิกายน). มหาวิทยาลัยนวัตกรรม. *เดลินิวส์*, น. 8.

ชนัดดา ชินะโยธิน. (2561, 18 ธันวาคม). คู่กับทูตโปแลนด์ ผู้ที่เคย Backpack มาเที่ยวไทย เพราะหลงใหลวิถีชีวิต-ผู้คน และการฝึกความอดทนกับสภาพอากาศ. *มติชนสุดสัปดาห์*. สืบค้นจาก https://www.matichonweekly.com/column/article_156170

ร้อยพัน! อัตลักษณ์ชุมชน ทายาทผ้าขาวม้าไทย สร้างผลิตภัณฑ์ระดับห้าดาว!. (2561, 19 ธันวาคม). *ผู้จัดการรายวัน*, น. 5.

Leesa-nguansuk, S., & Sritama, S. (2018, May 25). EU data privacy laws creating local waves. *Bangkok Post*, p. B3.

Judd, J. (2018, December 17). On International Migrants Day, a sea change for Thai fishing?. *The Nation*. Retrieved from <http://www.nationmultimedia.com/detail/opinion/30360513>

Bangkok tops Agoda's 2018 list of Asian destinations. (2018, December 11). *The Nation*. Retrieved from <http://www.nationmultimedia.com/detail/thailand/30360181>

3.3.8 เว็บไซต์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีพิมพ์, วันที่ เดือน). ชื่อบทความ. สืบค้นจาก <http://www.xxxxxxx>

ตัวอย่าง

เนื่อแพร เล็กเฟื่องฟู, วรประภา นาควัชร, และปภัสสร แสงสุขสันต์. (2560, 2 มิถุนายน). Big Data บอกอะไรได้บ้างเกี่ยวกับตลาดแรงงานไทย. สืบค้นจาก <https://www.pier.or.th/?abridged=big-data-บอกอะไรได้บ้างเกี่ยวกับตลาดแรงงานไทย>

Koh, D. (2018, November 4). Spreading digital health initiatives in Thailand with the Khon Kaen Health project. Retrieved from <https://www.healthcareitnews.com/news/spearheading-digital-health-initiatives-thailand -khon-kaen-smart-health-project>

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

234 ถ.เลย-ชัยกาน ต.เมือง อ.เมือง จ.เลย 42000

Research and Development Institute, Loei Rajabhat University

234 Loei-Chiangkan Road, T.Muang A.Muang, Loei 42000

Tel. 0-4283-5223-8 ext 41141-2, 0-4280-8000 ext 51143 Fax 0-4281-1143

<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/researchjournal-lru>,

E-mail: research_lru@hotmail.com